

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 20 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM.
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

A függetlenségi párt és a szabadelvűség.

Budapest, november 16.

— Az én életemnek hátralevő útját ma már sárguló levelek fedik, — mondotta a hatvannyolczéves Kossuth Ferencz mai születésnapján a nála testületileg tisztelgő küldöttség előtt. Ezzel a borús, melancholikus kijelentéssel egyidejűleg azonban terveknek és programoknak olyan széles perspektíváját teregette ki hallgatói előtt, hogy mindjárt ő maga czáfolta le a beszédjét bevezető méla akkordot. Nem! Aki olyan erősen tud akarni és remélni, mint ő; aki olyan messze látó szemmel és öntudatos határozottsággal tudja kijelölni a rábizott párt követendő céljait, annak a hátralevő útján nem holtan zsongorodó sárga őszi levelek fektüsznek. Az ilyen ember — tekintet nélkül a vállaira nehezedő évek számára — mindig tavaszban jár, mert az ilyen ember a jövő magvetője. Az ilyen ember lábnyomán zöldülő vetés támad, mely ha eljön az ideje, kalászba hajt. És az ilyen embert egész nemzedékek fogják áldani majd akkor, amikor pengő kaszával jönnek, hogy az érő kalászt learassák.

Mai beszédjében csodálatos gazdagsággal, két kézzel szórta a magot Kossuth Ferencz.

Hirdette azt, hogy a magyar hazának teljes erejét csakis a függetlenségi elveknek diadalra jutása bírja kifejteni.

Hirdette — s mint felelős miniszternek is volt bátorsága nyíltan megmondani azt, hogy leghatározottabban ragaszkodik az önálló nemzeti bank és az önálló vámterület megvalósításához és amennyi erő van benne, amennyi hatalom a rendelkezésére áll és amennyi munkakör jut számára, azt mind arra szenteli, hogy a függetlenségi elveknek ezt a két nagyon fontos tételét — az uralkodó hozzájárulását is megnyerve, — megvalósíthassa.

Rámutatott arra, hogy amikor az adott helyzetben a párt elveinek egy részét megvalósítani nem lehet, minden erőt arra kell koncentrálni, hogy azokat az elveket ültessék át a reális életbe, amelyeknek az útjában nem tornyosulnak leküzdhetetlen akadályok. Mindjárt meg is mondja, hogy a függetlenségi elvek közül a közgazdaságiakat érti ez alatt, azokat, amelyek nincsenek ellentétben a létező kormányzati alappal és amelyeket a szövetséges hatvanhetes pártok is, elveik sérelme nélkül elfogadhatnak, mert hiszen a hatvanhetes törvények sem zárják ki sem az önálló bankot, sem az önálló vámterületet. A különbség csak az, hogy amíg ezek a követelések a függetlenségi pártnál elvi zománczot nyertek, a hatvanhetes pár-

toknál azok tisztán opportunitási és anyagi hasznú kérdések maradtak. Ez a két szempont azonban nem zárja ki egymást s Kossuth nem tartja lehetetlennek a kettő összeegyeztetését, „ami által lehetőségessé fog válni a mai szövetkezett pártok egymás közötti viszonyának még szorosabbá tétele.”

Ezek a kikapott részletek megrajzolják halvány körvonalát annak, hogy milyen széles ivű perspektívában tárta föl Kossuth Ferencz a magyar politikai élet közel jövőbeli feladatait. Jósoló tehetség van abban, ahogy meglátja és csoportosítja a teendőket, összeválogatja az együvé tartozókat. Ez a munka csakugyan magvető munka, adja az Isten, hogy rossz időjárás, elemi csapás még megérte előtt ne pusztítsa el a kalászt.

Fontos azonban az is, hogy a mag jó barázdába jusson. Amint végig nézett a nála tisztelgő elvtársakon, gondolt-e arra Kossuth Ferencz, hogy ez a talaj jó termőföld lesz-e erre a célra?

A régi függetlenségi párt hagyományaira gondolunk s ebből a látószögből próbáljuk értékelni a mai függetlenségi pártot. A régi függetlenségi párt megérezte azt, hogy szoros összefüggés van egy elnyomott nemzet individuális, önálló életre törekvése és a liberalizmus között s a szabadelvűséghez nem kevesebb szívóssággal ragaszkodott, mint negyvennyolczas elveihez. A magyar parlamentarizmus első korszakában hatvanhetesek és negyvennyolczasok egymással versenyeztek abban, hogy kik közülök a liberálisabbak. Eltérések voltak köztük aszerint, hogy mint vélekednek a kiegyezés értékéről, vagy, hogy radikálisabb vagy kevésbé radikális türelmetlenséggel ostromolták a közösügyes közjogi alapot. De nem volt eltérés köztük a liberális fejlődésről alkotott fölfogás tekintetében. Amint valamilyen kulturális, vagy az egyéni, a lelkiismereti szabadságot érintő kérdés merült fel, mindannyian egyek voltak s határozottak a világos ész és a radikális haladás követelményei szerint. Ez a klasszikus szabadelvűség a magyar parlamentarizmus első évtizedeiben annyira áthatotta a magyar közéletet, hogy mindig csak közjogi programok versenyeztek a közvélemény ítélőszéke előtt, a konzervatív reakció próbálkozni sem merészkedett. És amikor próbálkozni merészelt, akkor is csufos vereség lett a bére.

A Deák-párt és a balközéppárt fuzióját követő zavaros időszakban báró Sennyey Pál kísérletezett egy konzervatív párt megalakításával. Nyomban a fuzió kimondása után harmincznyolczad magával, elvtársai közt gróf Apponyi Alberttel kilépett a Deák-pártból s külön politikai csoportot alakított. A rögvést kö-

vetkező általános választásokon azonban ez a csoport mindjárt csekély tizenhatszáz főnyi törpe minoritássá nyomorodott. A közvélemény semmiféle olyan politikai irányzatot nem akart approbálni, amelyik nem viselte a liberalizmus bélyegzőjét. És az ellenzéki ellenőrzés szerepe a hatalmas új kormánypárttal szemben az Irányi Dániel vezetése alatt álló szélsőbálnak jutott, amelyik szélsőbal a radikális ujitásban még messzebb ment, mint a régi balközép vagy a szabadelvű párt.

Magunk is tudjuk, hogy ama harmincz esztendő, mely azóta eltelt, nem növelte, hanem sorvasztotta a magyar közélet liberális tartalmát. Visszafelé csusztunk a lejtőn, ma nem csak szabad próbálkozni, de hasznos is próbálkozni holmi reakciónak, sőt reakciós velleitások már még azokat a pártokat is megfertőzték, amelyek alapdogmáik közt őrzik a liberális hagyományokat. Eppen azért kérdeztük aggódva, jól megvizsgálta-e Kossuth Ferencz a nála tisztelgő híveket? Nem látja-e olyan tünetek felmerülését, amelyek aggodalmat támasztanak abban az irányban, hogy ennek a pártnak minden harcosságát Kossuth Lajos és Irányi szelleme tartja-e áthatva? Értjük különösen a Szentiványi Árpád multkori fölszólalását, azután azokat a kommentárokat, melyekkel az annexiós bizottság előadójának választását kísérték. Mert azt senki sem mondhatja, hogy Szentiványiékat az Irányi szelleme vezeti.

Tudnunk kell azt, hogyha a közéletben mutatkozik is némi retrograd hajlandóság, ez csak bizonyos oldalról támadó szertelen agitáció muló eredménye, az előtörésben elfáradt nemzeti szellem fáradó petyhüdtisége. Gyermekebetegség, mely könnyen támadt, gyorsan mulik, mint a bárányhimlő. Látjuk azután azt, hogy a hatvanhetes alkotmánypárt aránylag eléggé tudta magát emancipálni ez alól a járvány alól s meglehetősen frissen, akciókedvvel várja a jövő feladatait. Ilyen körülmények között aggódva látjuk, hogy éppen nemely függetlenségi pártiak körében ébrednek azok az avult Sennyey-hagyományok, amelyek harmincz esztendővel ezelőtt is avultak voltak. A jövő azé, aki a jövőt szereti; a jelen, a mult rajongó lovagjai halálra ítélték. Ezért nincsen semmiféle konzervativizmusnak létjogosultsága. Ezért függ a függetlenségi párt eszméinek sorsa attól, hogy a maga közjogi követeléseit mennyire tudja összekapcsolni a konok, következetesen előretörő fejlődés érdekeivel.

Mégis igaza van Kossuth Ferencznek! Az ő útjában, a Kossuth névhez fűződő eszmék útjában csakugyan mutatkoznak sárga, avult levelek. Ezeket

azonban sietve kell eltakarítani onnan, nehogy a termőföldtől elzárják az életet szülő drága vetőmagot.

Budapest, november 16.

A képviselőház szünete. A képviselőház holnap nem tart ülést. Legközelebbi ülését szerdán, e hó 18-án délelőtt tíz órakor tartja, amikor a főváros fejlesztéséről szóló törvényjavaslat harmadszori olvasása után megkezdik az 1909. évi költségvetés tárgyalását.

A miniszterelnök Kossuth Ferencznel. Wekerle Sándor miniszterelnök tegnap délután 4 órakor látogatást tett Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszternél. A miniszterelnök hosszabb időt töltött Kossuth Ferencz miniszter lakásán.

Koalíció pártértekezlet. A függetlenségi és 48-as párt, az alkotmánypárt és a néppárt holnap, kedden délután 5 órakor az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt Erzsébet-körúti körhelyiségének tanácstermében együttes értekezletet tartanak. Az értekezlet tárgya: Az 1909. évi költségvetés.

A választói jog reformja. A nemzetközi szociáldemokrata párt december hatodikára országos pártgyűlést hívott össze, hogy határozzanak a fölött, milyen állást foglaljanak el a választói reformmal szemben. A szociálisták lapja ebből az alkalmából azt hirdeti, hogy politikai tömegsztrájkot kell rendezni.

A választói jogról szóló törvényjavaslathoz fűzött bírálatok során felmerült az a téves nézet, hogy a javaslat a tanítóképző intézetek elvégzését nem fogadja el jogszimnek a hármas szavazati jog igazolására. Ez az aggodalom teljesen alaptalan. A választói jogról szóló törvényjavaslat 9. §-ának első pontja nem tartalmazza mindazoknak tanítói jogukat taxatív felsorolását, melyeknek elvégzése a hármas szavazati jogra jogosít. Az idézett szakasz csak példaképpen említi meg egyes tanítói jogok csoportjait és stb.-vel is jelzi, hogy a felsorolás nem kimerítő (taxatív). A javaslat 10. §-a pedig kimondja, hogy a minisztérium rendeletben fogja megállapítani, hogy a választói jogról szóló törvény alkalmazása szempontjából a középiskolával tanítói jogra nézve mely más iskolák egyenrangúak. Sem a javaslat betűje, sem indoklása nem nyújt tehát alapot arra a feltevésre, hogy a tanítókat ki akarná zárni a hármas szavazati jogból. S a felmerült téves kommentárokkal szemben illetékes helyről köz-

lik a Budapesti Tudósítóval, hogy a tanítóképző intézetek is ama tanítói jogok közé tartoznak, amelyek a törvényjavaslatban a jelzett rendelet a hármas szavazati jogra jogosító — a középiskolával egyenlő tanítói jogok — tanítói jogok közé fog sorolni.

A „Lumina” című román politikai lap mai számában foglalkozik az Andrássy-féle választói reformmal. Elmondja, hogy a román nemzetiségi képviselők nagygyűléseiken azt híresztelték, hogy a kormány soha sem fogja kiterjeszteni a népjogokat. A szerdai nap alaposan ráczáfoit az urakra, akik annál kellemetlenebbül érezték magukat, mert a javaslat a szavazati jogot nem csupán a magyar irnivalasához köti. A nemzetiségi képviselők ezzel elvesztették legerősebb fegyverüket, hogy a magyar sovinizmus végleg kizárja a magyarul nem tudó román népet a népjogok sánczaiból. A „Lumina” cikke annál inkább figyelemre méltó, mert ez egyike a legelterjedtebb román néplapoknak és Biharban és a délvideki vármegyékben a román képviselők agitációjával szemben napról-napra mind több hívet szerez a magyarbarát eszméknek.

Ujpesti polgárok és az ujpesti községi demokrata kör vasárnap nyilvános gyűlést tartottak a plurális választói jog ellen. A népgyűlés elnöke dr. Kiss Sándor ügyvéd volt. Határozati javaslatot nyújtott be, amely szerint a népgyűlés tiltakozik a pluralitás ellen. A javaslatot elfogadták. Ezután dr. Vámos István, majd Bródy Ernő orsz. képviselő beszélt az egyenlő és titkos választói jog mellett. Vázsonyi Vilmos orsz. képviselő volt a következő szónok, aki a koalíciót támadta, mert megölte az egyenlő és titkos választói jogot. A pluralitás a kisebbség uralmának nyílt proklamálása. Végeztül Jósák Kálmán beszélt a szociáldemokraták nevében. — Az újjászervező szociáldemokrata párt vasárnap két helyen tartott népgyűlést. A gyűlések kimondták, hogy folytatják a küzdelmet a pluralitás ellen. A gyűlésekről a képviselőházhoz tiltakozó fölrítatot intéztek, a kerület képviselőit pedig felszólítják, hogy az általános, egyenlő és titkos szavazati jogot követeljék a képviselőházban. A Heves városába összehívott népgyűlést a szolgabírósság betiltotta azzal a megokolással, hogy olyan gyűlést, amely gazdasági és politikai kérdéseket firtat, nem engedélyezhet.

A kereskedelmi segéd munkások vasárnap délután három órakor a Deák-pinczében gyűlést tartottak. Állást foglaltak a választói jog ellen és megvitatták helyzetüket. A gyűlés elnökévé Kulcsár Lajost választották. Kövesi azzal fenyegetőzött, ha záros határidőn belül nem lép életbe az általános, egyenlő és titkos választói jog, a munkásság tömegsztrájkjal fogja ennek megalkotására a kormányt kényszeríteni. A második szónok Silberstein Dező, a kereskedelmi segéd munkások helyzetéről beszélt. Ezután Köröndi József, Sinencsics János és Butor Lajos beszéltek.

Az annexió bizottság előadója. Az annexió bizottság holnap délelőtt ülést tart, hogy előadót válasszon. Okolicsányi László és Visontai Soma mellett most harmadik jelöltet emlegetnek az előadói állásra Rakovszky Béla személyében.

Az ellenzéki blokk meghusult. A balpárt ma este hat órakor értekezletet tartott, eredeti célja szerint azért, hogy az ellenzéki blokk dolgát nyelbe-üsse. De a hangulat nem volt valami kedvező. Az egyik a vidék bírálatától remeg, ha a független balpárti elemek összeállnak demokratákkal, újpártiakkal, újjászervező szociálistákkal, ami a balpárt negyvennyolcas színezetét kétségessé teheti; a másik meg attól tart, hogy mindenki vezér akar majd lenni s ha véletlenül a súlyosabb politikai egyéniségek közül, például Bánffy vagy Vázsonyi ragadná magához a vezérszerepet, ebből a vidéken még nagyobb bajok és félreértések kerekednének. Érthető tehát, hogy az esti értekezlet elé kedvetlenül néztek s az ellenzéki blokk megalakításának lehetősége csakugyan megszűnt. Az értekezleten ugyanis Farkasházy Zsigmond, az első felszólaló, nyomban azzal kezdte, hogy sajnálatos, hogy a helyzet olyan, mintha a blokkot csak azért akarnák megcsinálni, hogy Lengyel Zoltán kilépését megakadályozzák. Csépany Géza arra kérte a párt tagjait, hogy ne személyeskedjenek, hanem inkább afölött tanácskozzanak, hogy az ellenzéki blokk megalakítása mennyiben felel meg a balpárt céljainak. Erre a kérdésre nyomban válaszolt Nagy György, aki egészen leplezetlenül megmondta, hogy az ő szempontjából semmi célja sincs a blokk megalakításának, mert ha ki is tudnak erőszakolni néhány bizottsági helyet, Vázsonyit, Bánffy, Bartát választják meg s ők, az egyenlően jelentéktelenebb balpártiak ismét kívül maradnának a bizottságokon. Ezután Eötvös Károly szólalt fel és elsősorban azt kérte, hogy vegyék fel őt a balpártba. Amikor ezt a párt nagy éljenzéssel közepette elhatározta, Eötvös Károly ezt a határozati javaslatot ajánlotta elfogadásra:

Az orsz. és függ. 48-as balpárt folyó évi november hó 16-án tartott értekezletén a politikai helyzet általános megvitatása és a szönyegen levő választói törvényjavaslat beható tárgyalása után a következő megállapodásra jutott: Minthogy a kormány javaslata súlyosan sérti a jogegyenlőséget és az alkotmányos jogok gyakorlatának terén a választók közt közjogi osztálykülönbséget állít fel és ezzel az 1848-iki eszméket és maig szentnek tartott hagyó-

II. Mózes.

Írta: Váradi Antal.

(Utánnyomás tílos.)

II. Mózes! — Így nevezte magát az a torzborz, szuró tekintetű, különös fejtartású uri ember, aki egy emberöltőn keresztül az egész művelt Európában megfordult, lángesze szíporakzó fényével elvakított mindenkit, akinek közelébe jutott, barátja volt Jules Janinnek, ajánló leveleket kapott Lisztől, nagy aranyérmet a királytól, elismerést a francia udvartól, innepelő cikkekkel és képet az olasz újságíróktól s Drezda, Lipcse, Berlin, Prága és Bécs irói köreiből csak oly ismert volt mint Pesten a Honderü redakciójában, ahol Zerffy és Jámor Pál voltak a barátai s maga Petricsevich Horvát Lázár a protektora.

Csakhoggy erről az újságról írta Petőfi, hogy:

„Óh, Honderü, te Lázárók Lázára,
Te csak nevednek két bőtüje vagy,
Nevednek vagy csak két végső bőtüje...
Huzd meg magad, nehogy tovább ragadj!”

Ez az újság aztán megtette Hugó Károlyt a legnagyobb drámairónak, amint Jámor Pált megtette a legnagyobb magyar lírikusnak. Eddig, — ugymond Zerffy ur kritikája a „Báró és Bankárról”, — Katona József egykor legnagyobb dramatikusként volt, Hugo, ez igazi katona, e bátor csatár — messze tulszárnyalta őt!...

Tehát tulszárnyalta. És hogy ő az igazi katona. Persze, persze, az olcsó szellemességek révén nem egyszer próbálták már talentumokat eltörölni a föld színéről. Néha sikerült is. Zerffy urnak azonban például nem sikerült, se Katona Józsefet, se Petőfi Sándort eltörölni a nemzet

lelkéből. Sikerült nyomtatásban megörökíteni a saját lelki szegénységét. Micsoda blamázs az, mikor száz esztendő múlva azt olvassák valami obskurus kortárs irodalmi foszlányai között egy világszerte ünnepezt poétáról, hogy ő a nagy poétát — szárnak tartotta.

Minek tartuk mi őket? ... De hát elmúltak, elporladtak s ami fönnmaradt belőlük, az egyiknek sem a java. Hugó Károly fönnmaradt irodalmi munkái előtt azonban zavarodottan áll meg a pszichológus, a kritikus, a jellemrajzoló, az irodalomtörténész s míg a legellentétebb álláspontok hangzanak jobbra-balra, az egyik azt mondja, hogy egetverő genie, a másik, hogy bolond. Ez azt mondja, hogy nem tudott magyarul, a harmadik, hogy önteltsége nem ismert határt, a negyedik, hogy egész élete nagy ellentmondások sorozata, — végre megegyeznek abban, hogy istenáldotta lángelme, akin erőt vett jókorán valami csöndes téboly s ennek, kívül sokáig csak sejtett, míg végre elementáris erővel kitörő nyilatkozásai lehetetlenségről lehetetlenségre ragadták szegényt s háborgó életének zivataros és zavaros hullámain usznak a gyöngyök, sokszor salakkal vegyest s a mai kor tiszte kihámozni az érdemest az elvetendő közül. Kisértsük meg nagyjában, azok nyomán, amelyek harmincz esztendő óta életéről megírtak s nyilvánosságra kerültek.

Hugó annak a világnak szülötte, mikor a szegény zsidó fia csak geniálitása erejével szállhatott szembe a kor elfogult itéletével, mely meg sem kérdezte, hogy mit ér? Már elitelte — a vallása miatt.

Akkorában még zsidóknak Pesten lakni nem volt szabad. Tizenhárom különféle érdemet szerzett család volt Pesten, amelynek hatóságilag meg volt engedve az ittlakás. A többiek Óbudán vonták meg magukat. A tizenhárom

család egyike volt a Bernstein-család, amelynek feje, Berstein Sámuel, köznéven Sapszl, a gróf Károlyiak házi zsidája volt s József nádor is sokszor bizta meg egyes üzleti dolgok közvetítésével. Jóravaló, derék, becsületes munkás ember, amellet szellemes, vidám, örökké jókedvű, aki csak úgy szórta a szikrázó anekdotákat és élceket késő vénsegeig. A szó szoros értelmében késő vénsegeig, mert éppen százhat esztendő volt, mikor meghalt s még száz esztendő korában vígan járta gyalog a három emeletet a Petrovich-házban, melyben lakott s ment ebédutónként a kávéházba, ahol nagy ismerősök várták a mulatságos öreget. A felesége, Hugó életírói szerint, Frank Regina, Frankl Bernát, a költőnek még élő unokaöccse szerint Lóth Rozina, finomlelkű, a köznapi és üzleti élet szűk körén túl látó asszony volt, aki fia születésekor elhatározta, hogy tudós embert nevel belőle.

Nevelt is. Az öreg Bernstein ellenkezése daczára, aki szívesebben látta volna az üzleti pályán, Szegedre küldte iskolába, aztán az orvosi egyetemre íratta be. Bernstein Károly orvos lett s diplomáját Bécsben szerezte meg. Hogy gyakorlatot is szerezzen a diploma mellé, beállott katona-orvosnak s mint ilyen vette híret a lengyelek fölkelésének, 1830-ban. A lángoló lelkű, szabadságvágyó fiatal ember, aki saját népe elnyomattatásán eleget kesergett, nyomban nekibuzdult s elhagyván az osztrák katonaságot, ezer veszedelem között Lengyelországba ment s beállott a forradalmi hadseregbe orvosnak. Sokszor fűtülő golyók között kötözte a sebesülteket, nem közönséges bátorsággal s egy ilyen alkalommal érte golyó, szétzúzván a térdét, amely súlyos seb még vénsegeiben is kiújult és sok fájdalmat okozott neki. A lengyel szabadságharc leveretésekor orosz fogságba került, de ugyanakkor kolera ütött ki

mányokat megfertőzteti, minthogy a javaslat az államfentartó magyar nemzetnek az államélet működésében, különösen a törvényhozás terén erejét és jogos hatalmát nemcsak nem fokozza, de nem is biztosítja, sőt veszélyesen fenyegeti és végre mint-hogy a javaslat szerint alkotandó intézmények segítségével hazafiatlan és lelkiismeretlen kormány a választások szabadságát megbénítja és ezzel a törvényhozás függetlenségét elkobozhatja, ez okból a függetlenségi és 48-as balpárt az általános szavazati jognak a teljes jogegyenlőség alapján való kiterjesztése mellett és e követeléshez rendületlenül ragaszkodva, a kormány javaslatát hazafias kötelesség-érzetének egész teljességével ellentéti, ellenzi és kárhoztatja, annak megbuktatására a törvényhozói jog gyakorlati terén mindent elkövet és mindazokat a férfiakat, akik az alkotmányos küzdelemben e célra vele együtt harcolni készek, hű bajtársainak hazafias bizalommal elfogadják.

A határozati javaslatot egyhangulag elfogadták és nyomban aláírták: Szappanos István, Babocsay Sándor, Csépnai Géza, Eötvös Károly, Molnár Jenő, Lengyel Zoltán, Farkasházy Szigmond, Bozóky Árpád, Liptay Sándor, Nagy György, Pilisy István és Hoffmann Ottó, míg levélben kifejezték hozzájárulásukat Schriffert József, Uray Miklós, báró Thortzkay Viktor és Benedek János. A párt ezután elhatározta, hogy a költségvetési vitában részt fog venni. A pártelnök végül bejelentette, hogy Szigetvárról megkeresés érkezett, hogy a balpárt állítson jelöltet, amit el is határoztak. A párt vasárnap szentesen nagy tiltakozó népgyűlést tart a plúrális ellen, amelyre több képviselő utazik le. A párteljárás tehát, bár burkoltan, visszautasítja az ellenzéki blokk megalakítását, amit Vázsonyi Vilmos, Bródy Ernő és Mezőfi Vilmos, akik félnyolcz órakor mentek föl a balpárti körbe, azzal vettek tudomásul, hogy ezt már délelőtt is megmondhatták volna nekik. Az ellenzéki blokk tehát megszűnt, még mielőtt megalakult volna.

A főrendiházról. A főrendiház közösi és törvénykezési bizottsága november hó 20-án, pénteken délután 5 órakor ülést tart. Tárgyak: 1. A csekkről. 2. A kereskedelmi üzlet átruházásáról. 3. A kivándorlásról szóló törvényjavaslatok.

A szigetvári mandátum. Az Olay Lajos közjegyzővé való kinevezésével megüresedett szigetvári választókerületben már megindult a választási mozgalom. A függetlenségi párt zöme, hár szerint, Kálaiy Frigyes akarja jelölni, de értesülésünk szerint több helyi jelölt is van. A balpárt gróf Festeticli Pált akarja jelölni.

az orosz árnádiában s az oroszok szükében levén az orvosoknak, a foglyok közül azokat, akik orvosok voltak, alkalmazták az orosz katonai kórházakban. Így került Hugó Szentpétervárra, ahol báró Rechner, osztrák konzul vette pártfogásába s nemcsak megmentette a Szibériába való deportációtól, melyre a lengyel forradalom után ítéltek, de kieszközölte teljes szabadonbocsátását. Erdemrendet is kapott.

Hazatér Magyarországra, itt orvosi gyakorlatot kezd s nemsokára Zalamegyébe megy az Inkeyek meghívására, mint azok háziorsosa. Nem sokáig marad ott, mert ez idő tájban hozza mozgásba a híres Hahnemann professzor a világot az ő homeopatiájával s Hugó nyomban csatlakozik az új irányhoz s homeopata lesz. Mint ilyen, nem maradhat az Inkey-háznál, amely nem hisz a „hasonszenvi“-nek nevezett gyógymódban s visszajön Pestre, majd világgá indul s elmegy a homeopáták drezdai kongresszusára, melyen nagy hévvel kél az új rendszer védelmére, úgy, hogy Hahnemann, aki Párisban homeopata-kórházat készült felállítani, őt szemeli ki e kórház főorvosául. El is megy Párisba s Hahnemann a szalonjában megjelenő Hugót úgy mutatja be, mint „célebre champion hongrois“-t. Első költeménye is Hahnemannnak szól, egy akrostichon, persze: német nyelven, amely Párisban, 1831 augusztus 31-éről van kelteve.

Ez volna tehát az ő költészetének a születése napja, mert eddig csak a szakirodalmat gyakorolta s prózában dolgozott. De igazi szerelme a dráma, vágyainak Mekkája a színpad, ahová olyan nehezen és olyan sokára tudott feljutni.

Bécsben, amelyet a „szép lelkek Capuájának“ nevez, nem képes már ekkor megírni német szindarabját, „Liebe aus Verehrung“ címűt, előadatni. 1840-ben telepedett le Bécsben s há-

Budapest törvénye.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, november 16.

Ma megszavazta a képviselőház a Budapest székesfőváros (a tervezetben előforduló „fő- és székváros“-t székesfővárosra javították ki Simkó József indítványára) fejlesztését célzó törvényjavaslatot. A szót ma is Polónyi Géza vitte, különösen a részletes vitánál. De beszélt bőven a miniszterelnök is, aki főképpen a fővárosi követek tulbuzgósága ellen védelmezte meg a javaslatot.

Ezek a követek — Németh Imre, Szabeny Antal — főképpen arról panaszkodtak, hogy a fővárosnak nagyon sok a terhe és ez a teher nemhogy kisebbedne, de növekedik. Hoitsy Pál előadó szállott szembe azzal a felfogással, hogy az államnak kell viselnie minden terhet. A miniszterelnök is ezen a nyomon haladt. Foglalkozva azzal a kívánsággal, hogy a fővárosi választói törvény novelláris uton módosíttassék, azt mondta, hogy a választójogi reformmal kapcsolatosan úgy is előterjesztést kell tennie a kormánynak a választási rendszer reformjáról, akkor majd lehet arról is beszélni. Részletesen taglalta a főváros pénzügyi helyzetét, a hitelviszonyait és arra a konkluzióra jutott, hogy a szóbanforgó javaslat jelentős módon fog Budapest sorsán lendíteni.

A részletes vita során elhatározták, hogy a Rudas-fürdő kiépítésének határidejét 1915-ig tolták ki. Wekerle Sándor egy kérdésre megjegyezte, hogy 1910-ig nem lehet szó a fővárosi hidak vámentességéről, mert ez a jövedelem már le van kötve. Az új hid 1915-re lesz készen csak és akkorára bizonyosan rendezik a hidvám dolgát. Az ő véleménye az, hogy legalább két hidat mentesíteni kell a vám alól. A Margitsziget megvásárlásáról azt mondta a miniszterelnök, hogy ez a vásár realis volt és egyáltalán nem fizették túl. — Mikor az adómentességek megállapításáról volt szó, elhatározták, hogy a Belváros, Lipótváros és Ferencváros

első házadómentességi szaka tizenhatszáz, a második pedig tizenkettő lesz.

A fővárosi törvény letárgyalása után a kérényeket vették elő. Néhánynak a sorsáról úgy döntöttek, ahogy azt a bizottság javasolta: iratár (az önálló bankot sürgető is idekerült), vagy platonikus pártfogás.

Holnap nincs ülés.

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött d. e. tíz órakor. —

Elnök: Návay Lajos.

Jegyzők: Csizmazia Endre és Thoroczkay Miklós.

Az elnök: Megnyitja az ülést. Kegyeletes szavakkal emlékezik meg a hammi bányaszerencsétlenség áldozatairól. Indítványozza, hogy a képviselőház fejezze ki a magyar nemzet részvétét a birodalmi gyűlés elnökének. (Helyeslés.) Bemutatja a közjegyzővé kinevezett Olay Lajos levelét, amelyben képviselői mandátumáról lemond.

A Ház a lemondást tudomásul veszi s folytatja a fővárosi törvényjavaslat általános tárgyalását.

Amit a fővárosi követek kívánnak.

Németh Imre: A főváros fejlesztésének kérdésével foglalkozik. Nagy baj volt — ugymond — hogy nem dolgoztak ki egységes szabályozási tervet. Az új fejlődést a főváros nem bírja kellőképp megvalósítani, mert a reáért terhek következtében jövedelmét nem használhatja korlátlanul. Hidja is kevés van Budapestnek s ami van, az rossz helyen van. A magyarság terjed a fővárosban; a kozmopolita elem nem a magyarosodó polgárságból kerül ki. A törvényjavaslatot elfogadják. (Helyeslés.)

Szabeny Antal: A javaslatot jónak tartja; szerette volna ugyan, ha nagyobb szabású lett volna a segítség. Boráros-terti hid megépítését sürgeti, ez legalább olyan fontos, mint az újpesti hid. A Csepel-szigeten nagy kereskedelmi kikötő létesítését sürgeti. A fővárosi bizottsági tagválasztásokról szólva, kizártnak tartja, hogy az új szervezeti törvény már az őszi választás előtt érvényes léphessen. Szükséges volna ezért, hogy novelláris uton változtassák meg a kívánt irányban a mostani törvényt. A javaslatot elfogadják. (Helyeslés.)

Az elnök a vitát berekeszti.

Hoitsy Pál előadó: Természetesnek tartja, ha az egyes kerületek képviselői a saját kerületük érdekében felszólalnak. Tulzás azonban, hogy a javaslatban adott támogatást kicsinylik. Különösen előjárta ebben Polónyi Géza, aki hat-nyolcz millió koronáskákról beszélt. (Derűtség.) A tény az, hogy

rom esztendő alatt írta meg az előbb említett, (Calderon című alatt is ösmeretes) drámáját, „Die grosse Fiebel“ és „Schauspiel der Welt“ „Stein der Weisen“ című drámai költeményeit, sőt a „Marseilles kereskedő“ címűt is. Szép termékenység rövid három esztendő alatt. Kopogtatott a Burg ajtaján, de az nem nyitott meg neki. Ekkor lehetett az is, hogy „Egy szegény költő aranylantja“ című drámai költeményt írt s átadta Laubának s husz esztendő múlva reklamáta, csak hogy akkorra már nyom nélkül eltűnt a darab. Míg sem került elő, tudtommal.

Drámai munkája közül említem még a magyar színpadra került színműveket, minők: Egy magyar király, Brutus és Lukrécia, Báró és Bankár.

Ez utóbbi volt a leghosszabb életű a színpadon. Míg a többi lassan-lassan elpendült, ez ma is repertoiron van, illetve: még néhány év előtt is fölelevenítette a Nemzeti Színház s a mostani jubileumi estén is ezt játszzák. Ezt is németül írta s Falk Miksa fordította magyarra, honorárium fejében egy párisi himzett selyem-mellényt és tizenöt forintot kapván érte. A fordítás maga olvasmányának megfelelt, de színpadi előadásra nem volt alkalmas, amiért is Egressy Gábor vette a kezébe és átdolgozta alaposan s ebben a formában került színre s amikor még történelmi emlékek gyanánt előveszik, ez a szöveg hangzik a nemzeti színpadról. Legutóbb Egressy századik születése napján adták elő, mint az ő drámai átdolgozását. Három személy játszik benne tudvalevőleg, Granville bankár, báró Mirmont Artur és Adél, ennek valamikor elhagyott menyasszonya. Alig hogy diadalának híre bejárta az országot, kezdődtek az ellenséges támadások, melyek sorában Emödy újságíró a legveszedelmesebb. Ez ugyanis azt állította hogy a Hugó drámája egyszerűen a Bazancourt

francia író novellájának a színpadra alkalmazása, holott Hugó Károly ezt talán nem is ismerte, hanem ennek a novellának egy német fordítását, valami Meynert nevű német író tollából, sőt, mondhatnám: átdolgozását, mert a novella tárgya alaposan meg van változtatva, különösen a befejezést illetően. A Bazancourt novellájának a címe: Louise Dalmar. A Meynert átdolgozásában a bankár élve marad és megbocsát, holott Bazancourt nál megöli magát. Hugó darabjában Mirmont Arturt egy régi, felszakadt sebének vérzése öli meg, Adélnek a szíve szakad meg, míg Granville a két áldozat fölé borulva sir s arra kéri a szerelem két mártírját, hogy várják meg őt is. Ez a háromféle befejezés mindmennyi külön megoldás, melyek közül a Hugó drámai érzéki tragikai befejezése a legjobb. Csak hogy a világba kürtölt plágiumvadás ellen nem úgy védekezik, ahogy kellene, egyszerűen feldolgozott anyagnak deklarálván a két novellát, amint cselekedték a régi klasszikusok, hiszen Shakespeare, Molière, mind meglevő anyagot dolgoztak föl s Rostand Cyranoja is egy régi szerző munkájának feldolgozása. Ma a három feldolgozás tanulságos irodalomtörténeti párhuzam tárgya, a Hugó korában botrányper lett belőle a hírlapirodalomban.

Már ennek a polémiának a folyamában, de még előbb is, észlelhető volt Hugó karakterében valami nagyzó, végtelenül fennhéíázó, pózózó vonás, amely mindig hatalmasabban lépett előtérbe, aszerint, amint a költő lelki háborodása mindig magasabb fokra hágott. Lásankint elveszti a lába alól a realis talajt s egy képzeleti világban kezd élni, a legnagyobb embernek tartja magát, második Mózesnek, akinek a körme alatt száz Hugó Viktor, száz Bismarck és száz Moltke van. Szeretelenségein mulató ellenségei aztán még jobban beleugratták ebbe az

az állam itt óriási áldozatot hoz a fővárosért, akkora összeggel segíti, amely 41 millió korona tökének felel meg. Az új hidak építése csak pénzügyi szükségletet elégít ki. Az állam mégis épít hidat s megveszi a Margitszigetet is; összes áldozata 71 millió koronát tesz ki. Magyarországon még nem volt kormány, amely akkora segítséggel támogatta volna a fővárost. (Helyeslés.)

Polónyi Géza félremagyarázott szavait igazítja helyre. Elfogadja a tökécsitést, de akkor a főváros 120 millió korona tökének megfelelő költséget visel évente átruházott állami földek teljesítésével. Beszédének célja csak az volt, hogy meggyőzze a Házat, hogy jó szívvel megszavazhatja a javaslatot. (Helyeslés.)

A miniszterelnök beszéde.

Wekerle Sándor miniszterelnök: A felszólalásokból azt vette ki, hogy az állami közszolgáltatásokat egyedül az államnak kellene végeznie. Ez helytelen fölfogás, mert hiszen az állam városokból és községekből áll s ha az önkormányzatot fejlesztjük, föladatai is sokasodnak. Szó csak arról lehet, hogy a községek háztartása túl ne terheltesse. Erről a kormány gondoskodni akar, sőt ennek már nyoma van a jövő évi költségvetésben. A mi az adminisztrációt illeti, beismeri, hogy nemcsak a gazdasági érdekek, hanem magának az adminisztrációnak érdeke is mekivánja, hogy e tekintetben lényeges változtatások történjenek. A belügyminiszter már meg is ígérte a javaslat előterjesztését. Nem tudja, az új választás előtt kész lesz-e a törvény, törekedni fognak, hogy készen legyen. (Helyeslés.)

Szebeny kívánságára, a novelláris intézkedést illetőleg megjegyzi, hogy a választójogi reformmal kapcsolatosan ugyanis előterjesztést kell tennie a kormánynak a választási rendszer reformjáról: akkor majd lehet erről beszélni. (Élénk helyeslés.)

A fővárosfejlesztéséhez messzemenő kívánságokat fűznek, pedig a fejlődés közgazdaságunk emelésének kérdése. Ez pedig függ a világkonstellációtól s a mi politikai viszonyainktól is. Ha a hitelviszonyok meg nem javulnak, a törvény jó hatása csak később fog jelentkezni. A kormány mindenestre rajta lesz, hogy az építkezés feltételeit megjavítsa. (Élénk helyeslés.) A fővárosi alap kezeléséről szól ezután, adatokat sorol föl s kiemeli, hogy az alap a múlt hónapban három millió háromszáz-ezer korona készpénzből állt; ezt leginkább állami előlegek teszik.

Az alagut kérdésében a kormány a vámmentesség behozatalára törekszik s arra, hogy a főváros vegye át, mint nyílt utat. A kormány két bizottságot is küldött ki, de munkálatukat nem fogadta el, mert igen nagy költségeket irányoztak elő, melyeket a meghallgatott szakértők nem tartottak szükségesnek. Polónynak azt ajánlja, hogy a hidalapot, amelyet olyan busásnak tart az állam javára, vegye át a maga számlájára. (Derültség.)

A hidalap aktívája 8 millió 211 ezer korona;

örületbe s akkor kezdi magát a civilizáció prófétájának, második Mózesnek s mit tudom én, minek nevezni, sőt: hinni. Olaszországban pláne a szegény öreg gúnyos lelketlenséggel a milánói Trovatore című lapban mint lángoló üstökös rajzolja le, amint az égen végigrohan s a szegény zavarodott elme, melynek még mindig voltak lucidum intervallumai, ezt halálos komolyan veszi s azt képzeli magáról, hogy ő nemcsak a legnagyobb költő, de a legnagyobb művész is. Tógát ölt, koszorút tesz a fejére s autómikái előadásokat hirdet, melyekben a maga és Shakespeare munkáit recitálja egymaga. Síralmas volt nézni, még siralmasabb, mikor aztán tenoristának képzelte magát. Il Hugo tenore. Hangverseny adott a nagy Redouteban. A tömegesen tóduló közönség szájalommal hallgatta a vergődést, melylyel egy téboilyult öreg ember, egy érdemes író, akinek nagy gondolatai voltak, siralmas nyöszörgéssel kántál egy spanyol-fal mögött, még pedig olasz szövegre, melynek találó értelme az volt:

„Milyen szomorú visszagondolni ma, a régi jobb időkre...“

Senki sem akadályozhatta meg ebben a hóbortban. Azt mondták rá: készakarva teszi, hogy megélhessen. Pedig akkor már gróf Andrassy Gyula nagylelkű gondoskodása évidíjjal biztosította a megélhetését. Mégis lement Olaszországba, ahol folytatta a zenei hóbortot s hangverseny-adást. Egy ilyen hangverseny előtt hunyta le örök álomra fáradt szemét s a felgördülő függöny mögött szomorúan jelentették, hogy nem énekelhet többé.

— Mért nem? — zugott a közönség.

— Most halt meg...“

passzívája tíz millió 311 ezer korona. (Derültség.) A kormány új hidat fog mégis építeni. (Helyeslés.) A hidak jövedelme a nyereségykölcson törlesztésére fordítatik; 1910 után pedig a fővárosi alap lesz. A kormány e javaslattal jelentékeny áldozatot hoz a fővárosért, de ez arányban áll azzal a jövedelmi szolgáltatással, politikai és gazdasági értékkel, amelyet a főváros jelent az államnak. (Élénk helyeslés.)

„Székesfőváros.“

A Ház a javaslatot általánosságban elfogadja. A részletes tárgyalás során

Simkó József indítványozza, hogy a javaslat címében a „fő- és székváros“ kifejezést székesfővárosra javítsák ki. (Helyeslés.) Indítványát Székesfehérvár példájával okolja meg. (Zajos derültség.)

Holtz Pál előadó elfogadja a módosítást.

Wekerle Sándor miniszterelnök hozzájárul Simkó módosításához, nem a felhozott okból ugyan, hanem azért, mert régebbi törvényeink is székesfővárost említenek. (Helyeslés.)

A Ház elfogadja Simkó indítványát. (Éljenzés, derültség.)

Fürdő és város.

A második szakasznál **Polónyi Géza** nem tartja valószínűnek, hogy 1912-re mind a két fürdőt ki tudják építeni. Indítványozza, hogy a Rudas-fürdő kiépítésének határidejét 1915-ig tolják ki.

Kovács Pál nem helyeselné, ha a fürdők építését elhalasztanák. Erről indítványt is tesz.

Wekerle Sándor miniszterelnök pártolja Polónyi indítványát.

Kovács Pál visszavonja indítványát.

A szakaszt Polónyi módosításával fogadják el.

A harmadik szakasznál

Polónyi Géza kérde, mennyi lesz az új hidon a vám?

Wekerle Sándor miniszterelnök: A hidvám 1910 végéig le van kötve, ezért a vám megszüntetésének kérdése nem aktuális. Vagy két hidat mentesíteni kell a vámtól. Az új hid csak 1915-re lesz készen, addig a vámmentesség kérdése általánosan rendezve lesz.

Hódy Gyula: A törvényben kimondani kéri, hogy az új hidat a Boráros-téren kell építeni.

Wekerle Sándor: Ez óhajtható, ám a telekspekulációra való tekintettel a kormány kezét nem volna jó megkötöni.

Hódy Gyula visszavonja indítványát s a Ház a szakaszt változatlanul elfogadja.

A 4., 5., 6. és 7. szakasznál, amelyet Polónyi Géza indítványára együttesen tárgyalnak, **Polónyi Géza** a margitszigeti sporttelepek fejlesztését sürgeti. Kivánatosnak mondja, hogy a kormány a Margitsziget ellenértékéül megjelölt telkek értékére előzetesen megállapodásra jusson József főherceggel.

Wekerle Sándor miniszterelnök: A sporttelepek dolgában semmiféle változás sem lesz. A sziget alsó része lesz a sporttelep, közepe a füvészkert, felső része pedig ingyenes népkert. (Helyeslés.) A kormány azt kívánja, hogy a kerteket lehetőleg a főváros kezelje. Az évi kétszázötvenezer korona amortizációt magának a szigetnek a jövedelme fedezi. Elmondja a királyi herceggel való tárgyalás némely részletét. Egyesek azzal mentek a főherceghez, hogy a telkeket mód nélkül nagy értékben akarják átadni neki, viszont hírlapi közlemények azt állították, hogy a kormány nagyszabású kadót akar ajándékozni József főhercegnek. Ezzel szemben a valóság az, hogy a telkek értékét realisan számították ki. (Helyeslés.) A szakaszokat változatlanul elfogadják.

Tíz perc szünet után a tizenegyedik szakaszt tárgyalják.

A házak adómentessége.

Polónyi Géza indítványozza, hogy az új házak adómentességének idejébe ne számítsák bele azt az időszakot, amelyben sztrájk vagy munkásmozgalom hátráltatja az új házak lakhatóvá tételét. Indítványozza továbbá, hogy a földalékpületek is adómentesek legyenek. A belváros és a Lipótváros számára megszabott harminc esztendői adómentesség első szakát ne 15, hanem 18 évben szabják meg, a második szakát pedig ne 15, hanem 12 év legyen. (Iratait rendezve, Polónyi az igazságügyminiszteri székbe ül. Ir. Észrevéve magát, visszaül rendes helyére.)

Ballagi Aladár: A fokozott adómentességet a Ferencvárosi belső részére is kiterjeszteni kéri.

Németh Imre hasonló indítványt tesz a Viziváros dunaparti részére nézve.

Muzsa Gyula: A Mester-utczára is kéri a mentesség kiterjesztését.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Hozzájárul Polónyi indítványához. A sztrájk törvénybe úgy is akartak egy ilyen paragrafust fölvenni. Pártolja Ballagi indítványát is, de sem Németh, sem Muzsa indítványát nem fogadja el, mert akkor a fejlesztési akció keretei szétesnek. (Helyeslés.)

Holtz Pál előadó sem járul hozzá Németh és Muzsa indítványához.

A Ház a szakaszt Polónyi és Ballagi indítványával fogadja el. Muzsa és Németh indítványát pedig mellőzi.

Ság Manó az egész tizenkettedik szakasz kiha-

gyását kéri, mert az állam a fővárosnak semmiféle adómentességet nem daht. Ez a szakasz pedig örökös adómentességet biztosít a főváros építkezéseinek.

Holtz Pál előadó az indítvány mellőzését kéri, mert ez a szakasz a lakások olcsóbbá tételét czélozza.

A szakaszt a Ház változatlanul fogadja el.

A végrehajtási záradéknál **Polónyi Géza** fölhozza, hogy a tiszti lakpénzek általában tizenöt százalékkal nagyobbak Bécsben, mint Budapesten. Kéri a kormányt, hogy gondoskodjék az anomália megszüntetéséről.

Wekerle Sándor miniszterelnök: Ez semmiféle összefüggésben sincs a javaslattal. A figyelmeztetést köszönettel tudomásul veszi.

A Ház a szakaszt változatlanul elfogadja s ezzel a fővárosi javaslat tárgyalását bevégezi. Következnek a kérvények tárgyalása.

A kérvények.

Csizmazia Endre jegyző olvassa Zemplénmegye fölliratát, amely az önálló bank megvalósítását sürgeti.

Moskovitz Iván előadó: Mivel a Ház ebben az ülészakban e tárgyban már határozott, a kérvényi bizottság a föllirat tudomásulvételét javasolja. (Zaj.)

Nagy György: Erről többet is lehetne beszélni! (Derültség.)

A Ház a fölliratot tudomásul veszi.

A posta- és telefontisztek fizetésrendezési kérvényében a bizottság nem lát okot intézkedésre, mert egyrészt a miniszterelnök a fizetésrendezési mozgalmakról már nyilatkozott, másrészt a postások számíthatnak bizonyos fizetésjavításra.

Nagy Dezső pártolja a postások kérését.

A Ház a bizottság javaslata értelmében határoz s a többi kérvényekre vonatkozóan is magáévá tette a bizottság javaslatait.

Az ülés háromnegyed két órakor végződött.

Budapest, november 16.

A képviselőház bizottságaiból. A képviselőház pénzügyi bizottsága e hó 18-án, szerdán délután 5 órakor a képviselőházban, saját termében ülést tart. Tárgyai: Sziklay Ottó indítványa a pozsony-oroszágatárszéki villamos vasut engedélyezéséről, a kereskedelemügyi miniszter jelentése a homonna-takányi helyi érdekű vasut engedélyezéséről, a kereskedelemügyi miniszter jelentése a vác-budapest-gödöllői helyi érdekű villamos vasut engedélyezésének megtörténtéről, a honvédelmi miniszter jelentése az 1880:XXVII. t.-cz. 5. §-a értelmében letesített hadmentességi díjalap állandékaról 1907-ben, a honvédelmi miniszter jelentése a magy. kir. honvédség részére megrendelt ismétlő-puskák beszerzéséből felmerült költségek fedezéséről s végül az adótörvények.

A képviselőház földmívelésügyi bizottsága szerdán, e hó 18-án délután 5 órakor a képviselőház III. számú termében ülést tart, melyen a bortörvényjavaslat kerül tárgyalás alá.

Külföldi honosok kiutasítása. A külföldi állampolgárok kiutasításakor sok esetben előfordult, hogy az illető külföldi polgárra állama büntetést szabott ki egy megelőzőleg a saját állama területén elkövetett büncselekmény miatt, melyért azonban a második állam, mely kiutasította, kiadatási szerződés hiányában nem adta volna ki. Előfordult tehát, hogy a kiutasításra ítélt külföldinek eltoloncolása az illetőre oly hátrányos következményekkel jár, amelyeket a kiutasítás, mint közigazgatási intézkedés, felidézni a kiutasítottra nem szándékozott. Ennek elkerülése végett gróf Andrassy Gyula belügyminiszter a következőket rendelte el:

1. Ha valamely külföldi állampolgár az 1878:V. t.-cz. 64. §-a alapján az országból való kiutasításra ítéltetik, a főbüntetés végrehajtásának megkezdése előtt a főbüntetés végrehajtására hivatott kir. ügyészség köteles kérdést intézni az elítélthez, hogy hazájában és ha a külföldi hazája államunkkal nem határos, a közbeeső államban vagy államokban van-e és mily büncselekmény miatt még végrehajtásra váró ítélet, végül, hogy nem forognak-e fenn reá nézve olyan körülmények, melyek folytán reá különös hátrány származnék abból, ha a toloncolás következtében hazájába vagy a közbeeső államba kerülne.

2. Az elítéltnak választást jegyzőkönyvbe kell foglalni és ezt a jegyzőkönyvet felszerelt értesítő jegyzékkel együtt a belügyminiszterhez kell további utasítás adása végett felterjeszteni.

3. Ugyanígy kell eljárni azokkal a külföldiekkel szemben, akik az országból való kiutasításra ítéltettek s e rendelet hatálybalépte napján már megkezdették főbüntetésük kitöltését.

4. Ha az elítélt külföldi főbüntetését valamely letartóztatási intézetben tölti, a jegyzőkönyvet a letartóztatási intézet igazgatósága köteles felvenni és a belügyminiszterhez a felszerelt értesítő jegyzékkel együtt további utasítás végett felterjeszteni.

Cserépdarabok.

Gyűjti: Bede Jób.

Déltájban, mikor a fővárosi törvényjavaslat részleteit tárgyalták, üres lett a képviselőház tanácskozási terme: a függetlenségi honatyák elmentek Kossuth Ferenczhez, hogy öt születésnapja alkalmából üdvözlőjék. Sokáig jártak ott. A régi függetlenségi sor egyik vezetője, az ősz Thaly Kálmán beszédet intézett a többségi párt vezéréhez, Kossuth Ferenczhez, aki betegsége miatt ágyban fekvő fogadta nagy seregének küldöttjeit és aztán a szónoklatra fekvő helyzetéből erejéhez képest felemelkedve válaszolt. Amíg a képviselők ott jártak, azalatt a Házban a fővárosi törvényt általánosságban és részleteiben is megszavazták s mire visszatértek, már csak egy időtöltésből, hogy az ülést ne kelljen a rendszer óránál korábban bezárni, kérvények ellátásával foglalkoztak. S ez jobb is így, mint hogyha itt maradva, a vitát nyújtották volna, mert a javaslat annyira sietős, hogy a telkek, melyeket a Margit-szigetért az állam a főhercegnek ad, már állítólag egy konzorcium birtokában vannak s ha valami malheur történik vala és a javaslat kisiklik, megeshetett volna az a csoda, hogy házak emelkednek az eladott telkeken, mielőtt a törvényhozás szankcionálta volna a vásárt.

Máskülönbén is hasznos volt a látogatás. Nemcsak azért, hogy igaz szeretetüket és ragaszkodásukat kifejezve Kossuth Ferencz iránt, bizalmukról tanuságot tettek, hanem mert a saját maguk bizalma is megerősödött a legközelebbi jövőre. Nevezetesen Kossuth Ferencz nyilatkozataiból azt a benyomást hozták magukkal, hogy mielőtt ez a parlament szétmenne, lehet szerezni eredményt a függetlenségi zászló részére és pedig igen nevezetesen: a nemzeti bankot. Sőt estére a Holló Lajos akcióját hirdető orgánus, a Magyarország külön kiemelt ezt a vivmányt és bátorítja vele a maga híveinek csoportját. De egyáltalán nagy az öröm a függetlenségi pártban: ime Kossuth Ferencz a megvalósítandó tervek közé emelte a nemzeti bankot. Tehát Kossuth Ferencz alkalmasnak találja a körülményeket a nemzeti bank megvalósítására. És ki nem tartja alkalmasnak? Többek közt talán Wekerle Sándor miniszterelnök és pénzügyminiszter nem. Wekerléről portálják gazdasági és pénzügyi körökben, hogy tőle azt kérdezte egy nyugtalanuló politikus barátja:

— Adsz-e önálló nemzeti bankot, kegyelmes uram?

— Azt nem, hanem, ha úgy tetszik, hát a jövő évben kaphattok nagyon szép őszi képviselőválasztást.

Most legyőz okos, Domokos. Hol keressük a kivezető utat? A reménykedésekre vonatkozólag körülbelül mégis az optimisták javára lehet elkönyvelni a mai eseményeket. Ugyanis, ha Wekerle megígérte volna a nemzeti bankot, inkább hinnék, hogy nem valósul meg, hanem választás lesz helyette. Mig így, amikor Wekerle a választást ígérte és a bankot nem, akkor inkább hiszik, hogy választás nem lesz, hanem bank lesz.

Az annexió Bizottságban veszekedés keletkezett amiatt, hogy ki legyen a bizottsági előadó. Visontai Somát jelölték, de aztán meghintáztatták, némelyek állást foglaltak ellene azzal az indoklással, hogy a bizottsági előadó nem lehet zsidó. Jelölték ellene Okolicsányi Lászlót. S aztán vitatkoztak, hogy Okolicsányi legyen-e, vagy Visontai. A vitatkozással telt-múlt az idő s e közben felfedezték, hogy van a bizottságnak

egy tagja, aki diplomáciai pályán működött és ért a dolgokhoz: ez Rakovszky Béla. Tehát felmerült a gondolat, hogy se Visontait, se Okolicsányit, hanem Rakovszky Bélát válasszák meg előadónak. Nagyobb hatás kedvéért megcsinálták róla a szójátékot is:

— Inter duos litigantes tercus asz Béla gaudet.

Kossuth Ferencz születésnapja.

Kossuth az önálló bankról és külön vámtérületről.

Budapest, november 16.

A függetlenségi párt' vezére: Kossuth Ferencz ma ünnepelte hatvannyolcadik születésnapját. Az egész országból tömegesen érkeztek erre az alkalomra az üdvözlő sürgönyök és a gratulációk. Az üdvözlők sorából jelentőségben kiválik a függetlenségi párt tisztelgése szeretett elnökénél. Az országos függetlenségi és 48-as párt délután fél egy órakor küldöttségben kereste fel a gyengélkedő minisztert lakásán. Ott voltak gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter, Günther Antal igazságügyminiszter, Sztérenyi József, Tóth János és Meskó László államtitkárok, gróf Batthyány Tivadar, Barabás Béla és Sággy Gyula alelnökök s a pártnak körülbelül száz tagja.

A küldöttséget Thaly Kálmán, a függetlenségi párt tiszteletbeli elnöke vezette, aki lelkes beszédben üdvözölte az ágyban fekvő minisztert.

Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter az üdvözlő-beszédre a következőkkel válaszolt:

Kedves régi barátom, igen tisztelt barátaim! Meghatottan köszönöm meg a ti szerencsekívánásaitokat és tiszta szívvel köszönöm meg azt a bizalmat és ragaszkodást is, amelyet ma kifejeztetek és amelyet — remélem — meg is fogtok tartani irántam. (Éljenzés.) Ebből a bizodalomból merítem az erőt arra, hogy hazánk szolgálatában továbbra is teljesíthessem kötelességemet. (Éljenzés.)

Mi tagadás benne, érzem az évek súlyát vállamon. Nagyon jól tudom azt is, hogy életutamnak hátralevő részét bizony már sárguló levelek fedik, de arról biztosíthatlak titeket, hogy mindaddig, amíg az uristen nekem erőt ad a munkára, nem fogom elhagyni azt a helyet, amelyet kiszemelt számomra a gondviselés, amelyen egész erőmmel iparkodom mindig szolgálni nemcsak hazámat, hanem elveinket is. (Éljenzés és taps.) Arról, azt hiszem, titeket biztosítanom sem kell, hogy nincsen olyan helyzet a világban, amely engem elveink iránti hűségemben képes lenne megtántorítani. (Éljenzés és taps.) De erre nincsen is szükség, mert erős meggyőződés, hogy magyar hazánknak teljes erejét csakis a függetlenségi elveknek diadalra jutása bírja kifejteni, valamint hogy különösen azon nehéz helyzetben, amely a velünk egy uralkodó alatt élő államban — úgy látszik — állandósul, az uralkodó háznak is legnagyobb és legbiztosabb támasza, nézetem szerint az erős, egységes és hatalmas Magyarország. (Igaz! Ugy van! Éljenk helyeslés.)

Tisztelt barátaim! Mikor hazajöttem, azt hittem, hogy hivatásom abban fog kimerülni, hogy elveinket hirdessem, azoknak tisztaságát megőrizzem és fenntartsam az országban a vágyódást is az iránt, hogy ezek megvalósítására törekedjenek. De az uristen másképpen akarta és egészen váratlanul a függetlenségi párt, mint többség az alkotás terére kellett, hogy lépjen. Azokat a nehéz feladatokat kellett, hogy teljesítsük, amelyek egy alkotmányos többségnek kötelességét képezik és ebben a nehéz helyzetben meg kellett találnunk a helyes utat. (Igaz! Ugy van!) Amikor csak hirdettük, nem tettünk különbséget elveink között. Magam is sokszor adtam kifejezést annak az igazságnak, hogy elvek dolgában olyanok kell lennie a meggyőződésnek, mint a becsület dolgában, t. i. amint nincsenek árnyalatok a becsületben, éppen úgy nem lehetnek árnyalatok az elvekben sem. De amikor nem az elvek hirdetéséről, hanem azok megvalósításáról van szó, igen természetes, hogy az embernek számolnia kell a helyzettel és a lehetőségekkel, mert ha ezt nem teszi, ennek nem az lesz a következménye, hogy az összes elveket valósíthatjuk meg, hanem az, hogy az összes elvek közül egyetlen egyet sem valósíthatunk meg, sőt hogy a helyzetet annyira megrosszabbítjuk, hogy elveink megvalósításának a lehetőségét messzire kitoljuk. (Hosszantartó éljenzés és helyeslés.) Az adott helyzet nehézségei között tehát meg kellett találnunk azt a középutat, mely rejlik abban, hogy egyrészt elveinkből nem adunk fel semmit, másrészt egész erőnket elveink azon részének a megvalósítására összpontosítjuk, amelyeknek a megvalósítása elé legyőzhetetlen akadályok nem gördülnek. (Éljenzés és taps.) Az uristen ebben a tekintetben ósákos irántunk.

Függetlenségi elveink felerésze közgazdasági jellegű, olyan, amely nincs ellentétben a létező kormányzási alappal és amelyet a velünk szövetségben álló 67-es pártok is magukévé tehetnek, mert hisz a 67-es törvények sem zárják ki sem az önálló nemzeti bankot, (Éljenzés.) sem az önálló vámtérületet. (Éljenzés és taps.) Nincsen tehát elvi akadály annak, hogy a velünk szövetszert pártok is magukévé ne tegyék a mi programunknak ezt a felét, amely pedig az egésznek igen becses fele, mert ha ez az anyagi fél megvalósul, a politikai másik fél is nagyon előre halad a megvalósulás terén. (Helyeslés és éljenzés.) Csupán az az akadály forog fenn még ez idő szerint, hogy amíg ezek a kérdések a függetlenségi pártnál elvi kérdések, addig a többi pártnál opportunista és anyagi haszon kérdések és az opportunista teljességgel nem mond ellent minden körülmények között az elvi álláspontnak, nem tartom lehetetlenné a kettőnek az összeegyeztetését, ami által lehetségessé fog válni a mai szövetszert pártok egymás közötti viszonyának még szorosabbá tétele. (Éljenk helyeslés.) Ennek aztán az lesz a következtése, hogy nemcsak egy, bár többségben levő és hatalmas párt fogja követelni a közgazdasági téren a teljes méltóságot, hanem az összes alkotmányos alapon álló pártok, ezek háta mögött az egész magyar nemzet. (Éljenk helyeslés és éljenzés.) Egyébiránt már többször kijelentettem, hogy elveink politikai részének ez idő szerinti megvalósítása igen nagy akadályokba ütközik, bár remélhető, hogy ezen a téren is el lesz érhető egy bizonyos haladás azzal, hogy a magyar nemzet és a magyar király egészen megértik egymást. (Éljenk helyeslés és éljenzés.)

Az anyagi téren azonban semmi elvi akadály nincsen s ezért én a leghatározottabban ragaszkodom az önálló nemzeti bank és az önálló vámtérület megvalósításához. (Éljenk helyeslés, éljenzés és taps.) A mennyi erő van bennem, a mennyi hatalom a rendelkezésemre áll és a mennyi munkakör jut a számomra; mindezt az erőt, hatalmat és munkakört oda koncentrálok, hogy elveinknek ezt a két igen fontos részét az uralkodó alkotmányos hozzájárulásával megvalósíthassam. (Helyeslés, éljenzés és taps.)

Ha ez nekem sikerül, tisztelt barátaim, úgy az csak a ti támogatástokkal és az egész ország támogatásával lehetséges. (Felkiáltások: Meg is lesz az!) S itt lehetetlen meg nem jegyezmem, hogy éppen most minden igaz függetlenségi embernek arra kell vigyáznia, hogy a függetlenségi párt ne morzsolódjék szét, (Felkiáltások: Éljen Kossuth!), mert csak akkor bírunk célt érni, ha egy erős és nagy fallan áll a hátunk mögött. Mindenkinéket tehát valóban hazafias kötelessége, hogy egyik, vagy másik kérdésben esetleg eltérő véleményét magában lelküdjé és szeme előtt tartsa azt a szent célt, amely minden függetlenségi ember lelkét kell, hogy melegítse, hogy t. i. megvalósítsuk elveinknek azt a részét, amely hazánkat gazdaggá, mint gazdag országot boldoggá, mint gazdag és boldog s ennél fogva hatalmas országot pedig függetlenné teszi. (Éljenzés és taps.)

Tisztelt barátaim! Lájtatók, én nagyon nyílt kártyákkal játszom. Mint pártvezér is, mint miniszter is nyíltan megmondom, hogy az önálló magyar nemzeti bank és az önálló magyar vámtérület létrehozásán munkálkodom. (Éljenzés.) Teszem ezt abban a meggyőződésben, hogy ezzel nemcsak hazámat szolgálom, hanem mint magyar királyi miniszter a magyar koronát is. (Igaz! Ugy van!) Ez az erős meggyőződés, csak adion Isten nekem hozzá egészséget, a mi bizony — fájdalom — nem sok van. De ha testem sokszor meg is török, lelkemben sem a hazafiság, sem a tetterő e fizikai fájdalmak következtében nem csökken és mint lájtatók, reggeltől estig dolgozom, bármennyire szenvedek. Még egyszer köszönöm igen szíves megjelenéseiteket és kérék, tartatok meg szeretetekben. (Hosszantartó éljenk helyeslés és taps.)

Kossuth Ferencz kereskedelemügyi minisztert, az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt elnökét mai születésnapja alkalmából az ország minden részéből elárasztották üdvözlő táviratokkal és levelekkel. A miniszter lakásán is számosan fentjártak a mai nap folyamán, hogy személyesen tolmácsolják szerencsekívánataikat. Többek között gróf Apponyi Albert, gróf Zichy Aladár és Josipovich Géza miniszterek, Sztérenyi József és Tóth János államtitkárok és mások. Táviratilag küldtek üdvözlőt gróf Andrássy Gyula belügyminiszter, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter és neje, Náray Lajos, a képviselőház alelnöke, gróf Hadik János államtitkár, Fontenay vicomte, francia főkonzul, Rakovszky István, az állami számvevőszék elnöke, Fülepp Kálmán főpolgármester és még igen sokan.

Küldöttségben mondott üdvözlőt Czegléd városának képviselőtestülete, Takáts József ev. ref. lelkész vezetésével, aki Czegléd városának meleg szeretetét és ragaszkodását tolmácsolta. Czeglédről üdvözlőt küldtek a Czeglédi Kaszinó és a Czeglédi Kossuth-Kör. Igen kedves a czeglédi leányok üdvözlő levele, akik „mint a honnák hűséges leányai szívük melegével köszöntik” a minisztert.

A vidéki függetlenségi lapok országos szerve-

zete is küldöttségileg tisztelgett pártvezérének 68-ik születése napja alkalmából. A küldöttséget Halász Lajos országgyűlési képviselő, elnök vezette, aki hosszabb beszéddel üdvözölte a minisztert.

Kossuth Ferencz miniszter szívesen fogadta a küldöttség tagjait és a következő beszéddel válaszolt:

Tisztelt uraim! Igen köszönöm és nagyra becsülöm az önök jóindulatát. Tudom méltányolni az önök tömörülésének jelentőségét és egyesült erejüktől a függetlenségi politika és haza javára sok jót remélek és várok. Helyesen hangoztatta szónokuk, hogy a függetlenségi párt helyzete igen nehéz, de mérlegelnünk kell azt, hogy elveink közül ez idő szerint melyiket valósíthatjuk meg. Elveink számunkra mindig egyenlően drágák, nem is mondunk le egyikről sem. Azonban ha most elveinket mind összekapcsolva, valamennyinek egyszerre megvalósításához ragaszkodnánk, igen könnyen megtörténhetnének, hogy semmit sem érünk el. Hazafias gondal kell ezért tehát megválogatnunk, hogy az adott helyzetben programunknak melyik pontját valósíthatjuk meg. Erre iparkodom én és hiszem, hogy törekvésem nem marad siker nélkül. (Éljenzés.) Mindenki láthatja e téren már a haladást, aminek bizonyítéka az is, hogy a miniszteri székben ugyanazokat az elveket hirdetem és hirdethetem, amelyeket az ellenzék padsoraiban hirdetem. Haladás tehát van és él szívemben a remény, hogy ezen az uton folyton előre és csak előre fogunk haladni. Az erre irányuló munkásságomban számítok az önök támogatására.

Budapest, november 16.

Hock János beszámolója. Hock János, Kecskemét város alsó kerületének képviselője vasárnap tartotta beszámolóját nagy és előkelő közönség előtt. Hock János beszédében kijelentette, hogy téves az a hír, mintha ő bármiféle ellenzéki alakulásban is részt akarna venni. Nem egyéb ez a hír, a választók félrevezetésére szánt hazugságnál. Ugy látja, hogy a kormány politikájának próbája a bankkérdés. A kormánynak ebben a kérdésben tanúsítandó magatartásától teszi függővé további támogatását is. Beszéde további folyamán részletesen ismertette a kormány eddigi nagy jelentőségű szociális alkotásait. A választói törvényre vonatkozólag kijelentette, hogy a tervbe vett pluralitásnak nem híve és a törvényhozáshoz ellene lesz, mert éppen a 48-ás elvek egyik legfontosabbika a jogegyenlőség. A beszámolót a hallgatóság nagy tetszéssel fogadta. Iványosi Szabó László pártelnök mondott ezután köszönetet a beszámolóért és a választó polgárság tántoríthatatlan bizalmáról és szeretetéről biztosította a képviselőt. Délután öt órakor az alsókerületi 48-as népkörben lelkes ünneplés keretében leplezték le Hock János arcképét. Az ünnepi beszédet Gömöri Sándor, a népkör elnöke mondotta, majd Szabó László pártelnök üdvözölte a képviselőt, ki meghatottan köszönte meg a megnyilvánult szeretetet. Este kétszáz terítékű banket volt, amelyen a városi hatóság és a város előkelősége is nagy számban vettek részt.

Uj függetlenségi kör. E hó 15-én új függetlenségi kör alakult Dunabogdányban. Elnök lett Stágel Endre, alelnök Elter Antal, jegyző Tallós János. Az új pártkör üdvözítő sürgönyt küldött Kossuth Ferencz és gróf Apponyi Albert minisztereknek és a kerület képviselőjének, Weresmarthy Miklósnak.

Téves hír egy kilépésről. A képviselőházban szombaton az a hír terjedt el, hogy Kardos Samu orsz. képviselő levelet intézett a függetlenségi párt elnökségéhez, amelyben a pártból való kilépését jelentette be. Kardos Samu orsz. képviselő ma megcáfolja a kilépésről szóló híreket.

Angol könyv a magyar politikai mozgalmakról. A londoni könyvpiacra az elmúlt héten „The Political Evolution of the Hungarian Nation” (A magyar nemzet politikai fejlődése) cím alatt, díszes köntösben, kétkötetes magyartárgyú munka jelent meg. A műnek C. M. Knatchbull-Hugessen ismert angol publicista a szerzője, aki felesége révén rokonságban is áll a magyarokkal; munkáját a magyar nemzet történelmének és állami berendezkedésének több évi szorgos tanulmányozása alapján írta meg. Yolland Arturnak két évvel ezelőtt megjelent magyartárgyú broschüráján kívül évek óta ez az egyetlen angolnyelvű könyv, mely bővebben ismerteti a magyarság küzdelmeit s jelenlegi intézményeit. A mű két testes kötetből áll; ezek elseje a magyarság történelmét öleli fel a szabadságharczi eseményekig, alapos hozzáértéssel fejtegetvén az angol Great Charter-höz hasonló arany bullát, a pragmatika szankciót s a gróf Széchenyi István által kezdeményezett reformkorszakot. A második kötet Magyarország politikai reneszánszával foglalkozik, a szabadságharczi eseményekkel, a kiegyezéssel s Magyarországot és Ausztriának e kiegyezé-

nyugvó viszonyával. Az utolsó fejezetek a függőben levő nagy problémákat, minők a katonai kérdések, önálló vámtérület és önálló bank, tárgyalják, a magyar állam ezekre vonatkozó törvényes jogainak szabatos körülírásával. Knatchbull-Hugessen munkáját nagyobbrészt magyar forrásművek alapján írta meg, a magyarság iránt elfogult, tendenciózus külföldi művek óvatos mellőzésével s ez a körülmény — a szerző magyarbarát érzelmeitől eltekintve, — egymaga is biztosíték, hogy a nagy angol közvélemény helyes és a valóságnak megfelelő fogalmakat, egészben pedig hű, tiszta képet nyerhet a magyarság küzdelmeiről s mostani helyzetéről. A történelmi ismertetésen kívül a mű több aktuális kérdésre is kiterjed; ismerteti a készülő választóreform alapelveit, az önálló nemzeti bank iránt mutatkozó hazafias áramlatot s a csernovai eset kapcsán Björnsonnak és Tolstojnak magyarellenes támadásainak tarthatatlanságát. Ugy véljük, Knatchbull-Hugessen könyve föltöbb alkalmas a magyarokra vonatkozólag elterjedt téves nézetek eloszlatására s az angol közvélemény helyes tájékoztatására.

A balkáni események.

Budapest, november 16.

A bolgár szobranje mai ülésén Manilov miniszterelnök és Paprikov hadügyminiszter hosszabb beszédben foglalkoztak a balkáni helyzettel. A miniszterelnök különösen hangsúlyozta, hogy Bulgáriát és Ausztria-Magyarországot semmiféle entente sem köti össze. Az annexiónak semmi köze sincsen a bolgár függetlenségi proklamációhoz, ennek bizonyítására hivatkozott arra, hogy a pétervári bolgár ügyvivő három nappal a proklamáció előtt értesítette, hogy az orosz kormánynak már tudomása van az annexióról. Paprikov beszédjének némi éle volt Törökország ellen, amennyiben kijelentette, ha az események más irányba fejlődnének, a bolgár kormány szilárdan követné megkezdett utját, a népképviselőt támogatására számítva.

Belgrádban most nagy rémület uralkodik a Stampa leplezése folytán. Nevezett lap ugyanis arról ad hírt, hogy a most érkezett löszer nem egyéb tehéntrágyánál. A hivatalos vizsgálat megcáfolja ugyan e közleményt, de nem lehetetlen, hogy a szerb ágyuk körül csakugyan baj van.

Mai hireink a következők:

A szerb hadíser.

Belgrádi jelentések szerint Szerbiában nagy csalásnak jöttek a nyomára, amely az államnak igen nagy kárt okozott s ugy a katonai köröket, mint a háborura vágyódó többi elemeket nagyon elkedvetlenítette. Rájöttek arra, hogy a hadíser teljesen hasznavehetetlen. A hadíser megrendelésével és átvételével Stojanovics Dusan alezredes, a Krusevác mellett levő obiliczevói állami puskaporgyár igazgatója volt megbízva. Minthogy a szerbiai gyár nem tudott elég puskaport szállítani, Stojanovics egy német gyárnál is nagyobb szállítmányt rendelt meg. Ezt a szállítmányt most megvizsgálták s rájöttek, hogy a puskapornak legnagyobb része tehéntrágya; a patron s a többi lövőanyag teljesen hasznavehetetlen s nem hiszik, hogy a trágyától úgy meglehetne tisztítani, hogy valami hasznát vehessék. Ebben a csalásban része van nagyon sok tisztnek, a többi közt Vlaics Demjének, a katonai technikai intézet tüzérségi vezetőjének is, aki ebben a szédélgsében igen nagy vagyonra tett szert. A Sztampa fölszólítja ennek az intézetnek összes tisztjeit, hogy mondjanak le állásukról, nehogy a leplezett csalókkal egyrangba tegyék őket. Az eset óriási izgalmat kelt. A hadügyminiszter vizsgálóbizottságot küldött ki, amely megállapította, hogy az állami puskaporgyár igazgatója és Vlaics ezredes ellen intézett támadás teljesen alaptalan. A hadügyminisztérium a Sztampa ellen rágalmas miatt pórt indított.

Ujabb jelentések szerint Belgrádban megdöbbenést keltett a Stampa leplezése a löporhamisításról. Nagy a rémület, mert ilyen körülmények között a szerb hadsereg teljesen megvan bénítva s nyilvánvaló, hogy a Stampa nem

mert volna olyan magas állású katonatisztöket megvádolni, ha kézzelfogható bizonyítékai nem volnának. A legtöbb lap erőiesen sürgeti a kormányt, hogy rendeljen el szigorú vizsgálatot. A Mali Journal egyenesen azt követeli, hogy a megvádoltakat állítsák haditörvényszék elé és ha büniük beigazolódik, valamennyiüket agyon kell löni, ha ellenben a vádak nem igazak, akkor a Stampa főszerkesztőjét nyomban lövesse föbe a hadügyminiszter, vagy szolgáltatassa ki a nép lynchének.

A hadügyminiszter vizsgálóbizottságot küldött ki s pörbe fogta a Stampát. A tény azonban az, hogy a vizsgálóbizottság még nem küldött jelentést.

Az angol balkán-bizottság elnöke Belgrádban.

A londoni Balkán-bizottság elnöke Belgrádba érkezett és több politikussal tanácskozott. Tiszteletére az angol követ lakomát rendezett, amelyre több szerb politikus is meg volt hívva. A Balkán-bizottság elnöke Belgrádból Szófiába, majd Konstantinápolyba utazik.

Bolgár miniszterek a helyzetről.

A szobranjében Malinov miniszterelnök a felirati vita berekesztése alkalmából hosszabb beszédet mondott.

— A lelkesedés — ugymond — amelyet a függetlenségi nyilatkozat a bolgároknak keltett, az egész civilizált világban visszhangra talált. A rokonszenv fontos a nemzetközi érintkezésben, de nem egyedül irányítja egy nép politikáját. Ezért nem csoda, hogy a hivatalos Európa magatartása velünk szemben nem egységes. Bosznia és Hercegovina annexiója és a függetlenségi nyilatkozat között nincs összefüggés. Szerződés, vagy entente nem köti Bulgáriát és Ausztria-Magyarországot. A két szláv tartomány sorsát nem Tirnovóban döntötték el, hanem 1878-ban Berlinben és valószínűleg már előbb. Inszinuáció azt állítani, hogy Bulgária megakarta könnyíteni az annexiót, holott ez a proklamáció előtt történt. Ez ki is fog tűnni a piros és kék könyvekből, valamint más aktákból. A proklamáció előtt három nappal közölte pétervári ügyvivőnk, hogy Oroszország tud a küszöbön álló annexióról. Az annexió tehát megelőzte a függetlenségi nyilatkozatot. Ami a trónbeszéd azon részét illeti, hogy Bulgária számít Oroszország kedvező diszpozíciójára — ugymond Malinov — nem barátkozhatunk meg azon gondolattal, hogy felszabadítónk, amely egy milliódot adott ki szabadságunkért és százezer számra vesztette fiait, Bulgáriára káros politikát fog követni.

Ezután Paprikov tábornok hadügyminiszter tartott érdekes beszédet, amelyeknek fontosabb része így hangzik:

— Törökország azáltal, hogy az alkotmány helyreállításától a függetlenségi proklamációig nem izente meg a háborút, bebizonyította, hogy egyet-mást megtettünk bizalmának elnyerésére. Románia, bár más fajhoz tartozó ország, lelkesedéssel fogadta a függetlenségi nyilatkozatot. Romániával bennünket történelmi kötelékek fűznek össze. Szerbiából, bár ugyanazon fajhoz tartozik, mint mi, nem hallottunk jó szót. A vitéz montenegrói nép, mely iránt őszinte rokonszenvvel viseltetünk, amelyet a montenegrói nép viszonzoz, helyeselte lépésünket. Ha a szerbek ugyanígy cselekedtek volna, nyert volna a szláv faj és ezzel ők maguk is. Ami a nagyhatalmakat illeti, a helyzet változatlan és ha ellenünk, bizonyos vádak emeltek, ezek csakis félreértésre vezethetők vissza, amelyeknek eloszlatása után meg fog változni és meg fog javulni a hatalmakhoz való viszonyunk. Ha a Törökország alkotmányos rendszerével eredményt ért el és a bolgárok e rendszer összes előnyeit élvezni fogják, akkor el fog jönni az a pillanat, hogy Törökországnak kezét nyújtunk és egyikünk a másikra támaszkodva, mindenki békés fejlődésben fog dolgozni. A kormánynak feladata lesz ezt keresztülvinni. Ellenben, ha az események másként alakulnak,

amit nem szeretünk feltételezni, a kormány, mint azelőtt, szilárdan állja meg helyét s nem fogja szem elől téveszteni céljait, amelyeket a népképviselőt támogatására számítva, el is fog érni.

A bojkott.

A Creditanstalt vezérigazgatóját, Blum Gyula lovagot báró Aehrenthal külügyminiszter ma magához kérte. Blum igazgató sürgette a külügyminisztert, hogy tegyen meg minden lehetőt a törökországi bojkott ellen, amely súlyosan sérti az osztrák kereskedelmet és ipart. Báró Aehrenthal kijelentette, hogy gátat fog vetni a bojkott-mozgalomnak s egyben a külügyi politikáról ekként nyilatkozott:

— Véleményem szerint egyáltalán nincs alapok azokra a nyugtalanító híresztelésekre, amelyek néhány nap óta keringenek. A helyzet nem kedvezőlenebb most, mint volt akkor, mikor ő felsége Bosznia-Hercegovinára is kiterjesztette szuverenitását. Távol áll tőlünk minden agresszív szándék és politika. Remélem, hogy az ellentétek békésen fognak elsimulni.

Pöschl udvari tanácsos, a kormány tözsdebiztosa, ma hivatalosan kijelentette, hogy illetékes helyen a helyzetet nyugodtan itélik meg és Szerbiában józanabb felfogás kezd lábrakapni. A Duna-monitorok ezidő szerint Budapesten a téli kikötőben vannak.

Pöschinek ez az állítása azonban téves, mert a monitorok nincsenek Budapesten.

Pallavicini örgróf osztrák-magyar nagykövet közölte a portával, hogy a szigorú vizsgálat bizonyossága szerint a „Taurus” nevű osztrák-magyar hadihajó egyetlenegy matrózának sem volt része a török hadilobogó megsértésében.

Milovánovics utja.

Milovánovics szerb külügyminiszter csütörtökön Bécsbe utazik. A miniszter holnap vagy holnapután még egyszer fog tanácskozni Tittonival, de azt hiszik, hogy a szerb követeléseket illetően ez a tanácskozás épp oly eredménytelenül fog végződni, mint az első.

A belgrádi politika jelentése szerint azonban a szerb kormány Milovánovics külügyminiszternek, aki csütörtökön fog visszatérni Belgrádba, meghagyta, hogy ne Bécsen, hanem Fiumén át utazzék, nehogy olyan színben tűnjék fel, mintha keresné a találkozást báró Aehrenthal külügyminiszterrel.

Török-bolgár tanácskozások.

Konstantinápolyból jelentik, hogy ottani diplomáciai körökben alig van kétség az iránt, hogy a török-bolgár tárgyalások mai stádiuma eredménytelen és így a tárgyalásokat alighanem megszakítják. A keleti vasutak ügyében legalább a formai kérdés nehézségén gyakorlatilag annyiban tustestek amennyiben a vasúttársaság képviselői a török és bolgár meghatalmazottak több értekezletén tényleg részt vettek, anélkül, hogy ez ellen tiltakozás történt volna, noha bolgár részről elméletben még ragaszkodnak ahhoz az állásponthoz, hogy a tárgyalásokat vagy a portával vagy a vasutársasággal de csak egy féllel kell folytatni. A dolog lényegében azonban eddig még közeledés nem tapasztalható; de ezen a téren sem mondják a tárgyalásokat eredményteleneknek, noha megszakítások és fennakadások eshetőségével is számolni kell. Ma hétfőn a meghatalmazottak újból értekezletet tartottak, amelyben a bolgár ellenjavaslatokat vitatták meg.

Nuradunglian török építésügyi miniszter, török delegátus, a „Jeni Gazetta”-ban megjelent interjúban a következőket jelenti ki:

A bolgár delegátusok sok jóakarót és hékülékenységet mutatnak. Reméli hogy a tárgyalások meglehetősen eredményesek lesznek. A kelet-trumellai jövedelmek miatt támadt vita három főpontja már egyengetve van. A minisztertanács legközelebb fog a részletekkel foglalkozni. A keleti vasut ügyével összefüggő kérdést az ideérkezett bolgár szakemberek vizsgálat tárgyává fogják tenni. A bolgár adó és a török államadóságon való részvétel kérdésében való döntés a hatalmakra hárul. A delegátusok ezenkívül tárgyalni fogják a vakui-kérdést, a posta- és táviró-ügyet, az egészségügyet és a világitó-tornyok ügyét.

Az arabok az új rezsim ellen.

A beduin-törzsek között erős mozgalom indult meg az ifjú-törökök ellen, mely már fegyveres ösz-

szeütközésre is vezetett. Az arabok a Dzseddába és Medinába küldött csapatokat ellenségnek tekintik; egy csatát már meg is vívtak. Arra a hírre ugyanis, hogy az Oecinali beduin törzs Medina felé menetel, három zászlóaljút küldtek ellene, amelyek Beitfarvenél közelében összeütköztek az ellenséggel, ennek tulnyomó ereje elől azonban vitéz küzdelem után, kénytelenek voltak visszavonulni. A csapatok két tisztet és huszonhárom közkatonát vesztek és négy tisztjük és negyven közkatonájuk megsebesült. El kellett ezenfelül hagyniuk három üteget és nagymennyiségű hadiszert. A beduinok későbbi támadását Medina ellen hősiesen visszaverték. Az eddigi és ezutáni csapatszállítások Kaiffáig és innen vasuton Medinába történek. A Medina körüli vasutat hír szerint, nagy távolságra elpusztították. A Számosz szigetén levő két zászlóalj Damaszkuszról nyomban Dzseddába és Medinába rendeltetett. Két hegyi üteg azt a parancsot kapta, hogy menetkés legyen; az egyiket Demir-Hisszárba, a másikat Szeresz környékére küldik hír szerint. Egy katonatisztj bizottság a terület belsejére megy, hogy meggyőződést szerezzen, vajjon a kormány jegyzékeiben foglalt lovak tényleg meg vannak-e és megfelelnek-e a követelményeknek.

Az osztrák kormányválság.

— Császári kéziratok. —

Budapest, november 16.

Az osztrák hivatalnok-minisztérium megalakult. A hivatalos lap már holnap közölni fogja a császári kéziratokat. Politikai körökben sokat beszélnek arról, hogy báró Beck miniszterelnök a legfelsőbb kézirat meleg hangján kívül az elismerésnek és az uralkodói kegynek semmiféle kézzelfogható jelében nem részesült. Emlegetik, hogy báró Gautsch, aki lemondásakor szintén már birtokában volt a legmagasabb rendjeleknek, az uralkodótól megkapta sajátkezű aláírásával ellátott, drágaköves képkeretben a császár fényképét és ugyanez volt Körber jutalma is. Általános feltűnést kelt a Gessmannhoz intézett legfelsőbb kéziratnak aránylag hideg hangja s ebben annak a koteriának megrovását látják, amely a kormány bukását előidézte. Köz tudomásu, hogy Gessmann összekötetésben állott a Belvederrel s a keresztényszocialisták abban reménykedtek, hogy a Belvedernek kedves szolgálatot tesznek, ha a Beck-kabinetet megbuktatják.

Bécsből ma a következőket jelentik:

Az osztrák hivatalos lap holnapi száma közölni fogja azokat a kéziratokat, amelyeket az uralkodó a Beck-kabinet távozó tagjaihoz és a Bienerth-kormány minisztereihez intéz. A báró Beckhez intézett kézirat meleg hangon fejezi ki elismerését a választói reform és a kiegyezés sikeres magatartása fölött, a lépő kormány tagjainak pedig rendjeleket adományoz.

Az uralkodó ma délelőtt báró Bienerth újonnan kinevezett miniszterelnök, ezután Bacquehem márkí számvevőszéki új elnök, valamint Haerdtel Zacek és Schreiner új miniszterek esküjét fogadta. A visszalépő minisztereket ezután az uralkodó bucsukihallgatáson fogadta, mire az újonnan kinevezett miniszterek és minisztériumok vezetésével megbízott osztályfőnökök bemutatkozó kihallgatáson jelentek meg. Ugyancsak ma fogadta a király Georgi, Fiedler, Prasek, Ebenhoch és Gessmann titkos tanácsosok esküjét is.

A báró Beckhez intézendő kézirat szövege a következő:

Kedves báró Beck! Sajnálattal teljesítem kérelmét és felmentem Önt mint eddigi miniszterelnökömet. Amidőn fentartom magamnak, hogy szolgálatait újból igénybevegyem, szívesen méltánylom ez alkalommal fáradszón hazafias és nagy eredményektől koronázott működését. Önnek adatott meg, hogy a választói reformnak a nép széles rétegeire való kiterjesztése által új utakat nyisson az alkotmányos életnek. Az Ön lojális működésének sikerült a parlamenti tevékenységet akadályoktól és zavaroktól megszabadítani. A magyar szent korona országaihoz való gazdasági viszony rendezése által hozzájárult a monarchia tekintélyének és hatalmi állásának gyarapításához. Az Ön vezetése alatt álló minisztérium, továbbá nagy jelentőségű gazdasági és szociális

reformokat készített elő, amelyeknek a távol jövőben is áldásos hatásai lesznek. Amidőn megváltik hivatalától, hassa Önt az a tudat, hogy kiváló szolgálataira mindenkor hálásan fogok emlékezni.

Bécs, 1908. november 15.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Beck s. k.

A báró Bienerth-nek szóló kéziratok így hangzanak:

Kedves Bienerth báró! Kinevezem Önt a Reichsrathban képviselt királyságok és országok miniszterelnökévé. Együttal megbízom Önt, hogy a parlamenti pártok képviselőinek megnyerésére irányuló fáradozásait változatlan buzgalommal folytassa, hogy ezáltal az eddigi rendszer alapjai megmaradjanak és megszilárduljanak.

Bécs, 1908. november 15.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Bienerth s. k.

Kedves Bienerth báró dr.! Javaslatait elfogadva, lovag Abrahamovic Dávid titkos tanácsost miniszteremmé, Georgi Frigyes altábornagy, titkos tanácsost honvédelmi miniszteremmé újból kineveztem, Haerdtel bárót belügyminiszteremmé, Zacek János dr.-t, képviselőházi első alelnököt, valamint Schreiner Gusztáv dr.-t miniszteremmé nevezem ki és együttal Jorkasch-Koch Adolf báró osztályfőnök titkos tanácsost pénzügyminisztériumom, Mataja dr. osztályfőnököt kereskedelmi minisztériumom, lovag Holzknicht von Horth dr. osztályfőnököt igazságügyi minisztériumom, lovag Kanera József osztályfőnököt vallás- és közoktatásügyi minisztériumom, Pop József osztályfőnököt földmívelésügyi minisztériumom vezetésével, Wickenburg Miksa gróf dr. osztályfőnököt közmunkaügyi minisztériumom vezetésével és lovag Forster Zdenko dr. osztályfőnököt vasutügyi minisztériumom vezetésével bizom meg.

Bécs, 1908. november 15.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Bienerth s. k.

A Wiener Zeitungnak ugyancsak a holnapi száma hozza a kilépő resszort-miniszterekhez intézett kéziratokat is. A volt kormány tagjai távozásuk alkalmával magas rendjeleket kaptak, kivéve Abrahamovic lovagot, aki feltűnő ridegen, egyetlen elismerő szó és kitüntetés nélkül maradt. Klein dr. és Korytowski a Lipót-rend nagykeresztjét, Marchet dr. és Derschatta dr. ugyanezen rendnek az I. osztályát, Prade, Ebenhoch, Fiedler, Gessmann és Prasek miniszterek pedig az I. osztályu vaskorona-rendet kapták.

KÜLFÖLD.

A német kormányválság. A kormányhoz közelálló „Lokalanzeiger” a következő, nyilvánvalólag sugalmazott sorokat közli:

„A császárnak már tudomása van arról, hogy úgy a porosz államminiszternek, mint a szövetség-tanács Berlinben összegyűlt tagjai a birodalmi kancellár állásfoglalását és a birodalmi gyűlésen mondott beszédét helyeslik és a nép nagy többségével teljesen egyetértenek abban, hogy Bülow herceg visszalépése a jelen pillanatban a császárra és a birodalomra nézve igen nagy veszteséget jelentene. Ennélfogva nem alaptalan az a remény, hogy Bülow herceg kihallgatása a császárnál, a válság általánosan kielégítő megoldására fog vezetni.”

Mérvadó helyen azonban nem osztják a „Lokalanzeiger” optimisztikus felfogását. Ellenkezőleg, a helyzetet nagyon is válságosnak tartják és hangsúlyozzák annak a lehetőségét, hogy a császár és a birodalmi kancellár megbeszélése nem fog az óhajtott eredménnyel véget érni.

A „Welt am Montag” kitűnően informált helyről szerzett értesülése szerint a „Century Magazin” császár-interviewjának az elhallgatásáért 200,000 márkát kapott és pedig a tárgyalások erre nézve a berlini külügyi hivatal és az amerikai kiadócéggel közt közvetlenül folytak. A „Welt am Montag” e hírével kapcsolatban ezeket írja: „Az égető kérdés most az, hogy kinek a zsebéből került ki ez a 200,000 márka? Ezt a kérdést világosan fel kell tenni a birodalmi gyű-

lésben és épp oly világosan kell rá a választ megadni.

Az angol sajtó rendkívüli nagy jelentőséget tulajdonít a németországi fejleményeknek. A Morningpost cikke azt fejtegeti, hogy a német birodalomban a békés áramlat mellett van egy hatalmas irányzat, amely hódítási politikát szeretne üzni és nagyon is kétséges, vajjon sikerülni fog-e a békés áramlatnak a hódítási törekvések fölébe kerekednie. A kazablankai konfliktus utolsó stádiumában könnyen fel lehetett ismerni a német háborus párt kezét.

Német politikai körökben azt hiszik, hogy a holnapi audiencián nem fog elsimulni a váltság. A császár nagyon izgatott volt a legutóbbi időben s most Hülsen-Haeseler halála igazán megrendítette. Kedves emberét mélyen gyászolja a császár s ilyen körülmények között egészen természetes, hogy szokatlanul ingerült. Köztudomású, hogy a szövetségtanács tagjai minden tekintetben helyeslik Bülow herceg magatartását, másrészt a császárra a reakció erős befolyást gyakorol s így nincs kizárva a konfliktus kiélesedésének lehetősége.

Berlinből jelentik újabban, hogy a császár tegnap Baden-Badenbe utazott, ahol olyan családi jellegű tanácskozásiféle ment végbe, amelyre a császárné is megérkezett Berlinből. Nagy fontosságot tulajdonítanak annak a körülménynek, hogy a badeni özvegy nagyhercegné is ott volt, aki nagynénje a császárnak s a kiről köztudomású, hogy teljesen egyetért a köztudomással és Bülow herceg oldalán van. Másrészt a birodalmi kancellár barátai kedvezőtlen jelnek nézik Fürstenberg herceg özvegy édesanyjának erős befolyását a császárra. A rideg, konzervatív arisztokrata asszony Donau-Eschingenben hosszasan tanácskozott a császárral. Nem igaz, hogy Bülow herceg Donau-Eschingenbe akart utazni és a császár azt üzenté neki, hogy most nincs ideje. A császár a legutóbbi napokban semmiféle üzenetet nem küldött Berlinbe s környezete mondja, hogy mindenféle híresztelés hidegen hagyta, nem is törődött semmivel. Ami Bülow herceget illeti, a kancellár nyugodt s egy hajszálhivra sem hajlandó tágitani. Csak most tudódott ki, hogy Hülsen-Haeseler, a császár katonai kabinetirodájának elhunyt főnöke meghitt barátságban volt Bülow herceggel és nem lehetetlen, hogy az utóbbi napokban a császárral szemben pártját fogta Bülownak. A kancellár holnap délelőtt tizenegy órakor megy kihallgatásra.

A kazablankai incidens. A Matin közli Bordeaux francia rendőrbiztosnak a kazablankai szökevények ügyéről szóló jelentését szövegszerűen. A jelentés két részre oszlik. Részletesen ecseteli egy német alattvalókból álló és katonai szökevények szervezete működését, valamint a hat szökevény szökési kísérletét és a következőképpen zárul: Just, a német konzulátus hivatalnok és ennek dragománja bementek abba a házba, ahová a szökevények menekültek. Egy svájci dezertort a német konzulátus benszüllött rendőre a konzulátusra vitt. A konzulátus dragománja védelmébe vette a szökevényeket és megkönnyítette menekülésüket. Lideritz konzul bevallotta, hogy védte a szökevényeket. Just a légio káplárja és két francia tengerészeti katonával szemben erőszakosan lépett fel. Ezenkívül meg van állapítva, hogy Just az idegen légio egyik altisztjét titlleg bántalmazta, hogy továbbá két francia matrózt bántalmazott, amelyek közül az egyik a földre esett és hogy a benszüllött kavasz erőszakosságokat követett el, amelyek csak akkor szüntek meg, amidőn megkötözték, hogy a német konzul utlevele nemcsak a németekre vonatkozott, és végül, hogy Justot a francia matrózok egyáltalában nem bántalmazták, bár joggal cselekedtek volna, ha viszonzózzák erőszakosságát.

Perzsa válság. Angol politikai körökben ellentétesek a felfogások arról a politikáról, melyet az orosz kormány Perzsiában megindított. A katonai párt és a reakciósook általában agresszivitást sürgetnek, Angliára való tekintet nélkül. Ehhez az áramlathoz számítható Oroszország teheráni követe is. Izvolszki külügyminiszter a teheráni követet Pétervárra rendelte, hogy felvilágosítást adjon távirati és egyéb jelentéssel felől, amelyeket a perzsi viszonyokról Pétervárra küldött. E táviratok és levélneli jelentések a perzsi helyzetet sötét színekben tüntették fel,

hogy a kormányt messzemenő katonai intervenczióra bírják. Kétségtelen, hogy a teheráni követ az orosz kormányt olyan politikába akarta sodorni, amelyből csak fegyveres kibontakozás lehetett volna. Mikor Izvolszki sir Edward Grey-val találkozott, egyetmást megtudott a teheráni követ mesterkedéseiről s ez volt az ok, amiért Izvolszki Pétervárra rendelte a teheráni követet.

Piquart Franciaországról. A szárazföldi és tengeri haderő veteránjainak díszlakomáján Piquart tábornok, hadügyminiszter, mint elnök, beszédet mondott, melyben a következőket jelentette ki:

— Büszkeséggel tekinthetünk vissza az 1870. óta megtett utra és gratulálhatunk magunknak Franciaország jelenlegi helyzetéhez. A nyugalom, amelylyel a francia nép jelenleg tekinti az incidenseket, amelyeket máskor nyugtalansággal tekintett volna, mutatja a sorsába vetett nagy bizalmat.

Elnökválasztás Cubában. Az általános választások a liberálisok győelmével végződtek. Jose Miguel Gomez tábornok választatott meg elnöké, dr. Zayas Cuba alelnöké.

A kínai császárné meghalt.

Budapest, november 16.

Alig huszonnégy órával a császár halála után meghalt az özvegy császárné is, aki szintén már régebben beteg volt. Utolsó óráiban látta utoljára a császárt s attól kezdve állapota annyira rosszabbodott, hogy vasárnap délután meghalt.

A Timesnak táviratozzák Pekingből, hogy az özvegy császárné közvetlenül halála előtt ezt a levelet intézte fivéréhez:

E pillanatban rosszra fordult betegségem. Félek, hogy közeledik halálom órája. Mostantól fogva az uralkodó régensherceg fogja vezetni a kormányzást teendőit s tartozik mindenben meghallgatni az új anyacsászárné tanácsát.

Az új anyacsászárnénak azonban nem lesz befolyása, mert tehetetlen s nem is számít semmit, de a régensherceg anyósa, aki eddig is legmeghittebb barátnéja volt az elhunyt özvegy császárnénak, erős jellem, nagy tehetségű asszony és nyilván ő fog uralkodni ezentul.

Kvang-Szü császár végrendeletet hagyott hátra, amelyben felsorolja uralkodásának idején véghezvitt dicső tetteit és hangzatos szavakkal magasztalja nagy reformjait, amelyeket a közoktatás, a kereskedelem és a közlekedés terén sikerült elérnie.

Pay-I herceg, Csung régens fia lett a trónörökös. Az elhunyt császár halálának közvetlen oka állítólag nagyfokú neuraszthénia volt. Kvang-Szü császár csütörtök este óta eszméletlenül feküdt. Pénteken néhány percre magához tért s akkor a halálos beteg özvegy császárné parancsára meglátogatta őt a főeunoch, a haldokló császár azonban kereken megtagadta, hogy a Békés Örökkévalóság pavilonjába vigyék őt át, ahová a császárok ősi tradíció szerint meghalni mennek.

Azt beszélük, hogy az özvegy anyacsászárné nemtermészetes halállal halt meg.

A legutóbbi jelentések szerint a császár, nem, mint eleinte jelentették, e hónap 10-ről 11-re virradó éjjel, hanem ma délután 5 órakor halt meg borzasztó szenvedések között. Régi vesebaja annyira gyötrelmes volt, hogy napokon át tartott a haláltusa, mignem vérmérgezés állott be. Közvetlenül halála előtt Kvang-Szü császáron az elmezavar tünetei mutatkoztak.

Holtteste tavaszig a pekingi palotában marad ravatalon s azután a mauzoleum elkészüléséig ideiglenesen a keleti sírok között fogják eltemetni. Az új régens nagyon szimpátikus ember, kitűnően beszél angolul és Európát jól ismeri. Ő volt az, aki 1907-ben Berlinbe vezette az engesztelő küldöttséget.

Miután a trónváltás következtében zavargásoktól tartanak, az angol követségi őrséget Tiencsinből 50 emberrel megerősítették. Zavargás azonban eddig nem történt. A hatalmas özvegy császárné halála a nép körében mély hatást keltett. A hivatalos gyász idejét három évben állapították meg. A császár holtteste körül szigorúan megtartják az ősi udvari szokásokat.

Egy újságírónak alkalma volt báró Uchidával, japán bécsi nagykövétével beszélni, ki hu-

zamosabb ideig képviselte hazáját a pekingi udvarnál. A nagykövet a következő érdekes dolgokat mondta el:

Figyelmeztetni akarom önt, hogy az utóbbi esztendőben gyakran keletkeztek olyan hírek, melyek a császár halálát jelentették. Én magam meggyőződhettem arról, hogy ott a fáma mily gyakran működött. Megtörtént már, hogy éppen kijöttem a császártól, amikor halála hírért jelentették nekem. Nem kételkedem azonban, hogy a császárné most csakugyan meghalt. A császár igen gyenge természetű, beteges ember volt. Ha csakugyan meghalt, akkor valószínűnek tartom, hogy Csung herceg fia lett a trónörökös és Csung herceg a régens. Az új régens ugyanaz, aki a főeunoch küldöttséget vezette Berlinbe. Ő is, mint Kvangszu unokaöccse az elhunyt császárnénak.

Kínában régi szokás, hogy a trónörökös a császár halála után kiállítja ki. Ha a császárné csakugyan túlélt a császárt, akkor valószínű, hogy Csung herceg lett a régens és a fia trónörökös. De ha a császárné a trónörökös kikiáltása előtt halt meg, akkor nem lehetetlen, hogy zavargások színhelye lesz Peking, mert a hány párt van, mindegyik más-más párt mellé állna.

Az elhunyt császár gyakran fogadott, de soha az anyacsászárné jelenléte nélkül. Ilyenkor igen hallgatag volt, de azt hiszem, hogy sokkal műveltebb volt, semmint gondolták.

Az anyacsászárné rendkívül intelligens és energikus volt. Velünk mindig ő beszélt és nem a császár, kizárólag tolmács utján. Ilyenkor sosem említette a politikát, melynek pedig ő volt a legbefolyásosabb képviselője Kínában. Kifelé a felelőséget a politikáért a „Veihupura" bizta, melyben a legbefolyásosabb ember még ma is a tapasztalt Tsing herceg, a petsili tartomány volt alkirálya, ki jelenleg jóval túl van a hetven esztendőn.

TÁVIRATOK.

Közgazdasági táviratok.

	Newyork.	nov. 14.	nov. 16.
B u z a	locobuza	112 ⁵ / ₈	112 ⁵ / ₈
	decemberberre	113 ¹ / ₄	112 ⁵ / ₈
	májusra	114 ³ / ₈	114
T e n g e r i	decemberberre	72	72 ¹ / ₄
	májusra	71	70 ¹ / ₈
	Csikagó.		
B u z a	decemberberre	103 ¹ / ₄	102 ⁵ / ₈
	májusra	107 ⁷ / ₈	107
T e n g e r i	decemberberre	63 ¹ / ₄	62 ⁵ / ₈

Az új orosz kölcsön.

Berlin, november 16. (Saját tudósítónktól.) Itteni pénzügyi körökben alaptalannak mondják az új orosz kölcsön kibocsátásáról szóló párisi híreket. A kölcsön dolgában ezidőszert nincsenek tárgyalások és a párisi jelentés már csak azért sem lehet igaz, mert 1250 millió frank nem elegendő arra, hogy csak rövid ideig is fedezze Oroszország szükségletét.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Orsován a mészárosok kartelt kötöttek, amelynek életbeléptetése óta a husarak mód nélkül emelkedtek. A hatóság a kartelt azzal akarta megtörni, hogy a Szerbiával kötött vámszerződés következtében onnan érkezett husmennységre csak nagyon mérsékelt fogyasztási adót ró. Későbbben a városi hatóság a husfogyasztás czimén kirótt adót annyiban módosította, hogy minden család részére 4 kilogramm husnak vámentes behozatalát engedélyezte. A mészárosok ezzel az intézkedéssel érdekeiket sértve látták, minek következtében a szolgabíróhoz fordultak, azt adván elő, hogy az életbeléptetett intézkedéssel ők mód nélkül károsodnak, sőt mi több, tönkremennek. Ennek következtében a községi előjáróságokhoz a következő átiratot intézte a fősolgabíró: Hivatkozással a földmivélségi miniszter 54300. számú rendeletének szakaszára, eltiltom a szerb husnak forgalomba hozatalát. Intézkedjék az előjáróság, hogy a szerb alattvalók által a belépő-állomáson behozott 4 kilogrammos husmennységek behozatala és árusítása megakadályoztassék. E rendelet következtében a lakosság a kartelt kötött mészárosok önkényének ismét ki van szolgáltatva.

A hammi bányászok temetése.

— Eitel Frigyes herceg elutazása. —

Budapest, november 16.

A hammi bánya mellett kiterítve fekszenek egymás mellett a szerencsétlenül járt bányászok holttestei. Csak most, a borzalmasan összeégett hullák láttára táru lenék tiszta kép arról a gyilkos katasztrófáról, melynek körülbelül háromszáz ember esett áldozatul. Özvegyek és árvák siralma veri fel a megdöbbenés csendjét; az egész bányaterület munkásainak izgatottsága és kétségbeesése akkora, hogy jogosan félnek a lázadástól. Amikor a császár fia, Eitel Frigyes herceg megjelent a katasztrófa színhelyén, az összegyűlt munkások elkeseredésükben nem engedték szóhoz jutni, hanem folytonosan zajongtak. Az a hír, hogy a tárnákat víz alá merítik, a szerencsétlenül járt bányászok családjai körében óriási izgalmat keltett, annál is inkább, mert különböző hírek terjedtek el, hogy a bányában levők közül még néhányan életben vannak. Az igazgatótanács egyik hivatalnokja kijelentette, hogy a szerencsétlenség napján a tárnában levő, majd a mentési munkálatokban résztvevő hivatalnokok mindannyian meg vannak győződve arról, hogy mindazok, kik csütörtökön délelőtt még a tárnában voltak, meghaltak. Az égő tárna elzárására vonatkozó határozatra az szolgáltatta a főokot, hogy meg kellett akadályozni a tűz tovaterjedését. A tárna víz alá helyezése révén remény van arra, hogy a holttesteket később mégis ki lehet hozni. Remélik, hogy a tüzet két hét alatt eloltják és hogy akkor a vizet kiszivattyúzzhatják. A szerencsétlenül jártakat, akiknek számára külön temetőt jelöltek ki, ma temették el.

Falliéres elnök részvétlétviratáért Vilmos császár meghatva mondott köszönetet az elnökhöz intézett táviratában. Francia lapok kommentálva a császár köszönő-iratát, rokonszenvesen emlékeznek meg a császárról. Az Aktion írja: E két távirat a legutóbbi hetekben napirenden volt válság után, mindkét országban egyaránt jó hatást fog előidézni. Nem-e kézzelfogható bizonyítéka e táviratok annak, hogy a két nép között becsületes és békés udvariaságtól áthatott viszony áll fenn, amely mindinkább megszilárdulhat? A Petit Republicue ezt írja: Megelégedéssel konstatáljuk Vilmos császár válaszána közszinte szívélyességét. A két távirat ebben a tekintetben egyenlő és jólesik a legutóbbi izgalmak után e reménységűt látni.

A tűzhallál hál bányászok családjai számára mindenfelől megindult a gyűjtés. Maga Vilmos császár 25.000 márkát utalt ki saját pénztárából. Gyűjtést indított a legtöbb lap és Berlin színházai a közelebbi napokban előadást rendeznek a szerencsétlenek javára. Susanne Despres táviratban maga ajánlkozott fel a rendezőségnek részvételre.

Impozáns és megható volt a temetés. Az áldozatok között a hivatalos kimutatás szerint tizenhat olasz és igen sok ausztriai bányász van. Eddig tizenkilenc áldozatát a bányaszerencsétlenségnek ismerték fel. A temetésen Tschinkel kölni osztrák-magyar főkonzul és titkára is résztvettek. Tschinkel szerencsétlenül járt honfitársai síriára koszorú tételt. A temetésen résztvett Calimbani olasz alkonzul is, aki szintén koszorút tett le. Az áldozatok temetésén való részvétel céljából a többi között megjelent Gescher kormányelnök és dr. Hammerschmidt kerületi elnök. A Hammi melletti Hóvelben dr. Dingelstad münsteri püspök reggel az itteni plébánián ünnepies gyászmisét mondott a rodbodi tárnában életüket vesztett bányászokért.

Eitel Frigyes herceg elutazásánál megismétlődött a tegnapi tüntetés. Azon az uton, a melyen a herceg kocsijának el kellett mennie, óriás néptömeg állott föl s a rendőrség kénytelen volt sűrű kordont vonni, hogy a herceg kocsija számára az utat nyitva tarthassa. Amikor előtűnt a herceg kocsija, a melyben Delbrück kereskedelmi miniszter isült, a néptömeg oly erővel rohant előre, hogy keresztül törte a rendőri kordont. A herceg kocsija valósággal beékelődött a tömegbe s kénytelen volt megállni. Csak negyed óra múlva érkeztek újabb

rendőrcsapatok, a melyek utat törtek a hercegi kocsij számára.

Itt említjük meg, hogy a hammi katasztrófa által sújtott családoknak 20.000 márkát szavazott meg a városi tanács. Megdöbbenő adat, hogy az elpusztult bányászok között több, mint kétszáz nős ember volt. A Radbod bánya igazgatósága közli, hogy a tárna, bárha a tűz tovább dühöng benne, nincs elveszve és megtettek minden intézkedést, hogy a tüzet elszigeteljék és lassanként eloltják. A bányába bezárt munkásokat a mérnökök véleménye szerint a robbanás és az annak nyomában támadt mérges gázok azonnal megölték.

A leigázott művészet.

— Egy titkos szövetség rejtelméből. —

Budapest, november 16.

Napok óta hol itt, hol ott, titokzatos kezek által elhelyezett rejtett aknák robbannak fel a kultuszminisztérium szépművészeti osztálya ellen, azzal a nyilvánvaló és világos célzattal, hogy úgy az osztályt magát, mint különösen annak vezetőjét, K. Lippich Elek miniszteri tanácsost diszkreditálják. Az ok, helyesebben az ürügy, mely alatt a láthatólag művész-kezek által dirigált torpedók lövöldöznek, mindig más és más, úgy, hogy a művészeti ügyekben meg lehetőszen tájékozatlan nagyközönség végre is azt fogja hinni, hogy ahol ennyi mindenféle baj van, ott csakugyan büzlök valami. S mivelhogy az ilyen művészeti háboruságban a közönség szimpátiája — dicséretes módon — mindig a művészekhez húz, most az a fatális tévedés eshetik meg, hogy a művészet ügyét akarván támogatni, éppen ahhoz a táborhoz csatlakozik, mely egyenesen művészetellenes célzattal vívja ezt a földalatti háborút.

Mert csakugyan büzlök valami a művészeti fórumon, de ennek a sötétben folyó orvcsatározásnak célja éppen az, hogy elterelje a figyelmet — Dániáról. Ami zaj most a művészek autonómiájának állítólagos megsértése körül hallatszik, annak éppen az a célja, hogy elleplezze azokat a visszaéléseket, melyeket mostanában éppen a művészeti autonómia védőköpenye alatt nap-nap után elkövetnek. Olyan egészségtelen és — tegyük hozzá — erkölcsstelen állapotok még sohasem uralkodtak a művészeti piacon, mint most egy év óta s a teljes elzúlláshoz soha oly közel nem állott a magyar művészeti élet, mint ma, ha egy gyökeres pacziifikálás gyorsan be nem következik.

Tudvalevő, hogy a Nemzeti Szalon tavalyi közgyűlésén egy pórálzadás kibukattatta az összes modern művészeket s azokat a laikusokat is, kik a modern művészet érdekében magukat az egyesületben, vagy egybeült exponálták. A győzelemtől vérszemet kapott művészeti kisiparosok először csak a Szalont vették birtokukba; beleültek az igazgatósági és a választmányi székekbe, letaroltak ott mindent, amit csak lehetett s szinte a művészi csőd szélére kergettek a modern művészet jegyében nagygyá lett egyesületet. Az akkor ötletszerűen szervezkedett pórálzadás vezetői azonban, éppen e győzelem taktikáiból rájöttek, hogy ime, majorizálással művészeti kérdésekben is lehet dönteni s mivelhogy a tehetségtelenség és mesteremberek mindig többen vannak, mint azok, kik tisztán artistikus célokat szolgálnak, elhatározták, hogy az alkalmi hatalmi szervezetet a Landóstitiák s rablőhadjáratakat kiterjesztik a művészeti fórum egész területére. Szövetséget alakítottak tehát, melybe bevonták mindazokat, kiknek a művészet csak kenyérkérdés s kirekesztettek mindenkit, akinek — mint a Miénk független és modern szemlélmű művészegyéniségeinek s a fiatal moderneknek is — a művészet csak művészet; kulturális tényező, mely idehaza is, odakünn is becsületet szerez a nemzetnek. A Szövetség, mely a legteljesebb sötétségben dolgozik, becsületszóval, irásban fogadtatta meg tagjaival, hogy művészeti ügyekben mindig és mindenütt egyöntetűen jár el s testületileg torol meg minden lázadást a többségi abszolutizmus ellen.

Ehhez a megtorláshoz természetesen megvan a hatalma is, éppen a művészeti autonómia

révén, melynek jogán a művészek az egyes testületekben maguk intézik ügyeiket. Ők választják a zsűriket, mely itél a kiállításokra beküldött művek felett; ők választják a pályabírókat, melyek az aranyérmek, díjak, jutalmak, ösztöndíjak felett döntenek, ők küldenek tagokat a Tanácsba, ők delegálnak megbízottakat a vásárló bizottságba, mely az állami és sorsolási vásárlásokat eszközli, szóval: jelöljeiket beülthetnek mindenhova, hol az összes művészek erkölcsi és főleg anyagi dolgai felett határoznak. A titkos Szövetség meg is rakta mind e helyeket a maga kreaturájával s azokban a pozíciókban, hol eddig egy Szinyey-Merse Pál, egy Ferenczy Károly s hozzájuk hasonló büszkeségei ültek a modern művészeknek, most, a terrorral szervezett egyöntetű tömegszavazás erejével művészetileg abszolút jelentéktelen kortesek basáskodnak, kiirtva mindenkit, akinek csak valami köze is van a művészethez. Magukhoz kaparintották a Nemzeti Szalon, a Mücsarnok, a Képzőművészek Egyesülete igazgatóságát és választmányát, egyenesen hontalaná téve mindenkit, aki nem akarja fejét az iparos-szövetség jármába hajtani. E perczen a modern művészet, sőt egyáltalán a művészet Magyarországon hajléktalan. A tárlatok helyét zsibárus-boltok foglalták el, művészietlen vásári munkákkal s a Szövetség tagjainak osztalék-politikája az, amit ma nálunk művészeti politikának neveznek.

Egyetlen hely immunis még csak e mindent belepött sáskahadtól s ez a — kultuszminisztérium. Ezt az utolsó és végeredményében mégis csak döntő fórumot — eddig még legalább — nem tudták magukhoz kaparítani. A művészeti ügyosztály feje, K. Lippich Elek még nem dobta magát vakon a művészeti reakció karjaiba. Ezért érik a rejtett és nyílt támadások s ezért lövöldöznek rá földalatti sánczokból hol innen, hol amonnan, különböző frügyek alatt. Őt kell vagy megfélemlíteni, vagy megrevolverezni, vagy lehetetlenné tenni, ha nem parirozik.

Nem célunk a művészeti ügyosztály vezetőjét megvédelmezni. Hogy az ürügyek, melyek alatt támadják, jogszerűek-e vagy sem, azt elbírálni nem a mi tisztünk. De a művészet érdekében rá kellett mutatnunk arra a vakondokmunkára, mely a sötétben folyik, hogy megvilágítsuk e guerilla-hadjárat hátterét s azt az igazi célt, melyet e terror szolgál. A modern művészet, az egész magyar művészeti ekzisztenciájáról van szó, nem a Lippich fejről, mely e nagy kérdés mellett egészen háttérbe szorul. Ha a nyilvánosság elé nem ránczigálják e kapszi Szövetség alacsony céljait s a kultuszminisztérium nem talál módot arra, hogy a szabad és független művészetet felszabadítsa a terror alól, mely elzárja minden modern művész elől úgy az érvényesüléshez vezető utakat, mint az anyagi eszközöket, melyek nem egy ilyen iparos-kartelt, de az összes művészeket illetik, gyönyörűen nekilendült művészeti életünk úgy elposványosodik, hogy félszázad múlva sem tér magához újra. Fel kell oszlatni a fekete Szövetséget, mely egyenesen az inkvizíciót hirdeti minden ellen, ami a művészeti haladást szolgálja, ha pedig erre nincsen mód (bár alapszabályok nélkül amugy is törvénybe ütközik fennállása!), akkor ki kell venni a most még autonómiájukra bízott javakat zsugori kezek közül. Inkább a művészek autonómiája veszzen oda, mint maga a művészet.

Az a néhány művészmber pedig, aki a terror hatása alatt odaadta magát a Szövetségnek, hogy néhány stréber kortes az ő hátán mászson be a hatalom várába, lássa be végre, hogy öngyilkosságot követ el, ha azonosítja magát ez inkult társaság művészietlen céljaival. Ki a Szövetségből, s ha már ezen a területen is szervezkedni kell, hol igazán non numerantur, sed ponderantur, akkor legalább kongeniális emberekkel álljanak egy társaságba. Mert ők lesznek az első, akik éhen fognak halni, ha már mindent letaroltak a sáskák. Vagy pedig kezükbe vehetik ők is a vándorbotot, mint annak idején Zichy és Munkácsy.

Rózsa Miklós.

Egy kereskedő cég manipulációi.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 16.

Megint egy nagyszabású bűnügy foglalkoztatja a rendőrséget néhány nap óta. Feljelentést tettek csalás és sikkasztás büntette miatt egy ismert nagykereskedő-cég ellen. A károsultak panaszul azt hozzák fel, hogy a cég többszöri felszólítás dacára sem számolt el a bizományba kapott árukkal, sőt két részvénytársaságot is alapított, melynek teljesen értéktelen részvényein keserűvíz-forrást vásárolt, melynek eladója a vásáron nemcsak az ingatlanát veszítette el, hanem ráment még a Budán lévő értékes háza is.

A csalással és sikkasztással vádolt cég tagjai kihallgatásuk alkalmával biztosították a rendőrséget, hogy a vádak mind alaptalanok, csak közönséges elszámolásról van szó és a felmerülő deficitekre van elég fedezet. Hogy melyik félnek van igazsága, azt csak a vizsgálat további folytatása fogja kideríteni. Nem lehetetlen az, hogy az egész feljelentés csak a megszóított jól ismert presszionálás a fizetésre.

A feljelentett cég, ígéretük szerint rövidesen rendezni fogja dolgait, ez annál is inkább szükséges, mert különben értesülésünk szerint, már holnap délelőtt a hitelezők csődöt is kérnek a nagykereskedő-cég ellen.

A czirok-ügy.

Sorra veszszük a főkapitánysághoz érkezett panaszokat. Elsőnek a Váci-körút 32. számú házában lévő Magyar czirokipar részvénytársaság panaszolta dr. Forbáthi Tivadar jogtanácsosa után, hogy a P. és Társa cég, amelynek P. Zsigmond, Fischer Antalné és P. sógorai: Körös Mihály és Körös Albert a tagjai s amelynek a Honvéd-utca 4. számú házában van vegyi, zsinog és czirokáru-nagykereskedése, huszonnégyezerötven koronával nem számolt el.

A részvénytársaság ötvennégyezerháromszáznál több koronát értékű czirokseprűt adott bizományba a P. és Társa cégnek, azzal a kikötéssel, hogy a fizetéseket a részvénytársaság pénztárába kell utalni. A cég, a feljelentés szerint, a bizománylevél e passzusának csak részben tett eleget, mert ellenére annak, hogy az egész seprőkészleten túladott, azok eladási árából csak harmincezerháromszázharminckét koronát juttatott a részvénytársaságnak, huszonnégyezerötven koronát pedig megtartott.

A Magyar Czirokipar Részvénytársaság többször megkísérelte, hogy a céget elszámolásra bírja, de mindig eredménytelenül. A terminus lejárt, de P. és Társa nem fizettek, hanem új halasztást kértek. A cég megkapta ezt is, de a részvénytársaságnak nem adták meg a pénzt.

Utóbb a sok tárgyalást beszüntették és a cég ellen sikkasztás büntette miatt büntető feljelentést tettek a főkapitányságon. Ez napokkal ezelőtt történt s hogy még mindig nem tisztázódott az eddigi nyomozás során a helyzet, ennek az a magyarázata, hogy a részvénytársaság panaszához időközben újabb feljelentések érkeztek, amelyek az ügyet alaposan komplikálták.

A zsinog-ügy.

A vizsgálat során a magyar és osztrák kötelgyárosok kartellejében dr. Strasser Gusztáv ügyvéd hitelezési csalás miatt tett feljelentést a P. és Társa cég ellen. P.-ék magyar zsinoggyárosokkal, akikkel bizományba, üzleti összeköttetésben állottak, a nagyobb osztrák zsinoggyárosoktól nyílt számlára is nagymennyiségű árut vásároltak.

A nagykereskedő cégre azonban rossz idők virradtak. A kassza állománya megcsappant, pénz helyett csak ígéretet, kecsegtető kijelentéseket nyújtott hitelezőinek, akik, jobb jövő reményében, ideig-óráig ezzel is beérték. De tovább a P. és Társa cég már sem a váltóit, sem kecsegtető ígéreteit nem tudta beváltani.

A kötelgyárosok táborba tömörültek és utóbb kiderült, hogy a cégtől 62.000 korona követelni valójuk van. A kartel, mikor látta, hogy békés tárgyalások után nem jutnak pénzükhöz, 62.000 koronás

hitelezési csalás miatt panaszt tett a cég ellen a rendőrségen.

Dr. Szentkirályi Béla rendőri fogalmazó, aki a sikkasztásért tett panasz ügyében a nyomozást vezető, ezt a följelentést egyesítette a czirokipar részvénytársaság panaszával s most már ez irányban is ki kellett terjeszteni a vizsgálatot. A kötel-kartel a legagresszívabb a panaszosok között. Ha holnapig nem rendezi az ügyeit, haladéktalanul kérni fogják a csőd elrendelését is.

A szénbánya.

A P. és Társa cég, amely egyike az ország legnagyobb kiviteli üzleteinek is, Szatmár vármegyében, Kővár környékén telkeket vásárolt, amelyeken közben után kutatott. Mint ahogy a furatok során a geológusok találtak olyan rétegekre, amilyenek a köszén felett terpeszkednek és turfát, barnaszén leltek is mérsékelt mennyiségben, Pallósék a fekete gyémánt kiaknázása végett részvénytársaságot alapítottak. Hatszáz ezer korona alaptőkével alakult meg a Kővári Kőszénbánya-Részvénytársaság, amelynek elnöki igazgatója Laehne Hugo országgyűlési képviselő lett. Az alaptőkének csak egyharmadát, kétszáz ezer koronát fizettek be a részvényesek és ezt az összeget a kísérletezések, beruházások, építkezések az utolsó fillérig fel is falták.

A telepből azonban még milliók árán sem tudtak szenet kiaknázni, egyszerűen azért, mert nincsen. Ez a vállalkozás tehát balul végződött és nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a cég anyagi romlás szélére kerüljön.

A keserűvíz.

Amikor a cég látta, hogy a Kővár környékén való szénaknázás hiábavaló, szemüket Budaörs felé vetették, ahol úgy hallották, hogy Katzvinczy Lajos nyugalmazott bányatanácsos, budai háztulajdonosnak eladó keserűvíz-forrásokai vannak. Ügynök útján érintkezésbe léptek. Katzvinczyvel, akivel hosszas tárgyalások után, megállapodásra is jutottak.

Az üzlet létrejött. P.-éknek sikerült Katzvinczy nyugalmazott bányatanácsossal olyan adásvételi szerződést kötni, hogy a keserűvízforrásokat, a hozzájuk illő telkeket és az azokon épült házakat eladja, illetőleg megvásárolják kétszáz ezer koronáért.

Idáig minden is volna a dolog. De a bökkenő ott kezdődik, hogy a vásárlóknak nem volt pénzüik. Mint ahogy a keserűvízforrásokat ellenérték nélkül birtokba nem vehették volna. P.-ék a következő ajánlatot tették a nyugalmazott bányatanácsosnak: kap száz ezer koronát Kővári Kőszénbánya részvényekben és száz ezer koronát — váltókban. A cég váltóiban.

Katzvinczy elfogadta ezt az ajánlatot és a budaörsi, územben lévő, értékes keserűvízforrásokat a P. és Társa cég nevére telekkönyveltette. P.-ék értéktelen részvények és értéktelen váltók ellenében birtokba jutottak a kitünően jövedelmező vállalatnak.

A jutalék.

A vásár létrejötte után a közvetítő is követelte a maga pénzét. A bányatanácsos husz ezer korona jutalékot ígért az ügynöknek abban esetben, ha vevőt talál a forrásokra.

— Eladtam; kérem a províziót! — mondotta az ügynök, aki tényleg jogosan követelte munkadíját.

Katzvinczy, tekintettel arra, hogy egyetlen fillért sem kapott a vevőktől, arra kérte az ügynököt, várjon, amíg a P.-féle váltók esedékesek lesznek és pénzhez jut. De a közvetítő hallani sem akart erről.

— Nekem semmi közöm ahhoz hogy nem kapott pénzt — jelentette ki az ügynök — én a forrásokat eladtam, kérem a jutalékomat!

Ekkor a nyugalmazott bányatanácsos azt a szövetséget kérte, hogy fogadjon el P.-féle váltót, de az ügynök ezt nem akarta.

— Egy esetben — mondotta — ha ön is aláírja a váltót. A P. aláírása mit sem ér. Arra még uzsorakölcsönt sem kaphatok.

Katzvinczy ekkor, akarva, nem akarva, aláírta az egyik P.-féle husz ezer koronás váltót és átadta az ügynöknek, aki már másnap bemutatta az egyik budai takarékpénztárnál, amely a bányatanácsos aláírását látva, beváltotta a váltót. P.-ék nem fizettek, Katzvinczy sem fizetett és a dolog vége az lett, hogy a pénzüket a husz ezer koronát rákebelezte a bányatanácsos házára.

Igy jutott Katzvinczy abba a kellemetlen helyzetbe, hogy arra a rossz vásárra, amelyet a keserűvíz-forrással csinált, nagyrésztben rácsuszott a budai ház is.

Mentőakció.

P. és tsa, miután beültek a budaörsi birtokba, pénzes társat kerestek a vállalathoz. Közben tárgyalni kezdtek dr. Moskovitz Ignác orvossal, aki tízezer koronával belépett az üzletbe. Amikor aztán a cég látta, hogy egyre fenyegetőbbek lesznek a hűlámok, mentőakcióhoz folyamodott.

Mindent megmenteni, amit lehet, ez volt az álláspontra és a budaörsi ingatlanon lévő házakra Körös Mihály és Körös Albert javára tizenhat tizenhat ezer koronás zálogfogott vezettek. Hogy milyen czímen terheltek meg az épületeket harminczkétezer koronával, azt a rendőri vizsgálat fogja tisztázni. Azonban dr. Moskovitz, amikor látta, hogy nem tiszta a dolog, visszakövetelte a tízezer koronáját.

Mint ahogy a pénzt visszakapni nem tudta, ő is úgy tett, mint a Czirokipar Részvénytársaság és a kötel-kartel: csalás miatt feljelentette a P. és Társa céget.

Időközben, a rendőri vizsgálat során Szentkirályi Béla rendőri fogalmazó büntető zárt vezetett a budaörsi keserűvíz-forrásokra, amelyeknek a kiaknázása ilyenformán napok óta szünetel és a megtöltött üvegeket sem szabad a cégnek piacra vinni. Így áll a P.-ék ügye, melynek befejezését nagy érdeklődéssel várja a kereskedővilág.

Veszedelemes betörők.

— Bécsi és Szöszl. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 16.

Veszedelemes betörőket tett ártalmatlanná a budapesti rendőrség. Főbusz tolvainéven Bécsi Károly és Pis, álnéven Szöszl József rovtöltő-gonosztevők személyében. A két notórius jómadár különös előszeretettel kutatta fel a magános emberek lakását s különösen azokat, akik nappal nem tartózkodnak otthon. Itt a gonosztevők szerelők képében jelentek meg s minden értéket, amit elemelhettek, elloptak.

Főbusz Károly nagy szerelő-puttonyot csapott háttára, Pis kalapácsot és harapófogót vett a hóna alá s így jelentek meg a kiszemelt helyen. Amikor a házmester megkérdezte tőlük, mi látatban vannak, így feleltek:

— Szerelők vagyunk a gázgyárból. Vagy ha olyan házban jártak, amelyben nem volt gáz, azt mondták:

— A vízművektől küldtek minket! . . .

A házmesterek semmit sem gyanítva beérték ezzel a magyarázattal és szabad kezet nyújtottak a gonosztevőknek, akik rövid időn belül, kerek kilenc vakmerő betörést követtek el. Kirabolták dr. Deutsch Sámuel ügyvédnek, az Andrássy-ut 86-ik számú házában lévő lakását, ahonnan ezer nyolczszáz, Szele Bertalan államvasuti hivatalnoknak a Podmaniczky-utca 13. számú házában lévő lakását, amelyből nyolczszáz, Tauszik Aladár magánzónak Zsigmond-utca 1. számú házában lévő lakását, ahonnan ezer kétszáz és Meyer Károly postatisztnak a Váci-körút 59-ik számú házában lévő lakását, amelyből ezer kétszáz korona értékű ékszert és könnyen elemelhető holmit loptak el. E betöréseken kívül még öt alkalmas besurranást követtek el és ezekről a helyekről ötezer korona értékű holmit zsákmányoltak el a betörők.

Az egymást érő feljelentések és személyleírásokból a főkapitányságon megállapították, hogy a betörők csak Főbusz Károly és Pis József lehetnek. A detektívek Főbusz-Bécsit egy józsefvárosi kocsmában letartóztatták és bekísérték a főkapitányságra, ahol kihallgatásakor beismerte a betöréseket, de büntetését megnevezni nem akarta. Így igazán nem rajta mulott, hogy Pis rendőrközre került. Pis Józsefet három detektív Ujpesten ismerte fel, mikor gyűrűt akartak köréje vonni, Pis észrevette és megugrott. A detektívek üldözőbe vették és hosszas ke-

resés után egy megyeri csárda ólfában rátaláltak és elfogták.

Pis Laky rendőrfogalmazó előtt szintén töredelmes vallomást tett. Elmondta, hogy Föbusz ment be a lakásokba és ő pedig az ajtónál őrködött. A kezében olvasztó vasat tartott, hogy a házbeli az higyék, hogy a lakásban szerelői munkát végeznek. A reselés volt a jel, ha munkájukban veszedelem fenyegette. Különös gondjuk volt arra, hogy a kifosztott lakást a legnagyobb rendben hagyják el, nehogy észrevegyék a betörést.

Többször megessett, hogy tettenérték őket. Ha a lakás tulajdonosa véletlenül hazatért. Ilyenkor Pis az előszoba ajtaja előtt udvariasan köszönve, utját állotta neki.

— Jó napot! Itt vagyunk a szerelők! Közben reszelő-csiszolással jelt adott a társának, ki az összes elemelt holmit a szerelő-ládába dugta és a lakást rendbehozva távozott. Miután Pis is beismerő vallomást tett, a rendőrség társával, Föbusz Károlylyal együtt az ügyészség börtönébe kísérte.

Sajtóügyből — előzetes letartóztatás.

— Szomori Dezső fogságban. —

Budapest, november 16.

Széles körben föltűnő letartóztatás történt ma a fővárosban. Szlavek Ferencz vizsgálóbíró egy sajtóügyből kifolyólag maga elé vezette Szomori Dezső író s azon a czimen, hogy Szomori szeméremértő regényét ir egy hetilap számára, az író szemérem elleni vétség czimén letartóztatta. Nem ismeretes előttünk hogy ezt a vizsgálóbíró milyen indokollással cselekedte, azonban már is világos előttünk, hogy itt nagy jogsérelemnek kellett történni és a sajtószabadság garanciáin erős rés törtétt. Előzetes letartóztatásba helyezni a rablókat, a gyilkosokat, a hajléktalanokat szokás, azokat, akikről föl lehet tételezni, hogy a kiszabandó büntetés elől megszöknek. Sajtóügyben azonban eddig az előzetes letartóztatást nem ismertük és Oroszország nivójára jutunk, hogyha a zaklatásnak ez a módja a törvények világos sérelmével a sajtó munkásai ellen szokásba jön.

A még sok magyarázatra szoruló esetről tudósításunk a következő:

Csütörtök délelőtt Szlavek Ferencz vizsgálóbíró idézést küldött Szomori Dezsőnek, az ismert nevű írónak, a Bristol-szállóban lévő lakására. Az idézés Bleuer és Wahrmann osztályorsjegy-árusítók család-ügyében idézte be tanuként. Szomori nem jelent meg. Szlavek elővezetési parancsot adott ki ellene. Ma délelőtt meg is jelent lakásán Meleghegyi detektiv, felmutatva az elővezetési parancsot és felszólította Szomorit, hogy kövesse őt a törvényszékre. Szomori erre a detektivvel a Markó-utcai törvényszékre hajtott. Itt Szlavek vizsgálóbíróhoz vezették, ki nyers hangon kérdezte tőle:

— Ön Szomori Dezső?

— Igen, az vagyok.

— Ön írja a Balog Tuta című regényt a Földibuszban?

— Igen, én írom.

— Elég — volt Szlavek kurta válasza — elrendelem szemérem elleni vétség miatt ön ellen a vizsgálatot és már most előzetes letartóztatásba helyezem.

Szomori a vizsgálóbíró sérelmes intézkedése ellen tiltakozott és azt találta mondani, hogy nem írta azt a pornografikus regényt. A vizsgálóbíró ennek daczára sem változtatta meg erélyes határozatát, sőt a Földibusz szerkesztőségében, a szerző megállapítása czéljából, a kéziratnak a lefoglalását és házkutatást is elrendelt.

Délután folyamán meg is jelent a szerkesztőségben Kóós rendőrfogalmazó három detektivvel, akik a regény kéziratát június 12-ig visszamenőleg lefoglalták. Szomorit Szlavek tovább a vizsgálati fogságban tartotta.

Amikor minderről öcsese, Szomori Emil hírlapíró tudomást szerzett, rögtön felkereste Sélley Barnabás főügyészt, elmondta neki bátyja ügyét és kérte, hogy rendelje el szabadlábra helyezését. Sél-

ley a kérésnek nem tehetett eleget, mert az ügy nem tartozik hatáskörébe. Szomori Emil bátyjának szabadlábra helyezése érdekében még Günther Antal igazságügyminisztert is felkereste, aki azonban csak azt mondta, hogy ő sem tehet ebben az ügyben semmit, amíg az ügyet a vizsgálóbíró információja alapján meg nem ismeri. Szomori ekkor megbízta Vaisz Sándor ügyvédet, hogy sürgős beadványt intézzen a törvényszékhez. Szomori Dezső szabadon bocsátása érdekében.

Megszöktetett grófkisasszony.

— Szenzáció Románécskán. —

Budapest, november 16.

Nem mindennapi szenzáció pattant ma ki, melyet a szigorú titoktartás két hétig tudott elrejtve tartani a nyilvánosság előtt. A feltűnést keltő eset Románécskán történt, ahonnan november 1-én hajnalban eltűnt gróf Harnoncourt Félix husz esztendőszép leánya, gróf Harnoncourt Mária Lujza. A grófkisasszonyt, akire sok milliónyi vagyon vár, Carlsten von Lichtenfeld, a gróf gyermekei mellé rendelt porosz nevelő szöktette meg. A nevelő egy mágnással összejátszva szöktette meg a grófkisasszonyt, akibe az illető mágnás a házasság reménye nélkül volt szerelmes.

A Harnoncourték kastélya Románécskán a falu közepén áll. Egész kiterjedésével nagyobb, mint a budapesti Városliget. Schönbrunni mintára szabott angol parkok, apró ligetek, szökőkutas rondók közepén, kilométerekre húzódó magas vaskerítés mögött áll a grófi kastély. Nehéz, bordóvörös színre festve az egész ház. Az ablakok, az ajtók kerete zöldszíni. A kastélyllyal szemben bástyafal, várszerűen készült magas épület. Vizművek a kastély számára. November elsején, hideg téli éjszaka hajnalán, két óra felé, a grófi kastély jobboldalán egy csukott fiákker állott meg. A csukott fiákkerből egy elegáns magistermetű, huszonöt-harminc évesnek látszó férfi szállott ki, nyakig begombolt vadásruhában. Halkan beszélt a kocsisai. A fiákker kocsi szállott, eloltotta a kocsilámpáit és elhajtott a kastély térszomszédságában lévő templom mögé. A vadászkabátos fiatalember a kastély egyik ablaka alá lépett. Átmászott a kerítésen és bekopogtatott egy ablakon, ahonnan villágosság szűrődött ki. Az ablak kinyitott, a másfél méter magas ablakból egy fiatal, elegáns és nagy utra való utruhában lévő hölgyet segített ki, a hölgy a földre ugrott, óvatosan, halkan a két menekülő a kastély ajtajához lépett. Az ajtó kinyitott. A kocsit előállott. Az elegáns hölgy és a vadászkabátos fiatalember a kocsihoz szállott. A fiákker gyors üggetéssel hajtott Nagybecskerek felé. A városban, a sorompó mögött, egy alacsony, kissé köpcözös, hasonlóan elegáns fiatalember várta már a fiákkert egy másik kocsiában. A fiákkert kifizették. A hölgy és a vadászkabátos fiatalember átszállottak a másik fiákkerbe. Hármában hajtattak be Nagybecskerekbe, a városba; a városból a vasútállomáshoz. A vasútállomástól — senki sem tudja, hova. Az eltűnt hölgy: gróf Harnoncourt Mária Lujza. A vadászkabátos ur, aki érte jött: Karl Carlsen von Lichtenfeld. Az az ur, aki a kastélyból elszöktetett komteszt várta — állítólag — gróf Sigray Antal. A gróf, aki legutóbb akkor szerepelt, amikor Széchényi László társaságában Amerikában járt, állítólag esztendőök óta szerelmes Harnoncourt grófkisasszonyba, meg is kérte már a kezét, de gróf Harnoncourt visszautasította a grófot. A visszautasítás határozott volt. Annaira határozott volt, hogy gróf Harnoncourt Félix és gróf Sigray Bécsben párbajt is vívtak. A párbajjal azonban csak az ügy lovagias része lett elintéztve.

A szokás éjszakáján gróf Harnoncourt nem volt otthon. A kastélyban csak reggel vették észre a dolgot, mely nagy megdöbbenést keltett. Amikor a gróf megtudta a történeteket, azonnal intézkedett, hogy a szökevényeknek a nyomára jusson.

A kastélyban szigorúan titkolóznak, a szolgáló személyzettől jóformán semmit sem lehet megtudni. Annyit mégis sikerült kivenni az általános titokzárásból, hogy a grófkisasszony még mindig nincs otthon és hogy, nem is tudják, hol van.

UJDONSÁGOK.

— A császári jubileum. Bécsben december 2-ikát, a császár trónralépésének 60-ik évfordulóját nagy fényvel fogják megünnepelni. Délelőtt nagy mise lesz a Szent István-templomban, amelyen az uralkodóház összes tagjai jelen lesznek, este dísz-előadás lesz az Operában, utána pedig fáklyásmenet a királyi tiszteletére.

— Beteg a régens-herceg. Luitpold bajor régens-herceg heveny nyak- és háztömreumában megbetegedett. Minthogy sem láza nincs, sem közhőzete nem változott, fölépülése pár nap múlva biztosra vehető. A régens-herceg minden nap kikocsizik és elintézi az államügyeket, mint rendesen.

— A belügyminiszter audienzje. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter pénteken, e hó 20-án délután három óraker hallgatást tart; jelentkezni aznap déli 12 óráig lehet.

— Új kamarás. A király báró pallini Inkey Józsefnek, a magyar országgyűlés főrendiháza örökös jogu tagjának a kamarási méltóságot díjmentesen adományozta.

— A trónörökös felesége beteg. Hohenberg Zsófia hercegnő egészségi állapotában nem következett be olyan gyors javulás, mint aminőt vártak. Ennek következtében Ferencz Ferdinánd főherceg trónörökös további intézkedésig kihallgatást sem ad. A hercegnő állapota mindamellett aggodalomra nem ad okot s így orvosi jelentéseket sem adnak ki róla.

— Augusztia főhercegnő Rudolf koporsójánál. Augusztia főhercegnő gyermekeivel, József Ferencz főherceggel, Zsófia főhercegnővel és László főherceggel megjelent a kapuczinus-sírboltban, hogy Erzsébet királyné és Rudolf trónörökös koporsójánál imádkozzanak.

— Árpád-házi Szent Erzsébet jubileuma. A királyi védnöksége alatt alakult Árpád-házi Szent Erzsébet-jubileum országos bizottsága Izabella főherceggasszony személyes elnöke alatt folyó évi november hó 22-én délelőtt féltizenkét óraker Pozsonyban, a városháza nagy tanácsstermben záróülést tart, melyre gróf Zichy János, a bizottság elnöke, a meghívókat már szétküldte.

— Lipót-rend. A király személye körüli magyar minisztere előterjesztésére Berlogia Ábrahám kúriai bírónak, saját kérelmére történt nyugdíjaztatása alkalmából, sok évi hű és buzgó szolgálatai elismerésül a Lipót-rend lovagkeresztjét díjmentesen adományozta.

— Hülsen-Haeseler halála. Gróf Hülsen-Haeselert, a német császár szárnysegédjét tegnap este szélütés érte és hirtelen meghalt. Hülsen-Haeseler tábornok tegnap még együtt vadászott a császárral és nagyon jókedvű volt. A díszében, mely alatt az ezred zenekara hangversenyzett, vidáman társalgott a mellette ülőkkel, sőt éleződött, estefelé azonban hirtelen eltorzult az arca:

— Nem jól érzem magam — mondotta és felkelt az asztaltól. A gróf egy mellékszobába ment, hol összerogyott. Azonnal lefektették, de mire az orvosok megérkeztek, már csak a halálát állapíthatták meg. A császár nagyon megijedt, besietett a gróf szobájába és amikor ott tudtára adták, hogy a gróf már meghalt, ráborult a halottas ágyra. Az összes ünnepségeket azonnal beszüntették. Vilmos császár, kit Hülsen-Haeseler halála nagyon lesújtott, tegnap, vasárnap reggel, a haláleset után azonnal Baden-Badenbe utazott, ahonnan Hülsen-Haeseler grófnéval tért vissza Donau-Eschingenbe. A császár a haláleset miatt lemondott kieli utazásáról és innen egyenesen Berlinbe tér vissza. A császár Donau-Eschingenből egyenesen Berlinbe megy. A birodalmi kancellár ennek folytán nem utazik Kielbe, hanem Berlinben bevárja a császárt és ott fog neki előterjesztést tenni.

— A pápa jubileuma. X. Pius pápa félszázados jubileumi ünnepét a mai napon ülték meg a fővárosban. A főistentisztelet reggel kilenc óraker az Erzsébet örökimádás templomban volt, ahol dr. Kohl Medárd püspök pontifikált. Az istentiszteleten testületileg jelentek meg az Oltáregyesület, valamint a fővárosi katolikus egyesületek tagjai. Délután szentbeszéd és litánia rekesztette be az ünnepet. Hálaadó istentisztelet volt ma az Angol kisasszonyok belvárosi templomában és több fővárosi templomban. A pápa jubileumát meg fogják ünnepelni e hét során a főváros számos iskolájában.

— **Erzsébet királyné emlékezete.** Erzsébet királyné névnapjének évfordulója alkalmából november 19-én, csütörtökön délelőtt 10 órakor alapítványi gyászmise lesz az egyetemi templomban. Dr. Walther Gyula pápai prelátus, szemináriumi kormányzó mondja a misét, amelynél ott lesz az egyetem tanácsa és az egyetemi ifjuság. — Csütörtökön délelőtt 10 órakor ünnepi gyásztisztviszlet lesz az üllői-uti Erzsébet örökimádás templomban. — **Erzsébet királyné emléké**t a kultuszminiszter rendeletéből megülik az összes fővárosi iskolákban, ahol mindenütt iskolai ünnepségeket tartanak.

— **A király bejelentő-lapja.** Érdekes írást lesz alkalmuk a bécsieknek látni azon a kiállításon, melyet Bécs város közönsége rendez a császárbürokrácia alkalmából. A kiállítás e hó 28-án lesz. Egyik legérdekesebb darabja az 1900. évi népszámlálási statisztika egyik bejelentő-lapja, amelyet az uralkodó sajátkezűleg töltött ki és amelyet a statisztikai központi bizottság bocsátott a kiállítás céljaira. Az érdekes írat semmiben sem különbözik a rendes, használatban levő népszámlálási lapoktól. Az uralkodó az egyes rovatokat természetesen német nyelven a következőleg töltötte ki sajátkezűleg:

Körület: I.

Utcza, ut, tér: Hofburg.

Folyószám: 1.

Név: I. Ferencz József.

Béret minősége: Lakástulajdonos.

Neme: Férfi.

Születési év, hó és nap: 1833. augusztus 18.

Születési hely: Schönbrunn, Alsó-Ausztria.

Illetőségi hely: Bécs, Alsó-Ausztria.

Vallás: Római katolikus.

Családi állapot: Özvegy.

Anyanyelv: Német.

A foglalkozás pontos megjelölése: Ausztria császára, Csehország királya, stb., Magyarország apostoli királya.

Olvasni, írni tud-e: 1.

Állandó tartózkodási hely: 1.

Tartózkodás kezdete: 1833.

Lakók száma: 1.

— **Feszl Géza halála.** Megdöbbenő, tragikus véget ért Feszl Géza, egy érdemes és nagy dolgokra hivatott iróember. A villamoson érte utól a halál tegnap délután, amikor egy rokona gyermekével a Vigszínház délutáni előadására sietett. A Lipót-körut és a Szemere-utca sarkához érve, rosszul lett, szívszélhűdés érte és holtan esett össze. Halála a magyar irodalmi körökben mély és őszinte részvétet keltett. Sok csapás érte, sok csalódáson ment át, sokat mellőzték és csak munkásságából merített erőt a további küzdésre. Társadalomtudományi és filozófiai művei írói nevét ismerték s becsültté tették, de az írói működése mellett hivatali is viselt: postafőtiszt volt és kétségtelven a tullesztett munkásság örölte meg energiáját, életerejét.

— **Diszoklevéllel kitüntetett orvosok.** A budapesti tudomány-egyetem három orvost, akiket ötven évvel ezelőtt avatták doktorrá a budapesti tudományegyetemen, a közegészségügy, az orvosi tudomány és a tanítás körül szerzett érdemeik elismerésül diszoktori oklevéllel tüntette ki. A kitüntetett orvosok: dr. Chyzer Kornél miniszteri tanácsos, dr. Navratil Imre udvari tanácsos, egyetemi tanár és dr. Plichta Soma királyi tanácsos. Dr. Chyzer a belügyminisztériumban az országos közegészségi osztálynak főnöke, dr. Navratil Imre az orr-gégegyógyászatnak nyilvános tanára s a budapesti orvosegyesület orr-gégegyógyászati szakosztályának elnöke, dr. Plichta Losonc városának tiszti főorvosa. Mind a három jubiláns teljes testi és szellemi épségben teljesíti ma is nemes hivatását. A jubiláris diplomát az ünnepeltnek ma adta át Liebermann Leó dékán és Lenhossék Mihály prodékán vezetésével az orvostudományi kar küldöttsége, mely alkalommal Liebermann dékán a legnagyobb elismeréssel emlékezett meg a jubilánsok kiváló érdemeiről.

— **Rigó Lajos meghalt.** Gyásza van a képviselőháznak, Rigó Lajos, a bihari kerület függetlenségi képviselője tegnap meghalt. Rigó Lajos testvéröccse volt néhai Rigó Ferencnek, az egykori bihari képviselőnek. Rigó Lajos bátyja halála után az 1905-ben időközi választáson, majd az 1906. évi általános választáson került a képviselőházba, utóbbi időben sokat betegeskedett és nem is törődött már sokat a politikával. A kerületében nagyon szerették a tipikus magyar urat, aki különben a bihari reformá-

— **Uj gimnázium.** A gimnáziumot fentartó egyesület, amelynek Várady L. Árpád miniszteri tanácsos, címzetes püspök és gróf Malláth György v. b. t. t., főrendiházi tag elnökei, érseki katolikus gimnáziumot alapított. A gimnázium a Rákócziánium mellett az Oszlop-utcában lesz, utcai részét háromemeletesnek, udvari részét négyemeletesnek tervezik. Vasárnap délelőtt volt a gimnázium alapkövetési ünnep. Az ünnepen nagy és előkelő közönség vett részt. Ott voltak a közoktatásügyi miniszter képviselőjében Molnár Viktor államtitkár, báró Barkóczy Sándor miniszteri tanácsos, Erdőy Béla udvari tanácsos, tankerületi főigazgató, Lovag Szűcs István miniszteri osztálytanácsos, továbbá az alapító egyesület elnökei, Becsey Károly orsz. képviselő, világi alelnök, dr. Andor György prelátus-kanonok, egyházi alelnök, a fővárosi középiskolai igazgatók teljes számmal, Sebők Imre az érseki gimnázium igazgatója és még mások. Az ünnep egyházi része a kápolnában folyt le. Várady L. Árpád címzetes püspök csendes misét mondott, majd dr. Kohl Medárd disznok megáldotta az alapkövet. A követ, miután elhelyezték benne az összes egybegyűltek által aláírt okiratokat, a főbejártnál elkészített helyére tették. A kápolnából a Rákócziánium dísztermébe vonult az ünneplő közönség, ahol Sebők Imre igazgató elmondta a gimnázium alapításának történetét. Az ünnep végén az igazgatóság megvendégelte a közönséget. Az új gimnáziumot 1909 szeptember havában adják át rendeltetésének.

— **A fiúmei sztrájk kudarcza.** Nagyobb fiúiskolával még nem végződött sztrájk, mint a fiúmei általános sztrájk. A sztrájkra való felhívásnak eredménye nem lett, mert sem a kikötő-munkások, sem a nyomdák és gyárak személyzete nem volt hajlandó sztrájkba lépni és ma reggel a rendes időben mindenütt munkába állottak. Az építő-munkások, látva, hogy felhívásuk eredménytelen volt, szintén munkába állottak.

— **Házasságok.** Dr. Kemény Aladár pénzügyminiszteri segédtitkár eljegyezte Ludasy Erzsikét, Ludasy Sámuelnek, az Anker Biztosító-Társaság igazgatójának leányát.

Vasárnap vezette oltárhoz dr. Baumfeld Lajos fővárosi ügyvéd Fischer Arankát, Fischer M. Ignácznak, a fővárosi fuvartelep igazgatójának a leányát a Dohány-utcai izraelita templomban. Az esketési szertartást megelőző polgári kötésnél a vőlegény tanuja botfai Hüvös József udvari tanácsos, a menyasszonyé Cséry Lajos volt. Az egyházi esküvőn ott volt Bárczy István polgármester, Visontai Soma országgyűlési képviselő, udvari tanácsos és a bírói és ügyvédi kar számos tagja.

Pallini báró Inkey József cs. és kir. kamarás, a főrendiház örökös tagja, országgyűlési képviselő ma délben kötött házasságot Apponyi Teréz grófnővel, gróf Apponyi Lajos v. b. t. t., m. kir. udvarnagy és neje, szül. Scher-Thoss Margit leányával. A polgári esketést Bárczy István polgármester vezette, aki szép beszédet intézett az ifjú párhoz. Mint tanuk szerepeltek: a vőlegény részéről Inkey Béla, a menyasszony részéről gróf Apponyi Sándor m. kir. főkamarmester, továbbá dr. Spett Ferencz ügyvéd.

Dr. Szalai Emil budapesti ügyvéd eljegyezte Glasner Piroskát, Glasner Antal leányát.

— **Nászajándékok.** Jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műlőrás ékszerterepén, Budapest, VII., Erzsébet-körut 29., I. em. szereshetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmertve küldetik.

— **Bűnügyi zárlat egy budapesti cég ellen.** Engel Nándor budapesti szesznyakereskedő és ennek Novák nevű üzletvezetője ellen báró Popper Armin feljelentést tett amiatt, hogy a bárót az Ausztriában levő neutitscheini uradalmából származó cserszállítványok átvételénél kétszáz ezer korona erejéig megkárosították. A vizsgálóbíró által elrendelt bűnügyi zárlatot ma délben foganatosította a rendőrség Engelnek a Lipót-körut 12. szám alatt levő üzletében. Báró Popper a neutitscheini kerületi törvényszékhez beadott panaszában elmondja, hogy Engel ottani megbízottja, Novák Sándor, a csertömegek átvételénél hamis mérleget használt.

— **Elfogott pénzhamisítók.** Délmagyarországot már régóta hamis egyforintosokkal, ötkoronásokkal árasztják el. A makói rendőrségnek a makói vásáron feltűnt, hogy Tóth János nagylaki és Oláh István vásárhelyi emberek mindenfélét összevásárolnak és csupa ötkoronásokkal fizetnek, úgy azonban, hogy egy csomó jó ötkoronás között két-három hamis ötkoronás adnak tul. A csendőrség a két embert le tartóztatta s vallatásuk alkalmával kiderült, hogy Tóth feyházviselt ember, évekil pénzhamisításért börtönben ült. A jelenlegi pénzhamisítást tagadja és azt mondja, hogy a hamis pénzt vásárlás közben kapta. A vizsgálatot folytatják.

— **Megint vasuti összeütközés.** A főváros területén megint vasuti katasztrófa történt. Szerencsére nem súlyosabb kimenetelű vasuti baleset. Mindössze három sebesültje van az esetnek s ezeknek a sérülése sem komolyabb. Ez csak igazán a szerencsés véletlen műve és éppenséggel nem jelenti azt, hogy az államvasutaknál minden rendben volna. Egy vasuti vállalatnál, mint a Máv., előfordulhatnak balesetek, de hogy minden napra essen egy, kisebb-nagyobb szerencsétlenségekkel, az már kell, hogy igazán gondolkodóba ejtse az igazgatóságot. A tegnapi balesetet is hibás váltóállítás okozta.

— **A 16. számú személyvonat,** amely hét óra huszonkét perczkor indult el a keleti pályaudvarról, a ferencvárosi kanyarulatban a második áthidalásnál hátulról nekiszaladt a 2346. számú tartalék-tehervonatnak, amely szintén a keleti pályaudvarról indult el, csak hogy hét óra tíz perczkor. Az összeütközés következtében a tehervonat két kocsija összezúzódott, másik két kocsija pedig kisiklott. Az utasok között nagy pánik tört ki s mindenki rémülten ugrott le a vonatról. Az összeütközés hírére a főkapitányságról Saly rendőrtanácsos és Thury fogalmazó, a keleti pályaudvarról pedig Lachnit állomásfőnök nyomban a helyszínére mentek és megindították a hivatalos vizsgálatot, melynek során megállapítást nyert, hogy az összeütközés folytán mindössze három postást sebesítettek meg könnyebben a lehulló postacsomagok. A postások sebeit egy orvos bekötözte s azok a saját lábukon távoztak. A vizsgálat során a személyvonatot lekapcsolták a mozdonyról és egy mellékvágányon vitték tovább. A szétzúzódott mozdonyt nagy ügyvel-bajjal visszavitték a keleti pályaudvarra. A vasuti személyzet nyomban hozzálátott a megrongált pálya kijavításához s egész éjjel fátyalfény mellett folytatta a munkát. Reggelre a megrongált vágányt egészen kijavították. Addig az esti vonatok Kőbányán állottak meg és az utasokat innen segítővonatokon hozták be a fővárosba. A rendőri vizsgálat adatai szerint az összeütközést főképp Bognár János 2. számú váltóőr mulasztása okozta. A 2346. számú tehervonat ugyanis a váltóőr előtt haladt el s azután a kanyarulatban gőz hiánya miatt megállt. Ezután érkezett a személyvonat és Bognárnak csak akkor lett volna szabad jelzést adni, ha a 3. számú váltóóról megkapta az értesítést, hogy a tehervonat áthaladt a 3. block előtt. Bognár azonban nem várva be az értesítést, áteresztette a váltón a személyvonatot, amely utolérve a tehervonatot, az összeütközés megtörtént. Gruber Emil, a személyvonat mozdonyvezetője is azt vallja, hogy szabadjelzést kapva, a kanyarulatba robogott. A kód miatt nem láthatta az előtte álló vonatot. A rendőrség Bognár ellen folytatja a vizsgálatot.

A Máv. igazgatósága a következő hivatalos jelentést adta ki: A Budapest-keleti pályaudvarról este 6 óra 55 perczkor Budapest-Ferencvárosra menő 2346. sz. tehervonat mozdonya tegnap nyílt pályán szolgálatképtelenné vált és e miatt a vonat megállt. Ezt a vonatot a követő 16. számú győri személyvonat, amely a keleti pályaudvarról este 7 óra 14 perczkor indult el, utolérte és annak neki ment. Az utasok és a vonatszemélyzet közül senki sem sérült meg. A 16. számú vonat postakocsijában volt Davidovics Béla postatiszt, Várady Márton posta-segédtsízt és Fáy István postaszolga jelentéktelen ütődéseket szenvedtek. A tehervonatnál négy kocsi kisiklott és a pálya mindkét vágányát elzárta. Az akadály elhárításáig a Budapest-keleti pályaudvar és Budapest-Ferencváros közötti vonathelyi forgalom Kőbánya felső pályaudvarán át bonyolított le. Az akadályt reggel öt óráig elhárították. Szigorú vizsgálatot indítottak.

— **A makói újságírók ügye.** Makó város képviselőtestületének az a határozata, hogy Purjesz Mór és Reé Rezső újságírókat a közgyűlési teremből kitiltotta, tudomására jutott Hervay István alispánnak, ki a következő átiratot küldötte erre a polgármesternek:

Mint hogy a képviselőtestület határozata a nyilvánosság kizárását jelenti, ennél fogva addig is, amíg ezen, minden törvényes kelleket nélkülöző határozat megsemmisítése iránt előterjesztésemet a törvényhatósági bizottságnak megtehetem, a képviselőtestület ezen határozatának hatályát felfüggesztem, amiről a polgármester urat a megfelelő intézkedés miatt értesitem. Hervay alispán.

Az alispán határozata az egész városban megnyugvást keltett, az újságírók a hétfői közgyűlésen megjelentek, ahol megjelölték őket.

— Némets-cesh összeütközések. Az Olmützben tegnap lefolyt német és cseh népgyűlések rendben folytak le. A német népgyűlés bevégeztek 200—300 cseh gyülekezett a gyűléshely előtt. A rendőrség az összeütközés elkerülésére eltávolította őket, miközben két sebesülést történt.

— Dinamit-merénylet egy ügyvéd ellen. Sid községben, Szerémségben, így közli ezt egy Eszék-ről érkezett távirat, dinamit-merényletet követtek el Horváth Ferencz nevű ügyvéd ellen. Az ügyvéd névtelen levelet kapott, ebben azzal fenyegették meg, hogy ha nem deponál egy bizonyos helyre tízezer koronát, dinamittal felrobbantják a házat. Ez meg is történt. Az ügyvéd hálószobája alatt lévő pinczében helyezték el a dinamit-töltényt, amely irtózatossá erővel robbant fel. A ház erősen megrongálódott, a lakóknak azonban az ijedségen kívül semmi bajuk sem történt. A merényletet nem sikerült elfogni.

— Gyilkosság a tárgyaló teremben. A midőn ma délután Lipcsében a biradalmi törvényszék negyedik polgári szenátusa egy örökségi perben Grosser berlini kereskedőt elutasította, Grosser revolvert huzott elő és a birói emelvény felé tiszszel lőtt. Manner törvényszéki tanácsos sulyosan megsérült és Strassburg jégzőt az altestébe furódott golyó megölte.

— Mese egy rablókalandról. Hingi Imre hivatalos szolgának a felesége takarítónő Gaszmann Samu bankárnál, aki az Eötvös-utca 30. számú házában lakik. A lakásból ma eltűnt egy 100 korona értékű szőnyeg és a takarítónő elmondta, hogy délelőtt elegáns megjelenésű ur kereste a bankárt, majd, amikor megtudta, hogy nincs otthon, arra kérte a takarítónőt, engedje be a szobába, ahol névjegyén szeretne néhány sort írni a bankár részére. Ő bebecsátotta és ekkor a fiatalember rátámadt, majd fejbevágta. A csapás olyan erős volt, hogy elájult és mire magához tért, támadója eltűnt a szőnyeggel. A rendőri vizsgálat kiderítette, hogy Hinginé vallo-mása mese. A szőnyegeket ő emelte el s azt utóbb meg is találták a Gyár-utcai zálogházban. A tolvaj asszonyt, minthogy gazdája nem kívánta megbüntetését, szabadlábra bocsátották.

— Gyermekegyilkos anya. Még májusban történt, hogy a Semmelweis-utca 25. számú ház tetelén egy feloszlásnak indult csecsemő holttestét találták. A törvényszéki boncolás megállapította, hogy a csecsemőt megölték. Tegnap a rendőrség kinyomozta és letartóztatta a gyilkos anyát. Ez Botha Mária topánfalvi születésű 21 éves cseléd. Rémes tette után Topánfalvára szökött s ott is tartóztatták le.

— Eléggett az anyja sírján. Mész Zsófia 7 éves leánya Torontál-Ujvárosban kiment tegnap a temetőbe édesanyja sírjához és a többi sírokról megmaradt gyertyákat összeszedve, meggyújtotta azokat édesanyja sírján. Közben ruhája tüzet fogott és a kis lány teljesen összeégett; másnap találták meg megszenesedett holttestét.

— Egy faraktár égése. Az „Agrária” erő-takar-mánygyárnak az angyalföldi pályaudvaron levő háromszáz méter hosszú faraktára, ma reggel nyolcz órakor kigyuladt. A raktár, amelyben fa, korpa, zab és hordók voltak főlhalmozva, csakhamar lángra lobbant és pár óra alatt elhamvasztotta az egész épületet. Megjelent a tűzoltóság is, amely azonban alig tudta a tüzet oltani, mert a közelben nincs víz és az oltáshoz szükséges vizet a közeli kutakból kellett meríteni. A tűz még mindig ég és a kár főzáróképp megáradja a 30.000 koronát. A tűznél kigyuladt nyolcz vasuti kocsis is, de a munkások még idejében megakadályozták a lángok tovaterjedését.

— Öngyilkosságok. Ma délután a Lajos-utca 87. számú házban egy ismeretlen, 50 év körüli férfi fejbelötte magát s rögtön meghalt. Kiletét nem tudták megállapítani. — A Baross-tér 17. szám alatt Kürtli János tizenkilenc éves hivatalnok, nem tudni, mi okból melbelötte magát és szintén rögtön meghalt. Mindkettőnek holttestét kiszállították a törvényszéki orvostani intézetbe.

— Tüzek. Vasárnap este a Császárfürdő melletti kitérő-állomáson egy naftával telt vasuti kocsis kigyuladt és a nafta teljesen kiégett a tartályból. A tüzet a második kerületi tűzörség oltotta el. — Kiss Gábor fa- és szénkereskedő Ferencz-körút 18. számú pinczeüzletében tegnap este tűz támadt, de mielőtt nagyobb veszedelem támadhatott volna, a III. kerületi tűzörség eloltotta.

— Megszöktetett czukráskisasszony. Özvegy Kugler Lászlóné Andrassy-uti czukráskisasszonytól szép husz éves Ida leányát a múlt hónap végén megszöktette Kovács Géza, a Menton-kávéház pinczére. A szökést egy alapos és ellentmondást nem tűrő kosár előzte meg, melyet az özvegy asszony nyújtott át Kovács Gézának. A szerelmes fiatalok csak Lajosmizsére és Gödöllőre mentek. Itt turbékolnak egy pár hétig, aztán visszajöttek Budapestre. A család, amely nem tudott belenyugodni a történetbe, először szép szóval, ígérekkel, sőt nagyobb pénzösszeggel próbálkozott Kovács Gézánál, de amikor ez nem használt, fenyegetődni kezdtek Kuglerék. Szombaton reggel egy detektív jelent meg a szerelmes pár lakásán és sürgősen a főkapitányságra vitte őket. Itt Bónis kapitány kihallgatta Kovács Gézát, aztán a leányt is faggatni kezdték. Mialatt a kihallgatás tartott, megjelentek a Kugler-család tagjai is. Bónis kapitány kivezette a leányt egy szomszédszobába, ezután pedig tudomására adta a fiatalembernek, hogy elmehet. A következő perczben egy bérkocsis állott meg a főkapitányság épülete előtt. Ide betuszkolták a síró és kétségbeesetten ellenkező Idát. Szóval, megszöktették a szerelmesétől, még pedig valóságos rendőri asszisztenciával. A kocsi villámsebességgel elrobbogott, egyenesen a kisczellti úti „Jó pásztor” kolostorba. Így ért véget szomorúan a regény. A szigorú és komor kolostor egyelőre elválasztotta egymástól a szerelmes párt.

— Halálozások. Nagy részvét mellett temették el vasárnap Révai Samuelt, a Révai Testvérek könyvkiadó-czég megalapítóját. A Lónyay-utcai gyázházban rendkívül nagy számban jelentek meg az elhunyt tisztelői, írók, tudósok, kiadók és könyvkereskedők. Ott voltak: Berzeviczy Albert v. b. t. t., a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, Mikszáth Kálmán országgyűlési képviselő, Márkus Miksa udvari tanácsos, főszerkesztő, Wodianer Arthur és Wodianer Hugó udvari tanácsosok, Horváth Géza, a Könyves Kálmán, Löwenstein Arnold a Pallas és Schwarz Félix az Athenaeum vezérigazgatói, Bokor József és Molnár Géza egyetemi tanárok, Benkő Gyula igazgató vezetésével a Fővárosi Könyvkereskedők Egyesülete, Jász Géza, a Magyar Filozófiai Társaság képviselője, Kapossy József, Wolfner József és mások. A résztvevőket az elhunyt fia, Révai Mór és Révai Ödön igazgatók fogadták. A gyászszertartás alkalmával dr. Hevesi Simon rabbi megáldó beszédet tartott. Utána a Társadalomtudományi Társaság képviselőiben Zsigány Zoltán tanár mondott búcsuztatót. Lázárus kántor éneke után a koporsót gyászkoocsin a Kerepesi-uti temetőbe vitték, ahol a meghaldogultat a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

Simándi Kenézy Csátárné, szül. Müller-Kohn Jozsefa Anna, simándi Kenézy Csátár m. kir. pénzügyi tanácsos, győri pénzügyigazgató-helyettes felesége e hó 14-én ötven éves korában meghalt Győrött. Berlinből jelentik, hogy sir Henry Bergue Anglia első delegátusa a szerzői jogi konferencián, ma reggel tüdőgyuladásban meghalt. Somogyvári Somogyi József vasvármegyei árvászeiki főbíró negyvenkilencedik évében elhunyt Szombathelyen.

Özvegy Preysz Möriczné életének hetvenkilencedik évében Rákospalotán meghalt. A boldogult hült tetemét ma tették örök nyugalomra a Kerepesi-uti temetőben a családi sírboltban.

- x Bob-hashajtó a legkellősebb, 10 fillér.
- x Fodor-féle vívőterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különbös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.
- x Zászlók, czimerek minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.
- x Dr. Hönig Izsó villanygyógyító- és Röntgen-intézete (Budapest, IV., Károly-körút 24.) új prospektust adott ki, melyben ábrákkal szemléltetően vannak leírva a villany-, fény- és Röntgen-gyógyászat összes eljárásai, melyek csaknem az összes idült betegségeknél beváltak, még oly ese-

teknél is, melyek évek óta állanak fenn és eddig minden orvosi kezeléssel dacoltak. E gyógyellátások igen kényelmesek és teljesen fájdalomtalanok. Az intézetet a prospektust minden érdeklődőnek kívánatra szívesen ingyen és bérmentve megküldi.

x Kiss szerencséje nagy! Miért a legnépszerűbb e három szó az egész országban? Vegyen egy sorsjegyet a Kiss-bankházban, akkor meg fogja tudni! A Kiss-bankház nagy előnyöket nyújt a közönségnek, eddig már annyi milliót fizetett ki készpénzben t. vevőinek, hogy ma hazánk legnépszerűbb osztály-sorsjegy-főelárusítóhelye. Huzás november 19-én. Ajánlatos t. olvasóinknak, hogy tegyenek szerencse-kísérletet és vegyenek a teljesen megbízható és elő-zékeny Kiss Károly és Társa bank részvényirtárságnál (Kossuth Lajos-utca 13.) sorsjegyet, mert Kiss szerencséje nagy!

x Elhatározás előtt! Az osztály-sorsjáték legközelebbi huzástól már csak néhány nap választ el; aki tehát egy fönyereményre való reményét biztosítani óhajtja, úgy az rendeljen azonnal sorsjegyet a számos nyeresemény kifizetése által népszerűvé vált Dörge Frigyes bankháznál Budapest, Kossuth Lajos-utca 4.

Nyilt-tér

rovatban közzétették nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Dr. KALLAY ZOLTAN
Jogi szeminárium
 Budapest, IV., Magyar-utca 3. sz.
 Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.
 Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

Nyilatkozat.

A fővárosi napilapok hirovatában egy, kereskedői hirnememet megrágalmazó közlemény jelent meg. Okot erre azon alaptalan feljelentés adott, melyet báró Popper Ármin tett ellenem. A törvényes megtorló lépésekkel, melyeket dr. Gál Jenő ügyvédem útján egyidejűleg folyamatba tettem, szükségesnek tartom az igazság érdekében a következőket nyilvánosságra hozni:

Báró Popper Ármin, kinek sehol állandó lakása nincs és jelenleg Budapesten, az Andrassy-ut 81. számú házban albérlő, nekem évek óta félmillió koronával adósom. Minden vagyona birói zár alatt van, nem fizet senkinek. Nem elégszik meg azzal, hogy hitelezőit a legfurfangosabb módon kijátszsa, hanem még a legalaptalanabb feljelentésekkel is zaklatja őket.

Igy feljelentette a bécsi legelőkelőbb faipari kereskedelmi társaságot, igazgatóit és czégek tulajdonosait, legutóbb az „Erste Österr. Cellulose-Verein” Wien R.-T. igazgatóit uszora és család miatt, amikor ezek a „báró urat” fizetésre szorították. Hogy jogos követelésemet én is törvényes uton szorgalmazom, most ellenem tesz alaptalan, hamis feljelentést, tisztán csak azért, hogy követelésemet behajtása elé akadályokat gördítsen. Kijelentem, hogy feljelentésének minden szava valótlan. Közönséges rágalom, hogy az én tudtommal bármiféle szállításnál, akár a mérlegelésnél, akár bármi módon visszaélés történt volna, valótlan, hogy ellenem bűnügyi zárlat fogantatott.

Ellenben valóság az, hogy báró Popper Ármin sem szállítási, sem fizetési kötelezettségének megfelelni sohasem akart és sohasem tudott.

A birói eljárás ki fogja deríteni az igazságot és kétségtelenül meg fogja állapítani, hogy báró Popper Ármin most is — mint az előző esetekben — hamisan vádaskodott s feljelentése nem egyéb, mint megfélemlítésre és zsarolásra irányuló orvtámadás, melynek minden becsülötes ember ki van téve.

Budapest, 1908 november 16.

Engel Nándor.

SZÉN, koks, briket, antracit
 összes gazdasági, ipari és házi célokra
 Telefon: Detail 26-27. 75-26. Engros 164.

Radnay Károly
 BUDAPEST, Váci-körút 78. szám.
 Sűrűnvozm: ANTRACIT BUDAPEST

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) **Hangversenyek.** Hagerman Worthington dalestéje. Intelligens arcu, nyulánk termetű fiatal embre lépett vasárnap este a Royal-terem dobogójára. Ez volt Hagerman Worthington, a festőből lett baritonista, akit a lapok az utóbbi időben annyit emlegettek. Rokonszenves, szinte félszeg szerénységgel lépett a fényes társaság elé, amely a termet megtöltötte. Valószínűleg nem is sejtette, hogy a tulbuzgó reklám mennyire meglehetett a helyzetét azzal, hogy rendkívül felcsigázta a közönség várakozását. Amikor azután belekezdett Mendelssohn „Éliás” című oratoriumának egyik áriájába, az emberek családóttan néztek egymásra, mert mást, többet vártak annál, amit a fiatal énekes adni tudott. Nem elégitette ki őket sem az énekes hangja, amelyből hiányzik a nemes ércz, sem az előadása, amelyben nem szólal meg a szív, a lélek, hanem csak az iskola. Különösen Schubert és Schumann dalainál éreztük nagyon ezt a hiányt. Annál meglepőbb volt azután, hogy Brahms „Feldensamkeit” című dalát nagyon szépen, sőt még Beethoven „Die Ehre Gottes” című dalát is elég türethetően énekelte a hangversenyző, akinek ezek után csak azt tanácsolhatjuk, hogy térjen vissza az ecsethez és palettához. Azzal talán több dicsőséget fog aratni. **a. k.**

Grünfeld-Novacek vonósnégyes-társulat első népszerű hangversenyén elsőnek egy újdonságot mutattak be, Tanciewicz vonósnégyesét. A társulat készültsége nem ismeretlen a nagyközönség előtt, amely ma is kifejezte szimpatiaját iránta, amennyiben sürin megtöltötte a széksorokat. Az újdonság sok érdekességgel, korrekcióval, de kevés invencióval felépített mű. Dvorak zongoraátvitelét játszották még Vécsey Dezső közreműködésével. A fiatal művész, aki Sauernek volt hosszabb ideig tanítványa, kiváló készültségről és érett zenei felfogásáról tett tanúságot. Közreműködött még Fries Rely énekesnő, aki nem nagyterjedelmű, de tünde hangját elég kellemesen juttatta érvényre. **o. d.**

A brüsszeliiek. Tavaly ilyenkor félig üres teremben játszott Budapesten a híres brüsszeli vonósnégyes társaság. Az idén — úgy látszik — megemberelte magát fővárosunk zeneértő közönsége és jóvá akarja tenni tavalyi hibáját. A brüsszeli mai hangversenyén egyetlen hely sem maradt üresen és a másik két hangversenyre hirdetett bérlet is fényes eredménnyel záródott. Ezt a nagy érdeklődést a brüsszeli művészek meg is érdemlik. Az ő kvartettjükkel ezidőszent legfőképp csak a csehek mérkőzhetnek, mi azonban mégis a belgáknak adjuk az elsőséget. A kamarai zene ideálja, a művészi együttjátszás netovábbja az, amit ez a négy ember: Schörg-Dauchier-Miry-Malkin nyújt. Játékukban úgy összeolvad a négy hangszer, mintha egy kéz vezetné a négy vonót, vagy mintha egyetlen hangszer szólna. Mert mind a négy művészt egy értelem, egy érzelem hatja át. Ez a nyitja az ő bámulatosan összevágó játékuknak. Ezt csodáltuk ma is, amikor Haydn g-dúr és Borodin a-dúr vonósnégyesét oly elragadó szépen interpretálták. És ehhez az eszméni négyes-társasághoz méltóan csatlakozott ötödiknek Márkus Lily zongoraművész, amikor Brahms nagyszabású f-moll zongoraátvitelére került a sor. A fiatal művész bámulatraméltó energiával és kitartással játszotta végig rendkívül nehéz és fárasztó szolamát. Egy pillanatra sem zavarta meg a szép összhangot és habár mindössze csak egy rövid próbát tartottak együtt, pompásan tudott társaihoz illeszkedni. Csak ott lépett előtérbe, ahol a zongorának kellett dominálnia és diszkrétan alárendelte magát a vonósoknak, amikor ezeké volt a vezérszerep. A közönség nagyon meleg elismeréssel adózott az egész művész-társaságnak. Márkus Lily pompás virágokat is kapott. **a. k.**

Az Akadémiai zenekar ma tartotta első hangversenyét Popper Dávid vezetésével. Már ez az első hangverseny is bebizonyította, hogy a zeneakadémiának tanári karában nem egy kiváló tehetség halgatta el eddig művészi képességeit. Ez elsősorban Szendy Árpádnak szól, aki a ma előadott Beethoven G-dúr Zongoraversenyében olyan nagystílusú zongoraművészeket mutatkozott, hogy bátran említhetjük őket a legkiválóbb zongoraművészek

között. Aki Beethoven így interpretálja, az nemcsak arról tesz tanúságot, hogy rendelkezik mindama kvalitásokkal, melyek őt kitünő zongoraművésszé avatják, hanem arról is, hogy oly közel férkőzik e nagyszerű zeneszerző lelkületéhez, hogy valósággal predesztinálva van rá, annak szerzeményeit játszani. Kellemesen emlékeztünk meg Popper Dávidról is, mint karmesterről, bár az ő kissé energiátlan vezetésének tudjuk be azokat a kisebb zökkenéseket, melyek a mai est folyamán felmerültek. Cherubini Vizihordó-nyitányát, Glinka Kamarinskáját és Goldmark Falusi lakodalom című szimfóniáját adták még elő. A közönség sokat tapsolt és lelkesen ünnepelte úgy a karmestert, mint a közreműködő művészeket. **o. d.**

(*) **Magyar művész sikere.** Szántó Imre zongoraművész ma este fényes sikerrel hangversenyezett Bécsben a Bösendorfer-teremben. A nálunk is előnyösen ismert fiatal művész, aki a zeneakadémiát Thoman István mesternél kitünően végezte, méltóan sorakozik az ugyancsak ezen iskolából kikerült Dohnányi Ernő és Bartók Béla mellé. A Beethoven, Chopin és Schumann számok után elementáris erővel tört ki a taps. A fiatal művész, aki Richter Jánostól Angliába is meghívást kapott, decemberben Berlinben, január havában pedig Budapesten hangversenyezik.

(*) **A Petőfi-társaság Egressy-ünnepe.** A Petőfi-társaság is hódolt a legnagyobb magyar színművész emlékének. Vasárnapi ülését Egressy Gábor szelme lengte át. A felolvasóülést, amelyen az Egressy-család több tagja is megjelent, dr. Ferenczy Zoltán alelnök nyitotta meg és bevezető beszédében utalt arra a benső barátságra, amely Egressy Gábor és Petőfi Sándor között fennállott s amelyet a költő egyik gyönyörű versében meg is énekelt. A tetszéssel fogadott megnyitóbeszéd után Kéry Gyula, a társaság titkára bejelentette, hogy a Petőfi-ház részére sikerült neki újabb becses ereklyét szerezni. Egressy Gábor leánya, özv. Telepy Károlyné, Egressy Galambos Etelka, akiről Petőfi csodaszép költeményét írta s aki gyermekei és unokái szeretetétől körülrajongva itt él a fővárosban, a mult hetek egyikén átadta a nagy költő sajátkezűleg írt költeményének kéziratát azzal a kijelentéssel, hogy boldog gyermekkorának leggyönyörűbb emlékét a Petőfi-háznak adja örök megőrzés végett. E nagybecsű kéziratot kívül még több becses kézirattal gazdagodott a Petőfi-ház. Machek Gusztáv őrnagy neje a társaságnak ajándékozta megdicsőült édesanyjának több kéziratát. Ezek közt van: „A szerencsétlen narancsfa” című mesének kézírata, amelyet 1866-ban írt Csákon, midőn Petőfi István vendége volt. A másik kézirat Szendrey Julia önéletrajzi jegyzetei, amelyekben fátumszerű szerepelt a szeptember 8-iki dátum. Az éljenzéssel fogadott bejelentések után Váradi Antal nagy hatással szavalt a Petőfi-ház Egressy Gáborhoz írt költeményét. Rakoczay Pálnak „A Brankovics-korszak Egressy Gábor pályáján” című dolgozatát Prém József mutatta be. Pekár Gyula olvasta fel ezután „Wilmoszki festménye” című novelláját, amelyet nagy tetszéssel fogadott a hallgatóság. Sok derűtséget keltett Berczik Árpád „Az új miniszter” című humoreszkjével. Végül Jakab Ödön hatásosan olvasta föl Kiss Menyhért vendég néhány sikerült költeményét. A felolvasó ülés után zárt ülés volt, amelyen résztvettek: dr. Ferenczy Zoltán, Jakab Ödön, Lampérth Géza, Prém József, Sas Ede, Szécsy Ferencz, Váradi Antal és Kéry Gyula. Az ülésen bemutatták Baróti Lajos levelét, amelyben bejelentette, hogy megrendült egészségi állapota miatt a Petőfi-ház gondnoki állásáról kénytelen lemondani. A társaság köszönetet szavazott Barótinak kiváló működéséért és az elnökség ajánlatára a gondnoki teendőket Kéry Gyula titkárt bízta meg, aki már legközelebb kiköltözik a Petőfi-házba. Elhatározta a társaság, hogy Berlinben élő Jeles hazánkfiának, Kohut Adolfnak, a Petőfi-társaság kültagjának, a magyar irodalom és szellemi élet külföldi ismertetői közül a legjelesebbnek, születésének hatvanadik és írói tevékenysége negyvenedik évfordulója alkalmából üdvözlő táviratot küld.

(*) **Diszeladás az Urániában.** Salamon Ödön, a korán elhunyt író emlékének hódolt ma az Uránia tudományos színház. Az igazgatóság „Monte Carlo

és Riviera” századik előadását használta fel alkalomul, hogy az elhunyt író síremléke javára kegyeletes ünnepélyt rendezzen. Három író, Váradi Antal, Molnár Ferencz és Pekár Gyula fogott össze, hogy a mai estnek adjon. Elsőnek Molnár Ferencz lépett a nagyszínnal megjelent közönség elé és röviden rámutatott az elhunyt személyes tulajdonságaira és kiválóságaira, majd egy jellemző adomával bizonyította, hogy Salamon Ödön volt az első igazi magyar bohém. A közönség zajosan ünnepelte Molnár Ferenczet. Utána Váradi Antal, majd Pekár Gyula ült a felolvasó-asztalhoz, egy-egy felvonást olvasva fel Salamon darabjából.

(*) **Operai főpróba.** A magyar kir. Operaházban ma délelőtt volt „A hegyek alján” című zenedráma főpróbája. Az újdonság szövegét Guimera nyomán Lothar Rezső írta és Várady Sándor fordította. A zenéjét D'Albert Jenő szerzette. A főszerepeket S. Szamosi Elza, M. Szoyer Ilonka, Takács Mihály, Környei Béla, Dalnoki Viktor és Venczell Béla adják. A darabot Márkus Dezső tanította be és vezényli. A bemutató előadás holnap, kedden este lesz.

(*) **Ney Dávid síremléke.** A Ney Dávid műemlék előkészítő bizottsága ma délután öt órakor értekezletet tartott az Operaház igazgatósági irodájában, amely alkalommal a bizottság tisztikarát választották meg, mely szerint védnök gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter, diszelnök: Molnár Viktor, Mihalovits Ödön és Rákosi Jenő, elnök Mészáros Imre, társelnök Sándor Pál, alelnökök: Márkus Miksa, Alszegehy Kálmán és dr. Somogyi Aladár, jegyző dr. Ladányi Miksa, pénztáros Csillag Máté, titkár Vidor Dezső, ellenőr Gorovoy Miksa, számvizsgálók Freund Izsó, Friedrich Ferencz, Kemény János, sajtóbizottsági elnök Márkus Miksa, sajtóbizottsági tagok: az összes budapesti lapok szerkesztői, illetőleg kiküldöttjei. Ezenkívül egy több mint száz tagú hölgybizottságot és külön több mint száz tagú férfi-bizottságot választanak. A hölgybizottság elnökei: gróf Apponyi Albertné és gróf Csáky Albinné lesznek. A bizottság széleskörű mozgalmat indít és legközelebb felhívást és gyűjtő leveket bocsát ki. Az ügy iránt érdeklődők felvilágosítást nyerhetnek az Operaház igazgatósági irodájában.

(*) **Tosca jótékony czélra.** Puccini tisztelői, kik csak a minap élvezték a m. kir. Operaházban a „Tosca” rövid idő alatt elért félszázadik jubiláris előadását, legközelebb nem mindennapi élvezetre tarthatnak számot. A nevezett dalmi Scarpiájában még e hónap folyamán egy előkelő képzettségű és nevű olasz művész fog vendég gyanánt fellépni. A milánói Scala-Színház első baritonistája: Commendatore-Riccardo Stracciarri lesz ez a vendég, ki e legjobb szerepében egyetlen egyszer mutatkozik be a budapesti közönségnek. A művész a mult évben a newyorki „Metropolitan Opera-house”-ben, továbbá a londoni „Govent Garben”-ben működött és mindenütt olyan diadallal szerepelt, hogy valósággal Carusoként ünnepele. Stracciarri a József kir. herczeg Szanatórium-Egyesület javára rendezendő előadásán lép fel a m. kir. Operaházban folyó hó 27-én, pénteken.

(*) **Kolozsvári színház.** Berki Lili, a kolozsvári Nemzeti Színház primadonnája jelenleg a „Kék egér” című szerepében ragadhatja el temperamentumos, bájos játékaival a kolozsvári közönséget. Méltó partnere neki Horti Sándor, ki Robin szerepében a legjobbat nyújtja. Janovics igazgató máris megszerezte „A szerencsemalacz” előadási jogát és e héten, csütörtökön adják azt először Kolozsvárott. Szombaton ifjúsági előadásul a Madách-emlék javára „Az ember tragédiája” kerül színpadra.

(*) **„A félisten” Temesvárt.** Gózsdu Elek mély, szántású, tartalmas darabja, „A félisten” Temesvárt is erős hatással került bemutatásra. A közönség a két első előadásán a nézőtér minden helyét elfoglalta és zajos tapsokkal honorálta a színmű szépségeit. A felvonások után tombolva hitták a szerzőt, de helyette Krecsányi igazgató köszönte meg az ovációit, melyet bátran könyvelhetett a saját számlájára is, azért a mintaszerű rendezésért s beállításért, melylyel Gózsdu darabját színpadra vitte. Az előadás igen jó volt. A két főszereplő: Haraszthy Miczi és Klenovits György művészi alakítása a legmagasabb igényeket is kielégítette. Különösen Czeczillia személyesítője teljesen érthetővé tette, hogy a két szenvedélyes, gögös, megalkudni nem tudó léleknek összeütközéséből csak tragédia támadhat.

(*) Klärchens Brautzug. Ez a czim díszes, modern izléssel kiállított könyvön áll, melyet német kiadó, a drezdai Pierson cég jegyez. A német czim alatt pedig jónevű magyar író, dr. Falk Zsigmond szerepel szerzőként, akinek ez a Honti Nándor és Kovács Károly által illusztrált kötete, már a második munkája, amely a német könyvpiacokon is megjelenik. Már az előkelő kiadócégek is garantálja, hogy azok a novellák, amelyeket Falk ebbe a kötetbe gyűjtött és Rothauser Miksa pompásan ültetett át németre, avatott toll sikerült produkciói. A szerző derűs, szolid filozófiájú novellái a német közönségnek bizonyára úgy fognak tetszeni, mint az eredetiek a magyar publikumnak. Világos koncepciózó, folyékony dialógus, éles megfigyelés jellemzi ezeket a novellákat, amelyek közt nagyon hangulatos „Az utolsó karácsony” című.

(*) Thália. Kedden, november 17-én lesz a Tháliában Sven Lange színművének, a „Gyilkos”-nak harmadik előadása. Csütörtökön Ibsen családi drámája, a „Kisértetek” kerül színpadra negyedszer.

FŐVÁROS.

(*) Orvosi kinevezés. A főpolgármester a fővárosi dunajbólyi kórházaknál dr. Schlegl János lemondásával megüresedett segédorvosi állásra folyó évi november hó 6-ától számítandó egy évi időtartamra dr. Roszkó Béla kórházi napidíjas segédorvost, az annak előléptetése folytán megüresedett rendszeresített napidíjas segédorvosi állásra pedig ugyancsak folyó évi november 6-tól kezdődőleg egy évi időtartamra dr. Hruby Ede kórházi orvos-gyógyornokot kinevezte.

(*) Az Újpesti Szegénygyermek-kórház Egyesület kérelme. Ma délelőtt az Újpesti Szegénygyermek-kórház Egyesület küldöttsége Huberth Béla szántanácsos és dr. Fuchs Ignác vezetésével tiszteltgett Bárczy István polgármesternél és az egyesület számára szubvenziót kértek. A polgármester szívélyesen fogadta a küldöttséget, de mivel a szubvenzió kérdése nem csupán tőle függ, határozott ígéretet nem adhatott, kijelentette azonban, hogy tőle telhetőleg támogatni fogja kérelmüket.

(*) Áthelyezések a fővárosnál. A polgármester ma adta ki azt a rendelkezést, amely az újonnan választott jegyzőket és fogalmazókat a tanácsi ügyosztályokba és a kerületekbe szétosztja. A rendelkezést mintegy 150 tisztviselő áthelyezéséről szól, akiket részben gyakorlati érdek, részben más okok miatt helyeztek át. Nagyobb részük megmaradt a helyén.

(*) A VII. kerületi szegényekért. A következők közlésére kérték fel lapunkat:

A VII. ker. Köziótékonysági Bizottság, a főváros ezen legnagyobb és legszegényebb kerületében népkonyhát kíván felállítani, társadalmi uton.

Anyagi eszközök hiányában a mai napig csak a főváros által e célra engedélyezett csekély összegből lehetett az év 3-4 hónapján át népkonyhát fenntartani a VII. kerületben, pedig az egész város területén oly nagy nyomor, mint itt, nem található. A 180.000 lelket számláló kerületben több mint 6000 olyan szegény család lakik, akik télen át a legnagyobb nyomornak, az éhezésnek vannak kitéve. Oly kérelem járulunk ez uton a nagyérdemű közönséghez, hogy — ha a legszegényebb adományokkal is — tegye lehetővé emberbaráti célunk megvalósítását. Az adományokat kérjük a VII. kerületi előjáróság pénztárához vagy pedig Halmos Izor urhoz, a VII. ker. Köziótékonysági Bizottság pénztárához, VII. ker. Erzsébet-körút 14. szám alá beküldeni. A VII. kerületi Köziótékonysági Bizottság nevében: Dr. Kiss Ferenc VII. kerületi előjáró, elnök.

Dr. Hönig Izsó

Villanygyógyító és Röntgen-intézet

Elektromágneses gyógyítás. Bevált gyógy mód minden idült bajnál.

Bendelés d. e. 8-11-ig, d. n. 2-6-ig.

Az új Prospektus most megjelent.

Kíváncsi mindenkinek ingyen megküldetük.

Budapest, IV., Károly-körút 24. sz.

L. emelet, (Lift).

TELEFONSZÁM 102-39.

TÖRVÉNYSZÉK.

A megrágalmazott Kuria.

Budapest, november 16.

Markos Gyula országgyűlési képviselőnek a rokoniával együtt volt egy nagy örökösödési püre, amelyet sikerült mind a három fórumon elveszteni. Hogy, hogy nem, de sem a nagykanizsai törvényszék, sem a pécsi kir. ítélőtábla, sem a kir. Kuria nem adott neki igazat. S hogy megeseit e nagy eset, fogta magát keservében Markos Gyula s házi lapjában, a „Herkó Páter”-ben kíméletlenül durva támadást intézett legfelsőbb bíróságunk ellen.

„Lányi bandája — írja egyebek közt — jól dolgozik a Kurián. Kormos redivivus. A pajtások érdekében közrejátzottak egy milliós pört. Nem hiába a törvénytelen gaz rendszer szülöttei ezek az emberek s nem hiába, hogy a lelkiismeretlen hatalom exozitúrái ezek a számarlétrán fölkapaszkodott urak, ez meg is látszik a munkájukon. Kaligula számarának több judiciuma s helyesebb lelkiismerete van, mint ezeknek, akik jogot, törvényt, igazságot felrugva hoztak egy borzasztó ítéletet, mely örök szegényföltja marad a magyar juszticiájának.”

Ez csak mutatóvány a Markos Gyula cikkéből, mely mindvégig a legsértőbb hangon ír a legfelsőbb bíróságról. A királyi ügyészség panaszára Markos Gyulát nyilvános rágalmazásért helyezték vád alá. Az esküdtbíróasztal Szirovay Leó elnöklésével tárgyalta ezt a pört, miután a vádlott védőjének azt a kérését, hogy a tárgyalást halaszssa el, megtagadta.

Markos Gyula kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek.

— Kissé keményen van megnyomva a toll — mondotta — de szó szerint igaz, amit irtam. Nem tudtam elviselni egy pillanatig sem úgy is, mint szerkesztő, ugvis mint képviselő azokat a visszaéléseket, melyeket a pör lebonnyolítása során tapasztaltam. Én nem a Kuriát, mint legfelsőbb bírói hatóságot támadtam meg, hanem csak azt a bandát, mely az én s husz szegény rokonom megrontására szövetezett.

— Mit ért az alatt, hogy Kormos redivivus?

— Egy budapesti királyi táblai bírót értettem ez alatt, aki fórumról-fórumra mászkált s az ellenfelem érdekében informált.

— A cikk, bár burkoltan, azt mondja, hogy a bírakat megvesztegették. Tudja ezt bizonyítani?

— Méltóságos elnök ur, egy millióról volt szó a pörben, amelyet elvesztettem s a pénzen a banda osztozkodott.

Az elnök az iratokból konstatálja, hogy a pör tárgya nem egy millió, hanem csak 174.000 korona volt.

A vádlott: Anyyra taksálták a becsüsk a hagyatékot, de az egy milliót is megér.

Az elnök: Önök a pört mind a három fórumon elvesztették, miért támadta csak a Kuriát?

A vádlott: Mind a három fórumon lelkiismeretlen bírák...

Az elnök (erélyes hangon): Vigyázzon magára! Itt ne sértessen, különben élni fogok a feyelmi jogommal. Gondolja meg, hogy egyszer már büntetve volt, mert eljárt a szája! Ön is járt a Kurián informálni?

— Én nem, hanem az ügyvédem. Az leste el azt a beszélgetést, melyet az előadó egy bírótársával folytatott, mondván, hogy a pört el fogja utasítani. Aztán ott vannak az aktákon a törvényszéki referens széljegyzetei, melyekkel a maga véleményét a kuriai előadónak szuggérálni akarta.

— Van arra bizonyítéka, hogy a Kuriát megvesztegették?

— Ismétlem, hogy én nem azt irtam, hogy a Kuriát megvesztegették, hanem csak azt, hogy ott egy banda dolgozik.

— Ki az a banda?

— Gyurkovics királyi táblai bíró, továbbá Beczki és Knorr nagykanizsai törvényszéki bírák. Az utóbbi járt Budapesten ellenem informálni.

— Ebben a percben csak arról lehet szó, hogy a Kuriát megvesztegették-e, vagy sem. Tessék erre a bizonyítékait megszerezni.

— Én nem mondtam, hogy a Kuriát megvesztegették.

— A cikkből az tűnik ki. A Kormos redivivus kifejezést másképp nem is lehet magyarázni.

A vádlott kihallgatása ezzel véget ért s az elnök fölolvastatta a hagyatéki pörre vonatkozó ítéleteket.

Ezzel a bizonyítási eljárás véget ért. Dr. Hodászi kir. ügyész vádbeszédében kiemelte, hogy eddig még Magyarországon az osztálygyűlöletet hirdető lapok sem tették meg azt, amit megcselekedett a vádlott, aki egy személyben törvényhozó és pap. Még az igaztással rendszerint foglalkozó lapok is tiszteletben szokták tartani a legmagasabb bírói fórumot, a kir. Kuriát, amelyet ugyan elneveznek osztálybírósnak, de tagjait ilyen meggyalázó rágalmakkal sohasem vádolták meg. Szigorú büntetést kért a vádlóttra.

Az esküdtek marasztaló verdiktje alapján a törvényt alkalmazó bíróság Markos Gyula vádlottat a kir. Kuria VIII. polgári ítélő tanácsa tagjainak sérelmére elkövetett rágalmazás sajtóvétségéért négy hónapi fogházra és 1000 korona pénz büntetésre ítélte. Felek az ítélet ellen semmisségi panaszszal éltek.

§ Az ügyvédi nyugdíjintézet. A budapesti ügyvédi kamara vasárnap délelőtt rendkívüli közgyűlést tartott azoknak a kamarai tagoknak megválasztására, akik az Országos Ügyvédi Gyám- és Nyugdíjintézet közgyűlésén a kamarát képviselni fogják.

A közgyűlésen Szivák Imre elnökölt, aki megnyitó beszédében megállapította hogy a közgyűlés ünnepe az ügyvédi szolidaritásnak, mert, bár a törvény ereje nyitja is meg az ügyvédek számára a forrást, amelynek üdítő nedvével méréskelhetik, csilapithatják a névtelen nyomoruságot és a hangtalan szenvedéseket, mégis kétségtelen, hogy ezt a forrást az ügyvédi kar egyetemének altruisztikus érzése faksztotta. Nagy terhet vesz magára a kar a nyugdíjintézet fölállításával, de ez kötelessége, s kötelessége első sorban ennek a Kamarának, amelyben a nyugdíjintézet eszméje megfogant.

A nyugdíjintézet közgyűlésébe 23 tagot választ a kamara. Az ügyvédi rendtartás szerint az összes kamarai tagok felének, 83 tagnak kell szavaznia, a választáshoz pedig legalább 279 szavazat szükséges. Az ügyvédi kamarán belül létező két párt, a reformpárt és az új ügyvédi párt állítottak jelölteket. A reformpárt jelöltjei ezek:

Dr. Baracs Marcell, dr. Brückler Mihály, dr. Dalnoki Béla, dr. Friedmann Bernát, dr. Gyöngyösi József, dr. Kenedi Géza, dr. Krausz Ede, dr. Leitner Adolf, Lovrich Gusztáv, Melha Kálmán, dr. Mezei Mór, dr. Nagy Dezső, dr. Pap József, Paral Ferencz, Pollák Illés Schmidl Ignác, dr. Somogyi Miksa, dr. Stern Sámuel, dr. Stiller Mór, dr. Szivák Imre, dr. Vámosy Károly, dr. Wolf Vilmos, dr. Weinek József.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthazer-léle

Hatékonyan valódi áldás gyomorbafojósók és székesszűrésben szenvedőknek

Igmánol

Keserűvíz

az elrontott gyomrot 8-8 óra alatti föl. Jelen rendbe hozza. Nál 40 fillér. Nagy 800-00 fillér.

Az új ügyvédi pártnak ezek a jelöltjei:
Dr. Balog Arnold, dr. Botzenhardt János, dr. Csukássy Jenő, dr. Eisler Zsigmond, dr. Engel Aurél, dr. Erdély Sándor, dr. Fraenkel Sándor, dr. Füredi Mór, dr. Héder Lajos, dr. Horváth Lipót, dr. Kegl János (Monor), dr. Kohn Jakab, dr. Mangold Armin, dr. Marton Sándor, dr. Mendl Artur, dr. Molnár Mór, dr. Nagy Dezső, dr. Rose Henrik, dr. Rózsavölgyi Manó, dr. Sebestyén Samu, dr. id. Tarajossy Sándor (Kalocsa), dr. Várady Gábor és dr. Virágh Gyula.
Szivák Imre, a kamara elnöke, a szavazatszedő küldöttség elnökévé dr. Zsigmond Jenőt nevezte ki.
A szavazást a közgyűlés berekesztése után nyomban megkezdték. A szavazás délután egy óráig folyt. Akkor felfüggesztették s hétfőn reggel tíz óráig folytatják. A szavazás négy napig fog tartani, az első három napon délelőtt tíz órától egy óráig és délután négy órától hétig. Csütörtökön csak délig lehet szavazni. A választás eredményét a szombat délutáni folytatásos közgyűlésen hirdetik ki.
A közgyűlés végén, mielőtt megkezdték a szavazást, dr. Rác Géza a választásnak arra az időre való felfüggesztését kívánta, ameddig az ügyvédi gyakorlati idő felemelésével és intézkedésekkel eléjét veszik az ügyvédi pálya megrohanásának. Szivák Imre felszólalására a közgyűlés elvetette Rác Géza indítványát.

§ A dánosí rablógyilkosság a Kurián. A Kuria holnap kezdi tárgyalni a dánosí rablógyilkos cigánvok bünyűjét, akik Szarvas István dánosí koresmáróst és családját meggyilkolták s a koresmáróst kirabolták. A pestvidéki esküdtbíróóság öt hétig tárgyalta a szenzációs monstre-pórt, nagy izgalmak közepette. Az esküdtek verdiktje alapján azután a törvényszék Stoika Parnót és Stoika Dolárt életfogytig tartó fegyházra, Stoika Baikát, Balog Tutát és Lakatos János Kunát 15—15 évi fegyházra, Trokár Marcsát életfogytig tartó fegyházra, Surányi Csoroszllyát és Lakatos Julcsát 5—5 évi fegyházra, Surányi Ignácot 6 évi fegyházra, Surányi Mártont 8 évi fegyházra, Lakatos Erzsit 4 évi fegyházra, Surányi Lidi Lizit 3 évi fegyházra, Kolompár Jelit, Kolompár Buert és Surányi Julcsát 1—1 évi börtönre ítélte. A védők által bejelentett, mintegy százharmincz semmisségi panasz következtében az ítélet most a kir. Kuria előtt van. A semmisségi panaszokat a kir. Kuria holnap, kedden kezdi tárgyalni Deák Péter kuriai bír. előadásában.

§ Egy jogakadémiai tanár gondnokság alá helyezése. A pozsonyi kir. törvényszék dr. Radvay (Rendmeister) Antal nyugalmazott pozsonyi jogakadémiai tanárt aggsági gyengeelméjűség miatt gondnokság alá helyezte.

§ A kibékülés után. Megemlékeztek a lapok arról a családi drámáról, mely Fisch Ferencz mozgókép-színháztulajdonos és felesége között lejátszódtott. A férj merényletet követett el felesége ellen, s e miatt a rendőrség le is tartóztatta s a vizsgálóbíró elrendelte ellene a vizsgálati fogságot. Időközben azonban a feleség kérelmére még a gondnoksági zárlatot is elrendelték a letartóztatott férfi összes vagyonára. A vizsgálat befejeztetvén, Fisch Ferencz szabadlábra került, mert felesége, akivel időközben megbékült, kedvező vallomást tett, hogy férjét megmentse. A kir. törvényszék ma közzétett hirdetésében pedig a gondnoksági zárlat megszüntetését közli.

§ Csalárd bukás. A Rákóczi-ut 64. szám alatt lévő Neumann és Weiss cég 1905. június 1-én csődbe jutott. A leltár készítésénél kiderült, hogy a cég tulajdonosok ugyanaz év február, márczius és április havában árukat titokban elzalogosítottak, elrejtették és hogy könyveiket hamisan vezették. Ez utóbbi tényállítás azonban, amely Pinterics szakértőnek gondatlansága folytán képezte a vád tárgyát, utóbb elesett. A cég különben részletárusítással foglalkozott és rövid időn belül oly nagyarányu üzletekbe bocsátkozott, amelyeket a cég el nem bírt. Így történt azután, hogy 1905. május 9-én a cég a budapesti hitelezői egyletnél bejelentette a fizetési-képtelenséget. Alig történt meg azonban a bejelentés, a „Roth-Koesztaler und Erlacher Spinnerei” nevű cég Neumann és Weiss ellen egy 1823 koronás pert indított, amelyben a felperes cég végrehajtást is vezetett. Ez a per csak siettetta a csődöt, amely, miután a hitelezők 40%-os egyezséget kötni nem akartak, mint már fentebb említettük, 1905. június 1-én be is következett. A csőd eljárást követően azután ki, hogy a cégtagok az áruaktárt megdézsmálták, Neumann Fülöpöt és Weiss Bélát június 14-én le is tartóztatták, de szeptember 6-án szabadlábra helyezték. A bünyűnyitő eljárás csalárd bukás címén indult meg ellenük. Velük együtt a vádlottak padjára került Rosenberg Ede, a cég volt alkalmazottja is, aki — a vádirat szerint — segédkezett az áruk eltitkoltásában. Ma kezdődött meg Szepessy bíró előlétele alatt ebben az ügyben a főtárgyalás. A vádat Aczél kir. ügyész képviseli, a cégtagokat dr. Dushegyi Gyula védi. Ítéletre előreláthatólag csak pénzeken kerül sor.

Elegáns férfiruhákat

szállítok mérték után és mérsékelt szabott árban.

Uj férfiruha bérletemet a ruha visszaadása nélkül

és a ruhatár díjtalan karbantartása mellett az előkelő uriközönység figyelmébe ajánlom.

Deutsch F. Károly,
Budapest, VI., Andrássy-ut 1. i. em

SPORT.

Magyar győzelmek Bécsben.

— Simon megnyeri a Silberer-díjat. — Rothschild díját a Testgyakorlók nyerik. —

A MAC-nak fényes multu, veretlen athletája, Simon Pál, tegnap egy új győzelmet aratott Bécsben.

A Silberer-díjat, mely 100 yard síkfutásra volt kiírva s a WAC rendezésében került elődöntésre, Simon Pál (MAC) nyerte meg 10.4 mp. alatt. Először két előfutamot tartottak 100 m-re s miután kiderült, hogy 100 yardra kell futni, ezt megsemmisítették s újra futották. Másodszor már csak négyen indultak és Simon 4 méterrel könnyen győzött 10.4 mp. alatt. 2. Weitzinger (WSpC.) 10.8 mp. 3. Hölzel.

A Wiener Amateur Schwimm-Club uszóversenyén a MTK tagjai és a MAC-ból Baronyi szép sikerrel szerepeltek. Halmay két osztrák rekordot javított meg. Baronyi András pedig oly fölényrel, 14 méterrel nyerte meg a 100 méteres melluszást, hogy ma már mondhatni ellenfele sincs a kontinensen. A Rothschild-díjat 15½ ponttal nyerték meg a WASC 15 pontja ellen.

A részletes eredmény a következő:

Főiskolai verseny. 200 m. 1. Zachár Imre (MTK) 2 p. 54 mp. 2. Freund (WAC).

Buvaruszás. 50 m. 1. Halmay Zoltán (MTK) 40½ mp. (osztrák rekord). 2. Scheidt (Amateur). 3. Schmidt (MTK).

Melluszás. 1. Baronyi András (MAC) 1 p. 25½ mp. 2. Scheidl (Amateur). 3. Agulár (MTK) és Scheff W. (WAC).

Plunging. 1. Augner (Amateur) 18 m. 53 cm. 2. Lastinger (Amateur). 3. Huszár (MTK) 17 m. 91 cm. Junior-staféta. 1. WAC. 2. Amateur; a magyarok nem indultak.

500 m. bajnokság. 1. Scheff Ottó (WAC) 7 p. 20½ mp. 2. Hajós Henrik (MTK) 7 p. 25 mp. Erős küzdelem után nyerve.

Műugrás. 1. Horner (WAC). 2. Scheidl (Amat.). Hátonuszás. 100 m. 1. Hendl Kornél (MTK) 1 p. 25½ mp. 2. Kellner (Amateur).

340 méteres verseny (bajnokok kizárva). 1. Munk József (MTK) 5 p. 9½ mp. 2. Schuh (WAC). 100 méteres verseny. 1. Halmay Zoltán (MTK) 1 p. 8½ mp. 2. Scheff Ottó (WAC). 3. Hornung (MTK).

Rothschild-díj. 1. MTK 15½ pont. 2. Amateur 15 pont. 3. WAC.

Vízpoló-mérkőzés. WAC és Ausztria között. Győztes WAC 3:0-al.

Szombaton délután a következő versenyek folytak le:

Bécs város díja, 4-szer 68 m. stafétauszás. 1. MTK (Toldi, Hendl, Hornung, Halmay) 3 p. 26½ mp. osztrák rekord. 2. W. Amateur S. C. 3. WAC.

Rothschild-díj, 402½ m. 1. Scheff Ottó (WAC) 5 p. 44½ mp. osztrák rekord. 2. Zachár Imre (MTK). 3. Munk József (MTK).

Rothschild-díj, műugrás. 1. Kolmer (Amateur) 3 ponttal. 2. Horner (WAC) 4 ponttal.

() A pardubitzli meeting elmarad. A tartós hideg miatt a pardubitzli versenyeket tegnap, vasárnap sem tartották meg és ezzel a nevezések és előre-

fogadások is érvényüket veszítették. A pénzt az előrefogadóknak visszaadják. A meetinget az idén már egyáltalán nem is tartják meg.

() Egy footballista ünneplése. Szombaton este ünneplte a 33-as Football-Club, Kiss Gyulának, a klub egyik megalapítójának és kapitányának football-tevékenysége tízéves jubileumát. Az ünnepi banketten a csaknem teljes számban jelenlévő 33-asokon kívül a társegyletek is elküldték képviselőket vagy sírgöny után jókívánataikat és az egész estén melegen, kitüntető szeretettel ünneplték a jubilánst. Dr. Csányi József a klub alelnöke köszöntötte fel az ünneplést és nyújtotta át az egyesület díszes ajándékát, a Rodin-féle birkozó márványszobrát, amelyet a jubilánst meleg szavakban, nagy tetszést keltve köszönt meg.

() Bajnoki mérkőzések. MAC—BAK 1—1. Nagy meglepetést keltett a két csapat eldöntetlen mérkőzése, mert hiszen mindenki a MAC könnyű győzelmére számított a margitszigeti pályán. Egy kellemetlen incidens zavarta meg a mérkőzést, melyet Kelemen, a MAC középcsatára idézett elő, kit természetesen a bíró eltiltott a további játéktól és így a MAC csak tíz emberrel játszott. — Fővárosi T.-C.—Törökvs S.-E. 5:2. A fővárosiak meglepő szép sikere a Törökvs ellen, főleg az utóbbiak kapusának gyenge védelmének tulajdonítható. — II. osztályu bajnokság. III. T. O. E.—Postások 2:1. — Elmaradt az FTC—MTE és MSAK—KAOE mérkőzés.

() A Deutscher Fussball-Club mérkőzése. A prágai csapat fölényes játéka dacára eldöntetlenül mérkőzött a Magyar Testgyakorlók Köré-nek csapatával. A magyar csapat sok szerencsével dolgozott, védelme azonban jól is, és ennek köszönhető az 1:1 eredményt. A sikos, keményre fagyott pályán sok szép kombinációja hiúsult meg a prágaiak csatársorának, amit rendkívül sajnálhatunk, mert jó pályán bizonyára egy nagyon élvezetes mérkőzésben lett volna részünk.

() Az állatkerti jégpálya. A főváros ifjúságának kedvelt jégpályája az állatkerti jégpálya az idén ismét megnyílik. Az állatkerti tő tervezett átalakítását egyelőre elhalasztották s így a jégpálya megnyitásának semmi akadályja nincsen. A bérlet-jegyek árusítását a redes árakon már megkezdték. Beiratási díj nincsen.

() A Tattersall jégpályája. A Tattersall jégpályáját holnap délután nyitják meg. A pályahasználat feltételei az előző évekével teljesen azonosak. Villamos világítás és minden modern igényeknek megfelelő kényelem. Hetenkint négyszer bosnyák katonai zenekari hangverseny.

IDŐJARÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1908. november 16-án reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban tegnap a Délvidéken fordult elő kevés havazás, különben az idő tulnyomóan derült fordult. A hőmérséklet az évszakhoz képest feltűnően alacsony, országzszerre átlag 10 C°-al süllyedt a normális alá, minimuma Losonczon, meg Nagyszébenben — 17 C°, maximuma pedig Fiumében 9 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Az időjárásban lényeges változás nem várható.

Állomás	Legmagas hőm. 700 +	A hőmérséklet csökkenése az előző nappal szemben	Szélirány és erője	Felhőzet	Csapadék mm.		Hőmérséklet
					max.	min.	
A.-Szlatina	80,7	11,8	NE	3	0	—	18
Úngvár	84,2	11,6	NE	1	0	—	2
Kősmárk	86,0	15,0	NE	0	0	—	16
Losoncz	85,6	15,8	—	—	—	—	17
Ógyalla	84,2	13,7	—	—	—	—	16
Budapest	84,7	6,8	NW	1	0	—	7
Hétfő	82,9	4,5	S.-W	4	4	—	5
Keszthely	83,3	4,0	SB	1	3	—	6
Pécs	84,4	7,1	NE	3	0	—	7
Zágráb	83,5	5,5	NE	1	1	—	6
Fiume	76,6	7,6	—	—	—	—	9
Szeged	84,8	7,7	E	1	—	—	9
Ferencváros	84,5	8,8	—	—	—	—	11
Nagyvárad	83,4	8,4	E	1	0	—	11
Kolozsvár	87,2	11,6	—	—	—	—	15
Nagyszében	85,8	16,4	SSE	1	0	—	17
Szalmát	—	8,8	SW	0	0	—	10
Eger	—	11,8	NW	3	0	—	13
Árvaváralja	—	14,6	N	2	0	—	15
Selmeczbánya	—	11,0	W	0	0	—	12
Komárom	—	10,0	—	—	—	—	—
Magyar-Óvár	—	0,4	SE	1	0	—	—
Sopron	—	4,0	NW	2	0	—	4
Székely	—	9,5	NE	1	1	—	0
Girkevitica	—	5,4	NE	1	0	—	3
Debreczen	—	13,5	—	—	—	—	16
Kocskemét	—	12,4	—	—	—	—	12
Orosháza	—	2,0	S	2	0	—	9
Árad	—	8,0	E	2	0	—	8
Zsombolya	—	11,1	NE	1	0	—	12
Verscez	—	9,2	NW	1	5	—	10
Orsova	—	11,8	SW	1	0	—	12

A pénzt az
ret az idén

mbaton este
Jyulának, a
yának foot-
Az ünnepi
n jelenlévő
dték képví-
aikat és az
tel ünnepel-
alelnöke kö-
it az egyet
ó márvány-
akban, nagy

1—1. Nagy
tlen mérkö-
nyü gyözel-
gy kellemet-
melyet Ke-
kit termé-
ól és így a
Fővárosi
iak meglepő
többiak ka-
mitható. —
E.—Postá-
és MSAK—

rközése. A
eldöntetlenül
ré-nek csa-
ével dolgo-
köszönhetik
fagyott pá-
prágaik
nk, mert jó
mérközés-

ifjuságának
ya az idén
zett átalaki-
pnlya meg-
erlet-iegyek
k. Beiratási

tersall jég-
pályahaszn-
n azonosak.
igényeknek
er bosnyák

ati jelentése
rakor.

zete:

fordult elő
omóan de-
khoz képest
10 C°-al
nczon, meg
edig Fiumé-

ra.
nem várható.

GYÓGYITHATÓ A SÉRV?

A kérdéssel foglalkozó tanulmány most hagyta el a sajtót. Bárki nek díjtalanul zárt borítékban megküldi.

POLLITZER SÉRVAMBULATORIUM
speciális orvosi rendelő-intézet

Budapest, Kossuth Lajos-utca 8., félemlék
Egész nap orvosi ingyenes rendelés.

KÖZGAZDASÁG.

Az új talpfaszállítás.

Budapest, november 16.

Egy sokat és sok rosszakarattal emlegetett közszállítási ügyben döntött — mint már jelentettük — a múlt héten Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter, midőn megemmisítette a Máv. talpfa-szükségleteinek fedezésére kiírt versenytárgyalás eredményét. A miniszter erőlyes beavatkozása ezzel végleg eltemette a régi rendszer közszállítási maradványait, amely anyagi visszaélésre nyújtott alkalmat. A befolyásos protektorokkal rendelkező pályázók jól bevált fogása volt az, hogy a versenytárgyalási feltételek megkerülésével tették meg ajánlataikat. Rendszerint hosszú évekre együttesen tettek ajánlatot, nem pedig a feltételekben kívánt időre. Aztán szokásos volt az is, hogy a különböző talpfanemek szállítása között junktimot létesítettek, úgy hogy a bonyolult összehasonlítási számításokban igen könnyű volt egy kis jóakarattal a protezsált fél jávára billenteni a mérleget. Hanem — hál Istennek — ennek a rendszernek is vége már. Az az új pályázat, melyet Kossuth ma-irt ki, egyszerűen és világosan van megszövegezve s egyenesen tiltja az ajánlatok honyolítását s lehetővé teszi az állam érdekeinek megvédelmezését.

A miniszter rendelete folytán a magyar kir. államvasutak igazgatósága, az eddigiektől eltérő feltételek mellett, a magyar kir. államvasutak részére, a jövő 1909. évben szükséges vasuti tölgy- — teltetlen bükk — és fenyőtalpfák, valamint tölgy- váltó- és külön-talpfák szállításának biztosítására újabb nyilvános pályázatot hirdet. A szükséglet megközelítőleg a következő:

Tölgy talpfák: 360.000 darab, 270 cm. hosszú, közbenső, I. rangú; 101.000 darab, 250 cm. hosszú, ütköző, I. rangú; 574.000 darab, 250 cm. hosszú, közbenső, I. rangú; 72.000 darab, 220 cm. hosszú, 17 cm. felsőszélességű, ütköző, II. rangú; 133.000 darab, 220 cm. hosszú, 14 cm. felsőszélességű, közbenső, II. rangú; 31.000 darab, 220 cm. hosszú, 16 cm. felsőszélességű, közbenső, II. rangú.

Teltetlen bükk talpfák: esetleg fenyőtalpfák: 100.000 darab, 270 cm. hosszú, közbenső, I. rangú; 28.000 darab, 250 cm. hosszú ütköző, I. rangú; 117.000 darab, 250 cm. hosszú, közbenső, I. rangú; 19.000 darab, 220 cm. hosszú, 17 cm. felsőszélességű, ütköző, II. rangú; 36.000 darab, 220 cm. hosszú, 14 cm. felsőszélességű, közbenső, II. rangú; 9000 darab, 220 cm. hosszú, 16 cm. felsőszélességű, közbenső, II. rangú.

A tölgy váltó- és külön talpfák 8500 köbméter ép és tompított (lesarkolt) éllí. A tölgytalpfák, tölgy váltó- és külön talpfák szállítása csak 1909. évre, vagyis egy évre, a teltetlen bükk talpfák és fenyőtalpfák szállítása pedig három egymásután következő évre, vagyis 1909., 1910. és 1911. évre ajánlható.

Bükkfa talpfák szállítására tehát ajánlatot lehet tenni egy, kettő és három évre is.

A szállításra, illetve ajánlattételre vonatkozó részletes feltételeket és módokat tartalmazó „Ajánlati felhívás”, valamint az ajánlatok megtételére szolgáló ajánlati űrlapok és a tölgy váltó- és külön talpfák méretjegyzéke, a magyar királyi államvasutak igazgatóságánál és a m. kir. Kereskedelmi Múzeum igazgatóságánál megtekinthetők és a magyar királyi államvasutak igazgatóságának anyag- és leltárbeszerzési (A. III.) szakosztályánál (Budapest, VI. Andrásy-ut 73. sz. II. em. 43. ajtó) díjtalanul kaphatók. A szállításra vonatkozó általános és különleges feltételek a magyar királyi államvasutak budapesti nyomtatványtáránál (VI. Andrásy-ut 75. szám) kaphatók, a vételár és a postaköltség előzetes beküldése, illetve befizetése ellenében. A szabályszerűen kiállított, ivenként egy koronás magyar okmánybélyeggel ellátott ajánlatokat lepecsételve és a borítékban a felirással: „Ajánlat 301.585/908. számhoz” ellátva legkésőbb 1908. évi december hó 10-nek déli 12 órájáig a magyar királyi államvasutak igazgatóságának anyag- és leltárbeszerzési szakosztályában kell átadni, vagy pedig posta útján beküldeni. Bánatpénzül az ajánlott talpfamennyiségek

egy évi értékének 5 százalékát készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban az ajánlatok benyújtására kitöltött határidőt megelőző nap déli 12 órájáig a magyar királyi államvasutak igazgatóságának budapesti főpénztáránál kell letenni.

Az ajánlati felhívástól bármely csekély mértékben eltérő és bánatpénz letétele nélkül tett, vagy később benyújtott ajánlatok, valamint a pótajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

Az ipartörvény ankétját elhalasztották. Több mint másfél esztendőig készült az ipartörvény módosítását célzó javaslat s immár fél éve is elmúlt, hogy készen van. Az érdekelt körök azonban még mindig nem készültek el a javaslat tanulmányozásával s így a november hóra tervezett ankét ismét halasztást szenved. Legújabbban a budapesti kereskedelmi és iparkamara intézett ebben az ügyben felterjesztést Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszterhez, kérve, hogy engedjen még időt az érdekelt iparosok és kereskedőknek a tervezet megfontolására, annál is inkább, mert az egyes kereskedői és ipari testületek csak december és január havában fogják üléseikben megvitathatni a törvényjavaslat második részét, amely a kötelező egyesülésről, a munkaadók és alkalmazottak egymáshoz való viszonyáról, a sztrájkokról stb. szól. Kossuth Ferencz méltányolva a kamara felterjesztésében felhozott indokokat, az ankét megtartását jövő év első hónapjaira elhalasztotta. A miniszter erről a napokban értesíteni fogja az összes érdekelt testületeket.

Szabályrendelet az automobilokról. Régóta okoz már fejtörést az illetékes hatóságoknak a bérkocsik és közlekedési eszközökről alkotott szabályrendelet újraszervezése. Külföldi példák után indulva, igyekeztek a mértéket hazai viszonyainkhoz simulva alkalmazni s az ellentéteket kiegyenlíteni. A közönség méltán zúgolódott, a bérkocsisok elégedetlenkedtek s a hatóságok — tanulmányozták a kérdést. Közben a gépkocsik, az autók mindinkább tért hódítottak s hovatovább előtérbe lépett annak a kérdésnek a megoldása, hogy az automobilok a köznapi használatba vétessenek, vagyis bérkocsi gyanánt alkalmaztassanak. Tehát a szabályrendelet a gépkocsikra is ki kell, hogy terjedjen. Megszólt ez ügyben a főkapitány, újabbban a belügyminiszter is. Legközelebb pedig a kereskedelemügyi minisztériumban az illetékes faktorok bevonásával értekezlet lesz, melynek során a szabályrendelet módosítását le fogják tárgyalni.

Az orosházi kiállítás. Orosházán tegnap nyílt meg a tanonc- és segédmunka s kisipari gépkészítés kiállítás megnyitása a megállapított program szerint ment végbe. A dalárda hazafias éneke után dr. László Elek, a végrehajtó-bizottság elnöke üdvözölte a kereskedelmi és kultuszminisztérium és a hatóságok képviselőit, valamint a vendégeket. Ezután Péterffy Alajos miniszteri tanácsos mondott megnyitóbeszédet, amelyben a kiállítás fontosságát vázolta. Péterffy beszéde után a vendégek megnézték a kiállítást. A bíráló-bizottság már elkészült munkájával, amely a szebbnél szebb és rendkívül érdekes kiállítási tárgyakat különböző kintűtetésekkel jutalmazta. A tanonc- és segédmunka-kiállítás november 23-ig bezárólag, a kisipari kiállítás folyó évi december 31-ig lesz nyitva. Az orosházi kiállítás megnyitása alkalmából Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter a következő távirattal üdvözölte: Az orosházi iparkészítés ünnepélyéről a nyújtott anyagi támogatásért hálás köszönetet mondva, hazafias lelkesedéssel kívánjuk, hogy magyar iparunk teljes felvirágoztatására irányuló törekvéséhez Istenünk Nagyméltóságának adion erőt és hosszú életet. Nagy Lajos ügyvivő elnök.

Az „Ustredni”-ről. A cseh takarékpénztárak központi bankja, az Ustredni banka csekyeh sportitelen és a bécsi Allgemeine Kreditvereinsbank között fennálló szoros összeköttetés újabb abban is kifejezésre jutott, hogy Prochaska Alfrédet, az „Ustredni” igazgatósági tagját, Berka Pétert, a bécsi fiók igazgatóját, beválasztották a Kreditvereinsbank igazgatóságába. Az „Ustredni” ezáltal biztosította magának azt, hogy olyan üzleteknél, melyeket alapszabályszerűleg nem folytathat, közvetve mégis részesedjék. Magyarországon is mindjobban megveti a lábát az Ustredni. Megirtuk, hogy a Sorger, Weismayer és társa eszéki bankcéget részvénytársasággá alakítja át. Ujabbban arról vettünk tudomást, hogy a Kroatische Escompte und Wechslerbank A.-G.-ot (Brod a/S.) a bank affiliálta. Legújabb hírek szerint az

„Ustredni”, mely pénzbőség idejében elárasztja reescompte-ajánlataival a vidéki pénzüzeteket, záloglevelek kibocsátását vette fel programjába azzal a céllal, hogy a zálogleveleket Magyarországon helyezze el a már ismert receptszerint: vásárolj x összegű záloglevelet, kapsz megfelelő visszszámítási hitelt. Vagy talán egy hazafias befektetési papírt akar kreálni a cseh intézet — pánszláv testvéreink használatára?

A Vasmezei Takarékpénztár új üzletköre. A Vasmezei Takarékpénztár elhatározta, hogy működési körét kiterjeszti a takarékbetétekkel kombinált életbiztosításokra is s e célra a pénzüzetet keretén belül külön biztosítási osztályt állít fel. Az osztály élére Füredi Bélát nevezte ki az intézet.

A pénzüzeti tisztviselők mozgalma. A pénzüzeti tisztviselők mozgalma, mely oly nagy lelkesedéssel indult meg, lassankint holt pontra jutott. A mozgalom vezetői nem akadályozták meg azt, hogy két részre ne szakadjon a vidéki tisztviselők tábora. Az egyik rész a vidéki pénzüzetekkel egyetértőleg a Magyar Pénzüzetek Országos Szövetsége vezetése alatt óhajta a szervezkedést megcsinálni, a másik rész élére viszont a Pénzüzeti Tisztviselők Országos Egyesülete állt s ezek a Pénzüzetek Országos Szövetségétől függetlenül akarnak boldogulni. A Pénzüzetek Szövetsége nagy rokonszenvvel nézi a vidéki pénzüzeti tisztviselők mozgalma s azt — alapszabályainak szellemében — támogatni is kész, míg a PTOE. által vezetett csoporttal szemben tartózkodó álláspontot foglal el, mert ez a csoport agresszív magatartással van a szövetséggel szemben. Így aztán a viszálykodó felek között szenved maga az ügy. Valóban ideje lenne, ha a szenvedélyek helyébe a józan belátás lépne s a fővárosi tisztviselők belátnák, hogy a Magyar Pénzüzetek Országos Szövetsége alapszabályszerű hivatásánál fogva első sorban csakis a vidék érdekeit támogathatja. A szövetségnek ez az álláspontja kifejezésre is jut a „Pénzüzeti Szemle” mai számában, ahol a szövetség elnöksége ismerteti a mozgalommal szemben elfoglalt álláspontját. A cikk minden sorából kitetszik az, hogy milyen őszinte jóindulat vezeteti a Pénzüzetek Szövetségének elnökségét a tisztviselőkkel szemben s így remélhető, hogy a komolyabb elemekre nézve ez a cikk nem mulik el hatás nélkül.

Fizetésekre képtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetésekre képtelenségeket közli: Frenck K. kereskedő, Kaposvár; ifj. Király Gyula, kereskedő, Vörösmart; Hirschler Miksa kereskedő, Győr; Tóth és Bubacs, vegyeskereskedő, Budapest.

Nagybirtok-változások. Keserőség fogja el az ember lelkét, valahányszor azt olvassa, hogy ismét nemzetiségi kézre került itt is, ott is egy szép magyar földbirtok. Ez az igazi nemzeti vereszeség, amelynek következménye a nemzetiségek hódítása, térfoglalása és a földbirtokhoz nem kötött magyarság kivándorlási hajlamának ébresztése. Most ismét Arad megyében került a seprősi Csiky Kálmán és Dénes-féle 1200 holdas birtok román kézre. A föld eladására vonatkozó szerződést a tegnapielőtt Seprősen járt dr. Pálmay Lajos közjegyző-helyettes előtt irták alá a vevők és a volt tulajdonosok képviselője, Muzsay Zoltán. A vevők nagyrészt seprősi, székvarai, nádabai és siklósi gazdák, akik számára parcellázzák a birtokot. Legtöbb 120 holdas parcella. A föld vételára nem egyöntetű, ami úgy értendő, hogy van olyan hold, amelyet 270, viszont van olyan hold, amit 300 forintért adtak el. Ennek 60 százalékát az Aradi Első Takarékpénztár adta, amely a kölcsönt ismét a birtokra táblázta, vagyis az 1200 holdas birtok eddigi terhe továbbra is betáblázva marad az új tulajdonosok kezében is. A pénzüzetet kölcsöne kilenczvenötös árfolyammal megy, vagyis minden 100 korona után öt koronát a mai elszámolás alkalmával mindenki befizetett. A vételárból 30 százalékot azonnal le kellett fizetni. A további 10 százalékot Csikyék vállalták 98-as árfolyammal, vagyis minden 100 korona után nekik is le kellett fizetni 2 koronát. A kölcsönt 50 év alatt kell a vevőknek lefizetni, azonban a föld ára azonnal is lefizethető. A föld az adásvételi szerződés és a kötelezvény aláírása után a vevők tulajdona. — Báró Solymossy Lajos aradmegyei nagybirtokos megvásárolta a tornai 17.000 holdas uradalmat Dreher Antaltól. A birtok nagyrésze erdőség s csak 6 ezer hold a szántóföld, a

többi erdőterület. A birtok vételára 3 millióra koronára volt. — Végül Frigyes főherceg megvásárolta Zay Mária grófnő tapolczai (Baranya vármegye) 6000 holdas birtokát. A vételár 2,300,000 korona.

Ünnepi lakoma Dessewffy Aurél tiszteletére. Az OMGE ugyis, mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége abból az alkalomból, hogy a király gróf Dessewffy Aurél kitüntetésben részesítette, Dessewffy tiszteletére december 5-én este 8 órakor a Hungária-szálloda különtermében ünnepi társasalmát rendez. A lakomán való részvételre az OMGE titkári hivatalánál lehet jelentkezni. A jelentkezés ideje december 1-én lejár.

Egy ernyőgyár vesztesége. A magyar nap- és esernyőgyártás, bár e cikkekben igen tekintélyes a szükséglet, sehogy sem akar fellendülni. A Grün Károly és társai cég tudvalevőleg kénytelen volt magyar gyárat bezárítani, most pedig a Hungária Hazai Ernőgyár R.-T. (Alsóendva) áll krízis előtt. Ez a vállalat tavaly 73.000 korona veszteséget szenvedett, amit a vezetőség a múlt évi gazdasági helyzettel, a feltárlási árak árának csökkenésével s a „személyi változások miatt” beállott nagyobb üzemköltségekkel indokol. A veszteség a részvények lebélyegzését vonja maga után, jelenleg pedig a részvénytőke felemelésén fáradoznak.

Megsemmisített elnökválasztás. Szatmárról írják: A Szatmármegyei Gazdasági Egyesület legutóbb tartott igazgatósági ülésén került tárgyalás alá a földművelésügyi miniszternek az egyesülethez érkezett leírata, amelyvel a június 3-iki megfélembezett elnökválasztó-ülést megsemmisíti s érvénytelennek nyilvánítja úgy az akkor megválasztott elnök választását, valamint az ülés azon határozatát, hogy az egyesület elváljék az általa alapított Fogyasztási és Értékesítési Szövetkezetől. Az egyesület e kérdésen kívül tárgyalta a GEOSZ-nek a mezőgazdasági kamarák ügyében hozott határozatát és az ezt tárgyaló nagybizottságba Domahidy István választmányi tagot küldötte ki.

A temesutasi borkiállítás. A Temesutason november 21. és 23-án rendezendő borkiállítás iránt nagy és általános érdeklődés mutatkozik. Ezt az érdeklődést a mozgalom meg is érdemli, mert annyi bortermelő és oly kitűnő minőségű borral vesz részt, hogy tényleg igen nagy fontossággal bír ezen kiállítás a borkereskedők és vendéglősökre nézve, mivel egy helyen összegyűjtve igen szép választék fog rendelkezésükre állni. — Mint továbbá hírül vettük, a kiállítási bizottság több temesutasi nagyobb borpincében a „Mallagond” mérlegen megállapította, hogy az idei borok szesztartalma 10 és fél fok közt váltakozik és ha Temesutason ily erős borok termettek, akkor mindenesetre a többi, a borkiállításon résztvevő község, u. m.: N.-Zsám, Markovecz, Varadia, Kustély, Jabuka, Mészics, Kis- és Nagyszredistye községek, — valamennyien verseczi borvidékhez tartozó — bortermése is ilyen lesz. Érdekessé teszi még a borkiállítást az is, hogy több nagyobb gyár vesz részt szőlőgazdászati és pinczefelzáró gépeivel és eszközeivel, melyek november 22-én lesznek bemutatva. A temesutasi gazdasági egyesület elismerésre méltó buzgalommal igyekszik ezen a temesutasi gazdakör által rendezett kiállítást emelni. Külön érmeket és díjakat fog kiosztani, ezenkívül pedig Temesutason november 21-én gazdasági vándorgyűlést rendez. Ugy vasuton, mint kocsin érkező vendégek elszállásolására az előkészületek nagyban folynak és épp oly serényen folynak az előkészületek a kiállítás védnökének, Hertelendy Ferencz főispánnak fogadtatására.

Gazdasági munkásházak. A gazdasági munkásházák létesítésénél országsszerte nagyobbodó mozgalom mutatkozik az egyes törvényhatóságok és községeknél. Így a földművelésügyi miniszter támogatásával Gyula város 100, Csongrád vármegye 500, Törökbecse község 100, Fegyverhaza város 100, Békés vármegye 500, Csorvás község 80, Kőtelek község 20, Hódmezővásárhely város 200, Csanád vármegye 700, Komárom vármegye 300, Izsák község 50, Szeghalom község 50, Zenta város 450, Pér község 52, Sövényháza község 10, Veszprém város 50, Veszprém vármegye 300, Nagykikinda város 30, Szabadka város 100, Arad város 110, Torontál vármegye 1000, Tolna vármegye 650, Nyiracsád község 30, Temes vármegye 1000, Temesvár város 200, Tótkomlós község 50, Moson megye 80, Pest vármegye 1000, Kossuth község 20, Székesfehérvár város 150, Ura község 15, Óvár község 20, Sátoraljaúj hely város 100, Zombor város 100, Tokaj község 15, Tolcsva község 20, Balmazújváros 120, Nádudvar község 50, Moór község 200, Jász-Nagykun-Szolnok megye 500, Léva város 50, Ujvidék város

200, Fejér vármegye 200, összesen tehát 9607 munkásház felépítését tervezi, melyeknek építési költsége mintegy 10,700,000 korona lesz. Ezen munkásházakból mintegy 2000 már felépült és a munkásoknak át is adatott. A munkások a házak árát részletfizetéssel törlesztik s egy évi részlet a munkás által eddig fizetett házbérenél nem nagyobb.

A gyáriparosok székelyföldi fiókja. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége e hó 22-én d. e. 11 órakor a marosvásárhelyi kereskedelmi- és iparkamara üléstermében gyűlést tart. Az ülés napirendje: 1. Dr. Hegedüs Lóránt M. Gy. O. Sz. ügyvezető-igazgatójának előadása. 2. „Székelyföldi fiók” alakítására vonatkozó indítvány. 3. Tisztviselői kar megválasztása.

Az Ungvári Központi gözmalom szanalása. A nemrégiben leegézt „Ungvári Központi Gözmalom” ügyének rendezését, illetőleg a malom üzembe helyezését az Ungvári Főbank vette kezébe és ezért a gözmalom hitelezőivel egyezkedési tárgyalások céljából érintkezésbe lépett.

Gyáralapítások és gyári hírek. Értesüléssünk szerint az Eternit tetőfedő anyaggyárat lényegesen megnagyobbították, úgy, hogy a vállalat termelőképességét a mai produkció több mint duplájára emelik. A kibővítési munkálatok befejezése tavaszra várható. — Az „Austria” zománccedénygyár megvásárolta a „Vesta” kaptacsoló- és zománcczó-művek r.-t. pozsonyi gyárat, miáltal egyik legnagyobb ilyen vállalatunk osztrák kézre került, hogy ezáltal a kartel bukásával előállott versenyt mérsékelje. A pozsonyi gyár ilyen körülmények között valószínűleg be fogja szüntetni az üzemet. — „Unio” mezői termékeket értékesítő vállalat cég alatt a fővárosban új vállalat létesült, mely egy szabadalmazott eljárás szerint zabból, tengeriből és egyéb mezőgazdasági termékekből erőtakarmányt fog gyártani. — Magyar luggőgyár r.-t. cég alatt Budapesten új részvénytársaság alakult a csödbe jutott Somogyi Sándor cég kispesti luggőgyárának átvételére. Az alapítóke 60,000 korona. — Hermes luggőgyár Schey Hugó és társa cég alatt Budapesten, (VI., Váci-ut 175.) új luggőgyár létesült. — Wottitz Gusztáv, a győri vaggongyár volt igazgatója, a Honi Ipar szerint, reklámciikk-gyárat akar létesíteni részvénytársasági alapon. — Dr. Piwonka Viktor bécsi gummi-gyáros Magyarországon napi 600 kg. celluloid-termelésre berendezett gyárat akar létesíteni. Az alapítás pénzügyi része már biztosítva van. — Ifj. Jungfer Gyula Budapesten, a Külső Kerepesi-úton fémáru-gyárat létesít, ahol finomabb épület- és bútortvasalásokat fog nagyban gyártani. — Molnár Zsigmond és társa bet. társ. cég alatt a fővárosban új vállalat létesült, mely szövőszekek, szövőszeke-tartozékok és alkatrészek és egyéb szakbavágó gépek gyártásával foglalkozik majd. Az új gyárat Kispeszt-Szentlőrinczen rendezik be. A vállalat seiyem-szövetek, különösen pedig a hazánkban még eddig elő nem állított seiyemfátyolok és szövött-czimkék gyártását is felveszi üzemébe, azonkívül berendezkedik a műszövés gyakorlati tanítására is. Az üzemet alkalmasint december elején kezdik meg.

Ismeretes, hogy az Illava melletti kaszai falparóló üzemet néhány évvel ezelőtt, a lipesei bank bukása következtében, bezártatták. Értesüléssünk szerint a napokban Zedtwitz Vilmos bárónak, a közigazgatási uradalom kormányzójának, sikerült egy tekintélyes pénzesoprotot megnyerni arra, hogy a bezártított gyár telkét megvegyék és ott egy nagy-szabású vegyi gyárat létesítsenek, főleg zinkfehér gyártására. A bezártított gyár telkét, mely Fischer et Soln bécsi cég tulajdona volt, az alapítók 50,000 koronáért vásárolták meg. A gyár építkezését már ebben az évben megkezdik, hogy ősszel az új vállalatot üzembe helyezhessék.

Az ipartörvény ellen. E hó 19-én kezdű meg a Magyar Társadalomtudományi Egyesület ankétjé az ipartörvény-tervezetről. A kérdés előadója Szász Zsombor orsz. képviselő. Az egyesület tagjai közül számosan jelentették már eddig is hozzászólásukat, közöttük Hieronymi Károly, Élek Pál, Kornfeld Mór, ifj. Chorin Ferencz és mások. Az egyesület alkalmat fog adni az összes nézetek képviselőinek, hogy álláspontjukat kifejtethessék.

Pénztüntet egy kastélyban. A Gyomai Takarékpénztár nemrégiben megvásárolta néhai báró Wodjner Albert ottani kastélyát 32,000 koronáért. Az intézet oda helyezte át hivatalát.

A szénzállítványok késedelme. A téli időnek beálltával mind sürűbben ismétlődnek azok a mizériák a szénzállítványok körül, melyek miatt a szénküdemenyek napokig is elmaradnak a budapesti szénpályaudvarról. Ezeknek főoka az északi vasut tartatlatlan forgalmi viszonyaiban rejlik, mely miatt az egész morvaországi bányavidék súlyosan szenved. Az ottani szénbányáknak naponként ezerkétszáz vasuti kocsi kell, az Északi vasut azonban csak kétszáz vaggont állít a bányák rendelkezésére. Az állandó kocsihány miatt e hó közepével több tárnában bezártatták a munkát. A pirszénművek naponta 6—8 kocsit kapnak csak, holott hatvan kocsi kell nekik. Más helyről arról értesülünk, hogy a kattovici vasuti igazgatóság bezártattotta a Magyarország felé irányuló szállítványok továbbítását.

Munkaközvetítés és munkásvédelem. Vágó József kamarai jegyző ma a Munkásvédelmi Egyesület gyűlésén a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara székházában nagyértékű szabadelőadást tartott a munkásvédelemről és a hivatalos munkaközvetítésről. Vágó nagy készületséggel és tárgya teljes átértésével ismertette a kérdést.

Szerinte a munkaközvetítéssel szemben a törvényes munkásvédelem szempontjából öt követelmény támasztható: 1. hogy az olyképz szervezések, hogy a munkanélküliek lehetőleg mind elhelyezhetőek legyenek, más szóval ne legyen oly munkaalalom, amely be nem tölteték, ha van arra való munkanélküli munkás, ami csak a legmesszebbmenő központosítással érhető el; 2. hogy pártatlanul működjenek, azaz, hogy a jelentkezés sorrendjében közvetítse a munkanélkülieket, tekintet nélkül arra, hogy szervezetbe tartoznak-e vagy sem, vagy, hogy vörös szervezetbe tartoznak-e vagy sárgába, valamint tekintet nélkül arra is, hogy a munkaadó szervezve van-e, vagy sem; 3. ingyenes legyen; 4. sztrájköröket ne szállítson és kizárási egyezményt megsejő munkaadókat ne szolgáljon ki, nehogy az egymással szemben kötelezettséget vállalni feleket megsejítse e kötelezettségek kijátszásában és végül; 5. a tisztességes munkafeltételek elterjedését mozgassa elő azzal, hogy tarifaszereződéssel szabályozott iparágakban csakis az ily szerződéses munkafeltételek mellett közvetítsen munkát és munkást. Előadó kimutatja, hogy a tervezet mind e feltételeknek eleget tesz s azért annak mielőbbi életbeléptetését a törvényes munkásvédelem szempontjából kívánatosnak tartja. Végül arra is utal, hogy a tervezet a munkaközvetítést a tilos munkabezárítások megakadályozására is fel akarja használni, amit azonban csak úgy érhet el, hogy kizárólagossá teszi a közhatalósági munkaközvetítést. Aki hiva a jogtalan sztrájk- és kizárást-tilalmaknak, az nem zárközhatik el a munkaközvetítés kizárólagos hatóságai kézbe vételének az eszméjétől sem. Tekintettel azonban az e végből megszüntetni szándékolt egyesületi munkaközvetítés miatt többfelől megnyilvánult aggályokra, előadó többrendbeli módosítást javasol a tervezet e részére nézve.

Az előadást a nagyszámu s jobbára szakértőkből álló közönség tetszéssel fogadta. Vágó előadása után, amelyet élénk vita követett, Chyzer Béla máv. felügyelő tette bírálatt tárgyává az ipartörvény-tervezetnek munkaadó és munkások egészségének és testi épségének védelméről szóló intézkedéseit, nagy tetszés mellett.

Vidéki városok pótdája. A magyar városok között a jövő 1909. évre legkevesebb pótdája Debreczen városnak lesz, mennyiben a fedezetlen hiány 18% pótdátot igényel, de már Pécsnek, amelynek 43,982 lakosa van, tehát majdnem olyan népes mint Kassa, 1909-ik évben 60% lesz a pótdája, Kassának azonban 50% a pótdája, míg Győrnek 28,989 lakosság mellett 80% a pótdája, Aradnak 56,260 lakosság mellett 78%, Temesvárnak 53,033 lélekszám mellett 30% lesz a pótdája, csak hogy itt tudunk kell, hogy Temesvár birtokának egy jó részét eladta s csak ez alapon szállott le a pótdája. Szegednek 102,991 lakossága mellett 50% lesz a jövő évi pótdája, míg Hódmezővásárhelynek, melynek 60,883 lélekszámából áll a lakossága, 66%, Marosvásárhelynek 19,522 lélekszám mellett 68%, Szatmárnak 26,881 lakosság mellett 66%, Ujvidéknek 29,246 lakosság mellett 65%, Bajának 20,361 létszám mellett 70% és Selmeczbányának 120% a pótdája.

Barlanglilet érbeadása. Szepesbécia legutóbbi közgyűlésén — jelentik lapunknak — a város tulajdonát képező Barlangliletet évi 7200 koronáért hat évre Suiflay Román vendéglősnek bérebe adták. Abban az esetben, ha kiépül a villamos vasut, évente 800 koronával több lesz a bérösszeg. A bérlő tárgyalásokat folytat a hideg-fürdők megvételére nézve és kiakarja bérelni a Vaskapu és Concordia villákat is. A világitást és barlangot a város házilag kezeli.

A Kereskedelmi Muzeum levelezője. A kereskedelemügyi miniszter Schranzhofer Edét és Abelesz Odont, a Magyar Tengerentúli Forgalmi Részvénytársaság hiogo-köbej, illetve konstantinápolyi kiren-

deitségének főnökeit — tekintettel ezen részvénytársaság üzleti működésének beszüntetésére — felmentette azon kötelezettség alól, hogy a Kereskedelmi Muzeumot levelezői minőségben képviseljék.

Városok és megyék bankja. Megint új bankalapításról esik szó a fővárosban. Pestmegye törvényhatósága lépett fel nemrégiben azzal a tervvel, hogy az összes városok és megyék bevonásával bankot létesít. Az új intézetnek pedig az lenne a célja, hogy a városok és megyék adósságait konvertálja és pénzügyi szükségleteiket fedezze. Szép és helyes cél, de ehhez néhány száz millió kellene. Hiszen a törvényhatóságok mostani pénzügyi helyzetét 200 millió koronára teszik! Különben maga a bankalapítás eszméje a Vármegyei Tisztviselők Országos Egyesületéből indult ki s a bankot Országos Közigazgatási Bank cézzel akarják létrehozni. Pestmegye a bank ügyében ártirt az összes törvényhatóságokhoz is. A bank elnökéül Fazekas Ágoston pestmegyei alispán van kiszemelve.

Fedélközi utasok felemelt díjszabása és a Cunard-társaság. Megirtuk, hogy a kivándorlást közvetítő német, francia és belga hajóstársaságok, élükön a Hamburg—Amerika Line-társasággal elhatározták, hogy további intézkedésig a fedélközi utasok díjszabását, tekintettel a megélenkült forgalomra, némileg felemlik. A felemelt díjszabás szerint a hamburg—newyorki vonalon a gyorsgőzösnél 150 márka, póstagőzösnél 130 márka személyenként, melyhez hozzászámítandó az amerikai kormány részéről legutóbb kivetett 16 márka fejadó. A fejadó még a szöpös gyermek után is fizetendő. A fiúme—newyorki vonalat ellátó Cunard angol társaság ezzel szemben a kormányval fennálló szerződés értelmében köteles ezental is az érvényben lévő régi díjszabást alkalmazni, mely szerint a fedélközi utasok személyenként az amerikai fejadóval együtt 190 koronát fizetnek.

Franciaország kölcsönt vesz. Párisból jelentik: A francia kormány 1500—2000 millió franknyi járadék kibocsátását tervezi. Ennek a célja egyrészt, hogy az új tengerészeti miniszter által 7—800 millió frankban előirányozott tengerészeti beruházások fedezésére szolgáljon, a fennmaradó összeget pedig a tresorbanok beváltására fordítanák.

Az osztrák-magyar bank állása november 15-én: Bankjegyforgalom 1.995.421.000 (—40.220.000 korona). Érczkészlet 1.527.778.000 (+ 3.569.000 korona). Leszámitolási tárca 640.354.000 (—56.774.000 korona). Lombardkölcsonök 73.254.000 (—2.734.000 korona). Adóköteles bankjegyforgalom 67.642.000 (—43.789.000 korona).

A német birodalmi bank állása november 15-én: Aktívák: Érczkészlet árfolyamképes német pénzben, aranyrudakban vagy külföldi érmékben, fontját 1392 márkával számítva 1093.094.000 (+ 20.834.000 márka). Birod. pénztárjegyek 63.304.000 (+ 1.534.000 márka). Más bankjegyek 19.425.000 (+ 5.222.000 márka). Váltótárca 858.405.000 (—10.958.000 márka). Lombardkölcsonök 56.416.000 (—6.298.000 márka). Értékpapírok 332.598.000 (+ 51.355.000 márka). Egyéb aktívák 169.041.000 (—16.970.000 márka). — Passzívák: Alapötke 180.000.000 (változatlan). tartálékálapok 64.814.000 (változatlan). Bankjegyforgalom 1554.869.000 (—54.230.000 márka). Napról-napra esed. kötelezettségek 732.394.000 (+ 79.410.000 márka). Egyéb passzívák 60.206.000 (+ 1.539.000 márka).

Sorsolások. A Magyar Nyereménykölcson kölcvenyek húzása ma délelött folyt le a magyar kir. lottó-igazgatóság helyiségében. Kihúzták a következő 46 sorozatszámok: 271, 290, 697, 737, 767, 770,

774, 899, 948, 1008, 1030, 1101, 1218, 1296, 1306, 1758, 2026, 2570, 2591, 2765, 2779, 2863, 3110, 3241, 3251, 3317, 3357, 3365, 3490, 3566, 3856, 4031, 4045, 4523, 4649, 4734, 4792, 4870, 4904, 5105, 5169, 5647, 5751, 5835, 5908, 621. Ezen sorozatszámok közül a 300.000 koronás főnyereményt nyerte sorozatszám 2591, nyero szám 8. 20.000 koronát nyert sorozatszám 767, nyereményszám 48. 10.000 koronát nyert 5169, nyereményszám 46. 2000—2000 koronát nyert: sorozatszám 899, nyereményszám 39, sorozatszám 3110, nyereményszám 4, sorozatszám 3566, nyereményszám 10. 1000—1000 koronát nyert: 621—47, 948—50, 1008—27, 1101—6, 2026—41, 2779—29, 3110—10, 3317—30, 3357—37, 3357—48, 3856—17, 4031—9, 4031—28, 4792—47, 5169—3, 5169—33, 5835—19, 5908—2. A kihuzott sorozatszámok összes többi nyero számai egyenként 352 koronát nyertek. — Ma délután ejteték meg a Jöszivorsjegy LI-ik húzását Lukács Antal főrendiházi tag, az egyesület elnökének vezetésével. A 30.000 koronás főnyereményt a 2343. sorzámú 95 nyerozszámú sorsjegy nyerte meg. 2000—2000 koronát nyertek: 2461—48 és 1478—5. 1000—1000 koronát nyertek: 4195—33 és 5917—84. 200—200 koronát nyertek: 1175—60, 7146—73, 7077—07, 75—23 és 4251—18. 50—50 koronát nyertek: 6993—97, 2014—34, 1215—65, 6372—92, 2519—31, 3656—49, 3985—47, 6950—4, 1294—100, 7067—67, 1342—70, 7092—86, 4189—30, 1609—11, 5646—03, 6795—85, 7100—47, 5768—13, 6722—89 és 6939—29. Azonkívül kihuztak husz darab nyereményt 20 koronájával és 5400 nyereményt 4 koronájával.

Pénzüntezeti Szemle. A Magyarországi Pénzüntezeti Országos Szövetségének hivatalos közlönye, a „Pénzüntezeti Szemle” ma jelent meg igen érdekes és változatos tartalommal. Vezető cikke — amint más helyütt is megírjuk — a tisztviselők szervezkedéséről szól, míg többi cikke az aktuális pénzügyi eseményekkel foglalkozik nagy szakértelemmel. A lapot dr. Hantos Elemér szövetségi főtitkár szerkeszti kiváló hozzáértéssel.

Felolvasás. A Magyar Építőművészek Szövetségének helyiségében november 18-án, szerdán este fél hét órakor Zsirus Károly gépészmérnök „Mészhomok-tégla gyártás” czimen előadást tart. Utána a szövetség egyetemes ülést tart.

Hajózás. A Dunagőzhajózási Társaság közhírré teszi, hogy a hirtelen fellepett erős hideg és abnormalis alacsony vizállás folytán a Budapest—Tolna közötti személyhajójáratakat, valamint a Vuková—Ujvidék közöttieket a folyó évadra végleg beszünteti.

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás
SALVATOR
vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.
Főraktár Budapestben: ÉDESKUTY L-nél.

Kivonat a hivatalos lapból.

— November 15. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter dr. Morvay Aurél balassagyarmati és dr. Kollár Iván János komáromi törvényszéki joggyakornokokat a szombathelyi törvényszékhez jegyzőkké, az igazságügyminisztérium számvevőségéhez Dénes Dezső, Kiss Gyula, Marczinka János, Pagács István és Dwelly Róbert igazságügyminisztériumi számvevőségi díjnokokat, valamint Nádaszy Szilárd váci lakos, okleveles gyógyszerész számtiszttekké, Tormágy József szegedi kir. ker. börtönörnököt a kolozsvári javító-

intézethez gondnokká; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Horváth Mária okleveles kisdédvönöt a kisbecskereki állami kisdédvönórához kisdédvönövé, Badeszk Eugénia resinári közséki kisdédvönöt a magyarnagyszombori állami kisdédvönórához kisdédvönövé; a budapesti itélőtábla elnöke dr. Kertész István budapesti lakos, ügyvédjelöltet és Csáthy Gusztáv gyöngyösi lakos, végzett joghallgatót a budapesti itélőtábla területére díjas joggyakornokká; az ungvári pénzügyigazgatóság Janotti Géza végzett joghallgatót a nagykaposi adóhivatalhoz ideiglenes minőségben díjas gyakornokká; a zalaegerszegi pénzügyigazgatóság Gergulecz Sándor zalaegerszegi díjtalan adóhivatali gyakornokot a zalaegerszegi adóhivatalhoz díjas adóhivatali gyakornokká; a besztercebányai törvényszék elnöke Kapusztai János besztercebányai törvényszéki fogházort a turócszentmártoni járásbírószághoz hivatalsszolgává nevezte ki.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter dr. Hanny Jenő fehérttemplomi törvényszéki jegyzőt a szombathelyi törvényszékhez helyezte át.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Schlesinger Armin zalaegerszegi lakos saját, valamint Tibor és György nevű kiskoru gyermekei Szalaira, Tausz Izidor (Izsó) tapolczai lakos Forgácsra, Hlavka Béla bácsai lakos Lászlóra, kiskoru Koller Gyula pécsi lakos Kiszaludira, Vizauer András terebesfehérvapataki lakos Vadasra, Kohn Miksa nagykarolyi lakos saját, valamint József, Lajos, Béla, Miklós, Erzsébet és Ferencz nevű kiskoru gyermekei Kertészre, Dusinszki Andor kiskunfélegyházi lakos Dénesre, Dohányos György tasádfői lakos Molnárra, Koleda János zolyomi lakos Kertészre, Kohn Jenni budapesti lakos Kerényre, Hraszdír (Hrazdil) Emil nagyváradi lakos Harmatira, Braun József budapesti lakos Barnára és Kohn Márkus budapesti lakos családi nevének Kármánra kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. A kolozsvári törvényszéknél törv. bírói, a marosvásárhelyi adóhivatalnál ellenőri, az alsólendvai és berettyóújfalui járásbírószághoknál te-lekkönyvi átalakító-díjnoki állásra 2 hét; a kolozsvári törvényszéknél irpoki állásra 4 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

VIZÁLLÁS.

m é t e r		m é t e r	
nov. 14.		nov. 16.	
Bán	Székely	0,22	0,21
Bán	Pasztor	0,85	0,90
Bán	Láz	1,68	1,62
Bán	Bécs	1,76	1,68
Bán	Pozsony	0,04	0,04
Bán	Komárom	0,74	0,73
Bán	Budapesti	0,15	0,13
Bán	Paks	0,75	0,81
Bán	Mohács	0,04	0,02
Bán	Gömbös	0,74	0,68
Bán	Gyivódk	0,04	0,04
Bán	Páncsova	0,60	0,45
Bán	Úrszora	0,26	0,30
Bán	Morvafalu	0,02	0,06
Bán	Zalona	0,06	0,24
Bán	Trencsén	0,02	0,01
Bán	Szered	0,16	0,18
Bán	Szt.-Gothárd	0,60	0,60
Bán	Sárvár	0,14	0,12
Bán	Győr	0,91	0,93
Bán	Vasas	0,01	0,05
Bán	Zákány	0,90	0,90
Bán	Bács	0,52	0,58
Bán	Füzök	0,20	0,16
Bán	M.-Szerdah.	0,18	0,13
Bán	Zárab	0,16	0,16
Bán	Szicsak	1,08	1,12
Bán	Milrovič	0,98	1,14
Bán	Dócs	0,30	0,43
Bán	Szatmár	0,10	0,12
Bán	N.-Majten.	0,64	0,48
Bán	Latoros	0,10	0,05
Bán	Labozs	0,02	0,02
Bán	Homonna	0,02	0,02
Bán	Teresceny	0,09	0,10
Bán	M.-Sziget	0,02	0,22
Bán	Tokháza	0,04	0,01
Bán	V.-Namény	0,94	0,95
Bán	Tokaj	0,73	0,84
Bán	Tiszafüred	0,98	1,00
Bán	Zolnok	1,11	1,26
Bán	Szeged	1,76	1,74
Bán	Szeged	1,28	1,24
Bán	T.-Rocsa	1,88	1,80
Bán	Titel	0,10	0,08
Bán	Hód	0,01	1,12
Bán	Bárfa	0,40	0,40
Bán	Podroz	0,01	0,10
Bán	Sajó	1,16	1,15
Bán	Hornád	0,05	0,21
Bán	Berettyó	0,02	0,12
Bán	B.-Uffalu	0,24	0,18
Bán	Cemesa	0,84	0,00
Bán	N.-Vásár	0,26	0,25
Bán	Rényes	0,24	0,00
Bán	Tonka	0,16	0,24
Bán	Gurahonc	0,85	0,84
Bán	Borosjónó	0,86	0,84
Bán	Békés	0,25	0,14
Bán	Gyoma	0,08	0,01
Bán	Gy.-Fehérvár	0,80	0,21
Bán	Ranyicska	0,00	0,00
Bán	Soborain	0,00	0,00
Bán	Árad	0,00	1,81
Bán	Makó	0,80	0,41
Bán	K.-Kostály	0,12	0,21
Bán	Kiszéto	0,85	0,00
Bán	Temesvár	0,88	1,11
Bán	Becskepek	1,18	1,11

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Tisztviselői kölcson

állami, megyei, városi tisztviselők, katonatisztek és nyugdíjasok

részere 20—30 évre vagy töketörlesztés nélkül, még eddig nem létezett előnyös módozatokkal kapható a 12 év óta fennálló és kizárólagosan tisztviselői kölcsonökkel foglalkozó:

«Országos Híradó» pénzügyi vállalat útján.

Budapest, VIII. kerület, Erzsébet-körut 20, szám.

Felvilágosítás díjtalan. Jutalék csak a pénzvétel után fizetendő. Előleget nem fogadunk el.

WIKUS TATRA TEJCSOKOLADÉ

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDÉ

Gabonátözsde.

Budapest, november 16.

A készáru piacra kifejezetten szilárd volt ma az irányzat. Kielégítő kínálat mellett a malmok meglehetősen jó vételkedvet mutattak és szívesen fogadták az ajánlatokat, noha ezek a szombatiaknál jóval drágábbra voltak tartva. Elkelt mintegy 30.000 mm. buza a szombatiaknál 30-40 fillérrel drágább áron. A legdrágább eladási ár 26.40 korona volt 80 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 24.60 korona 76.5 kilós szerémségi búzáért. Egyéb gabonafélék közül rozs 20 fillérrel drágább, zab és árpa szilárd. Forgalmába került 900 mm. rozs 20.55-20.70 koronás áron, 200 mm. zab 16.60-16.75 koronás áron és 100 mm. árpa 16 koronás áron. A határidőpiacra a mai üzlet rendkívül szilárdan és a szombati zártnál jóval magasabb jegyzésekkel indult meg. A forgalom elejétől végig rendkívül élénk és nagyarányú volt a kereslet, részint véleményes vásárlásokra, részint pedig fedezésekre egyre fokozódott, az árfolyamok pedig jelentősen még tovább emelkedtek. A szombati zárathoz viszonyítva, végeredményképen ma az áprilisi buza harminczhat fillérrel, az októberi buza negyvennégy fillérrel, az áprilisi rozs harminczhat fillérrel, az áprilisi zab csak négy fillérrel, a májusi tengeri két fillérrel emelkedett.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ár 100 kg.	kilós	Ár 100 kg.
Tiszavidéki uj	75	25.00-25.45	79	25.60-26.05
"	76	25.05-25.45	80	25.70-26.15
"	77	25.25-25.65	81	25.90-26.20
"	78	25.35-25.80	82	26.00-26.40
Fejérmegyei uj	75	24.85-25.15	79	25.40-25.80
"	76	24.85-25.15	80	25.55-25.90
"	77	25.05-25.40	81	25.65-26.00
"	78	25.15-25.50	82	25.75-26.10
Pestvidéki uj	74	25.25-25.55	78	25.25-25.55
"	75	25.35-25.65	79	25.35-25.65
"	76	25.45-25.75	80	25.45-25.75
"	77	25.55-25.85	81	25.55-25.85
Bánsági uj	74	25.20-25.55	78	25.20-25.55
"	75	25.30-25.65	79	25.30-25.65
"	76	25.40-25.75	80	25.40-25.75
"	77	25.50-25.85	81	25.50-25.85
Bácskai uj	74	25.10-25.45	78	25.10-25.45
"	75	25.20-25.55	79	25.20-25.55
"	76	25.30-25.65	80	25.30-25.65
"	77	25.40-25.75	81	25.40-25.75
Rozs I.-rendű uj		20.60-20.50		20.60-20.50
" közepminőségű uj		20.40-20.50		20.40-20.50
Árpa takarmány I.-rendű		16.20-16.40		16.20-16.40
" II.-rendű		15.80-16.10		15.80-16.10
Köles		13.75-14.00		13.75-14.00
Zab I.-rendű		16.80-17.10		16.80-17.10
" II.-rendű		16.30-16.70		16.30-16.70
Tengeri belföldi uj		13.80-14.40		13.80-14.40
Repce: Káposztarepce				

A készáru piacon elkelt:

Buza. Tiszavidéki: 1000 mm. 81 kg. 26.40 korona, 125 mm. 80.5 kg. 26.40 korona, 100 mm. 80 kg. 26.40 korona, 500 mm. 80 kg. 26.40 korona, 150 mm. 80 kg. 26.40 korona, 100 mm. 80 kg. 26.40 korona, 300 mm. 80 kg. 26.35 korona, 600 mm. 80 kg. 26.35 korona, 400 mm. 80 kg. 26.25 korona, 100 mm. 80 kg. 26.30 korona, 100 mm. 80 kg. 26.35 korona, 1200 mm. 80 kg. 26.40 korona, 100 mm. 80 kg. 26.10 korona, 150 mm. 79.8 kg. 26.20 korona, 300 mm. 79.5 kg. 26.30 korona, 100 mm. 79.4 kg. 26.20 korona, 1000 mm. 79 kg. 26.20 korona, 1500 mm. 78.5 kg. 26.10 korona, 400 mm. 78.5 kg. 26.00 korona, 125 mm. 78.5 kg. 25.60 korona, 1080 mm. 78.3 kg. 25.70 korona, 100 mm. 77.5 kg. 25.60 korona, 150 mm. 77 kg. 25.70 korona, 55 mm. 77 kg. 25.20 korona, 100 mm. 77 kg. 24.90 korona, 100 mm. 74.3 kg. 24.80 korona, 100 mm. 74 kg. 25.10 korona. Fejérmegyei: 100 mm. 78 kg. 25.90 korona, 200 mm. 77 kg. 25.60 korona, 1040 mm. 77 kg. 25.40 korona, 150 mm. 76 kg. 25.50 korona. Kalocsai: 1600 mm. 77 kg. 25.85 korona, 1500 mm. 76 kg. 25.30 korona. Hartai: 1580 mm. 77 kg. 25.80 korona. Bácskai: 100 mm. 77.7 kg. 25.85 korona, 2000 mm. 77.3 kg. 25.80 korona, 600 mm. 77 kg. 25.95 korona, 130 mm. 76 kg. 23.60 korona üszkös. Törökkanizsai: 1500 mm. 78 kg. 26.10 korona. Bánsági: 4000 mm. 80.3 kg. 26.60 korona. Szerémségi: 600 mm. 80 kg. 24.80 korona, 1030 mm. 76.5 kg. 24.60 korona. Dunai: 1500 mm. 76.5 kg. 25.50 korona. Ókanizsai: 500 mm. 76.5 kg. 25.85 korona. Rozs: 500 mm. 20.70 korona, 200 mm. 20.60 korona, 100 mm. 20.60 korona, 100 mm. 20.55 korona, kpf. par. Zab: 1000 mm. 16.75 korona, 100 mm. 16.60 korona, kpf. Árpa: 100 mm. 16.00 korona, kpf. par.

A határidőpiacra a mai üzlet rendkívül szilárdan és a szombati zártnál jóval magasabb jegyzésekkel indult meg. A forgalom elejétől végig rendkívül élénk és nagyarányú volt a kereslet, részint véleményes vásárlásokra, részint pedig fedezésekre egyre fokozódott, az árfolyamok pedig jelentősen még tovább emelkedtek. A szombati zárathoz viszonyítva, végeredményképen ma az áprilisi buza harminczhat fillérrel, az októberi buza negyvennégy fillérrel, az áprilisi rozs harminczhat fillérrel, az áprilisi zab csak négy fillérrel, a májusi tengeri két fillérrel emelkedett.

A határidőpiacra a mai üzlet rendkívül szilárdan és a szombati zártnál jóval magasabb jegyzésekkel indult meg. A forgalom elejétől végig rendkívül élénk és nagyarányú volt a kereslet, részint véleményes vásárlásokra, részint pedig fedezésekre egyre fokozódott, az árfolyamok pedig jelentősen még tovább emelkedtek. A szombati zárathoz viszonyítva, végeredményképen ma az áprilisi buza harminczhat fillérrel, az októberi buza negyvennégy fillérrel, az áprilisi rozs harminczhat fillérrel, az áprilisi zab csak négy fillérrel, a májusi tengeri két fillérrel emelkedett.

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza 1909. áprilisra 12.73, 12.77, 12.75, 12.83.
Buza 1909. októberre 10.86, 10.91, 10.85, 10.97.
Rozs 1909. áprilisra 10.68, 10.69, 10.65, 10.71.
Zab 1909. áprilisra 8.57, 8.59.
Tengeri 1909. májusra 7.53, 7.57.

1 óra 30 perczkor zárának:

1909. áprilisi buza	12.83-12.84
1909. októberi buza	10.98-10.99
1909. áprilisi rozs	10.79-10.80
1909. áprilisi zab	8.56-8.57
1909. májusi tengeri	7.56-7.57

Budapesti gabonaforgalom.

1908. november 13-tól november 15-ig.

Érkezett: Elszállított:

Buza	25186	328
Rozs	2804	—
Árpa	5760	125
Zab	2085	2500
Tengeri	1894	—
Liszt	752	14551
Korpa	—	3602

Értéktözsde.

A vasárnapi magánforgalom változatlan árfolyamok mellett tartott irányzattal folyt le. A hétfői megnyitás a kedvezőbb balkánpolitikai hírek dacára, tartózkodó irányzattal kezdődött. A tartózkodó irányzat a vezető értékek árfolyamát egy koronával csökkentette. Egyedül a Közuti vasuti részvények iránt mutatkozott élénk vételkedv, melyek a folytatódó vásárlásokra ma 590 koronáig emelkedtek. Ezzel szemben a Városi vasut-részvények további emelkedése nemcsak hogy megszűnt, hanem három koronával visszaesett. A helyi értékek piacán mérsékelt forgalom mellett kevés volt az Egyesült fővárosi, a Beocsini, a Salgótarjáni, a Czukoripar és a Városi vasut-részvényekben. Több részvény névleges árfolyamváltáshoz jutott. A járadékpiac ma ismét lánghab s a Koronajáradék újból a 92 százalékos árfolyamon alul zárult. Az Osztrák hitel ma 1.75 koronával, a Magyar hitel 1.50 koronával a szombati zárathoz alul indult, az előbbi érték kezdetben 633-ról 634-re javult, aztán 632.75-re ment vissza, az utóbbi pedig 737.50-ről 736.50-re gyöngült, később pedig 737-re javult. Forgalmába került továbbá: Leszámitolóbank 479-480 koronán, Rima 533-533.50 koronán, Városi villamos vasut 270-270.50 koronán, Közuti 589.50-591.50 koronán, Közuti élvezeti-jegy 350-354 koronán, Salgó 585 koronán.

FIRKÖZSDE

Előzőzsde eleinte gyenge, később kissé javult. Kötettek: Osztrák hitelrészvény 633.-634.-. Magyar hitelrészvény 736.50 737.50. Rimamurányi vasút 535.- Magyar leszámitoló bank 479.-480.-. Közuti vaspálya 589.50-591.50. Városi villamos vasut 270.-270.25. Közuti élvezeti jegy 350.-354.-. Déli vasut 119.-120.25

Déli tőzsde.

Déli tőzsde tartózkodó, tartott

Kötetett: Osztrák hitelrészvény 632.75-633.50 Magyar hitelrészvény 736.75-737.-. Osztrák magyar államvasut 682.50-683.-. Közuti vaspálya 588.50-591.-. Városi villamos vasut 269.25-269.50. Magyar koronajáradék 91.95-92.16. Hazai bank 283.-284.-. Egyesült fővárosi takarékpénztár 2145.-2150.-. Salgótarjáni közszékhely r.-t. 584.-585.-. Beocsini csemet-gyár r.-t. 602.-604.-. Czukoripar 1893.-1897.-.

Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitel részvényekért holnapra 4-5 K, 8 napra 8-10.- K, 1908. november hó végére 16-18 K.

Utőtőzsde.

Az utőtőzsdén gyenge volt az irányzat. Kötetett: Osztrák hitel 632.-. Magyar hitel 636.-. Allamvasut 682.25. Leszámitoló bank 479.25. Jelzőlog 430. Rimamurányi 533.50. Városi villamos 269.58. Közuti 590.

BÉCSI GABONATÖZSDÉ.

Bécs, nov. 16. (Az Egyetértés eredeti távirata.) A hideg időjárás következtében a mai piacra gabonafélék irányzata ismét jelentősen megváltozott. Buza és rozs árát 10 fillérrel felemelték, de ezen az alapon alig jött létre valami üzlet, ami különben előre volt látható, mert a konzum a hét elején szokás szerint tartózkodó a vásárlástól. Takarmányárunkban is üzletelenség uralkodott, zab ára 5 fillérrel emelkedett, tengeri ellenben nyugodt irányzat mellett változatlan áron maradt. A külföldi mértékadó piacok a hét végéről nyugodt zárjelentéseket küldtek, csak a berlini piac irányzata volt szilárd s ma is emelkedett árfolyamok mellett élénk volt a piac.

Jegyzetett buza: új tiszavidéki 13.10-13.65 korona, marosi és bánáti 12.90-13.30 kor., mosoni 12.50-12.90, korona, tótfelvidéki 12.45-13.-korona, déli vasuti 12.50-12.90 korona, marchfeldi 12.25-12.65 korona.

Rozs: tótfelvidéki 10.50-10.65 korona, csepeli 10.45-10.60 korona, pestmegyei 10.60-10.75 korona, déli vasuti 10.45-10.65 korona, különböző magyar 10.45-10.70 kor., osztrák 10.40-10.60 korona.

Árpa: morvaországi 10.20-10.50 kor., marchfeldi 8.70-9.20 korona, bécsvidéki 9.-9.50 korona, tótfelvidéki 7.90-9.80 korona, csepeli 7.80-8.60 korona, közép-dunai állomások 8.20-8.80 korona, déli vasuti 8.40-9.40 korona, északmagyarországi 7.60-9.10 korona, tiszavidéki 7.60-8.50 korona.

Magyar tengeri: régi 9.30-9.55, új 7.45-8.30 korona, cinquantin 10.25-10.40, új 9.-9.30 korona.

Magyar zab: minőség szerint 8.50-9.15 kor. közepes - kor., elsőrendű - kor., válogatott 9.10-9.50 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai - korona

BÉCSI ÉRTÉKTÖZSDÉ

Bécs, november 16. A török határ elzárása Szerbia és Montenegró felé és a newyorki jelentések a mai előzőzsden kedvetlen irányzatot idéztek elő, de később az alpesi bányarészvények és ezzel kapcsolatban az összirányzat javult. Fegyvergyári részvények iránt újból érdeklődés mutatkozott, hirtlenbengi részvények gyengültek. A déli-tőzsde kedvetlen forgalommal indult. Később a vezető értékek csendes forgalomnál alig változtak.

11 órakor: zárának

Osztrák hitel. 633.-. Magyar hitel. 736.-. Länderbank -.-. Allamvasut 683.25 -.-. Elbavölgyi vasut -.-. Déli vasut 120.25 -.-. Alpesi bányatársulat 644.-. Rimamurányi 533.-. Májusi járadék 95.90, Magyar koronajár. 92.-. Orosz érték -.-. Török sorsjegy 179.50, Német márka 117.22.

1 órakor jegyzetek:

Osztrák hitel 632.50, Magyar hitel 736.-, Länderbank 432.-, Unio-bank -.-, Allamvasut 682.50, Anglo-bank -.-, Bankverein -.-, Déli vasut 120.25, Gőzhajó -.-, Alpesi bánya részvény 643.25, Májusi járadék -.-, Magyar koronajáradék -.-, Török sorsjegy -.-, Német márka 117.22, Elbavölgyi vasut -.-, Rimamurányi 533.-, Orosz járadék -.-, Keleti vasutak -.-, Skoda -.-, Magyar jelz. -.-, Kárpáti petroleum -.-.

Bécs, november 16. (Osztrák értékek zárlata) 42 százalékos papír-járadék 95.75, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.15, 1860-as sorsjegy

Angol, francia és amerikai rendszer!
KÉSZPÉNZÉRT félárban:
ruházokhoz minden ember finoman és elegánsan
az ország-
ban ismert **ZÉLIGER SAMU** elsőrangú
BUDAPESTI

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári raktárakban vásárolt 8-6 méteres legújabb divatu minta gypjuszövetekből mérték szerint készítek:
finom öltönyt --- 21 frtért
nagyon finom prima öltönyt --- 26

Magyar-utca 3. sz. I. emelet
Közvetlen bejáraton keresztül

153.50, Osztrák hitelsorsjegy 464.—, Angol osztrák bankrészvény 292.50, Bécsi Bankverein 512.—, Osztrák-magyar bank 1750.— Déli vasut 119.75 Dunagőzhajózási társ. 955.— Dohány rész. 358.50 Cs. k. arany (vert) 11.33 Német bankv. 117.11 Osztr. Lloyd 416.— 4.2 száz. ezüst. jár. 95.70—98.75, Osztr. koronajáradék 95.85, 1864-es sorsjegy 263.—, Osztrák hitelintézeti részvény 631.—, Union-Bank 535.50, Osztrák Länderbank 431.25, Osztrák-magyar államvasut 630.25, Elbevölgyi vasut 446.—, Alpesi részvény 641.25, 20 frankos 19.14, Londoni váltóár 239.52, Lipótkohó 432.—, Töröksorsjegy 173.50. Gyengébb.

Bécs, november 16. (Magyar értékek zárlata.) 3 százalékos arany-járadék 110.30. Tiszal és szeg. kölc. sorsjegy 140.40, Magyar hitelbank részvény 736.—, Magyar leszámítoló és váltó részvény 487.—, Rimamurányi 532.50, Magyar cukoripar 1885, Adria hajózási részvénytársaság 394.50, Magyar koronajáradék 91.80, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 92.50, Magyar nyer.-k. sorsjegy —, Kassa-Oderbergi vasut részvény —, Magyar jelzálogbank 429.— Magyar keresk. bank —.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE

Berlin, november 16. (Tőzsdejelentés.) A tőzsde új hete szilárd irányzattal nyitott meg, ami leginkább arra vezetendő vissza, hogy az évszakot tekintve, szokatlanul nagy pénzösség mutatkozott. Mindamellett az üzlet igen lassan fejlődött, mert a spekuláció a belpolitikai válság tisztázására való tekintettel, tartózkodó volt. Erre vezetendő vissza az is, hogy az árfolyamok túlnyomólag alig változtak. Bankok némiképp engedékenyek voltak. Ugyanígy osztrák vasutak is. Amerikaiak, amelyek eleinte nagyobb ellentálló képességet mutattak, az üzlet menetében Londonnal egybehangozóan szintén lényegtelenül ellanyhultak. Járadékok és bányavértékek a csendes üzlet mellett szilárd irányzatúak voltak. Az üzlet későbbi folyamán utóbbiak javult árfolyamok mellett élénkebb forgalmúak voltak. Hajózási részvények fedezésekre emelkedtek, ellenben villamosági részvények érdeklődés híján voltak. Az utolsó órában az összhatás változatlan. A londoni piac amerikai értékekben való engedékeny árfolyama az egész forgalomra nyomástólag hatott. A készpénzpiac ipari értékei szilárdak és az árfolyamok tartottak. Napi pénz 1 1/2%, magánleszámítolási kamatláb 2 1/2%.

Zárlatok jegyeztetik: 4-2 százalékos papíriáradék —, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.30, osztrák hitelrészvény 199.60, Déli vasut 22.60, orosz bankjegyek 214.70, 4 százalékos új orosz kölcsön 75.70, Disconto Commandit 179.90, Dinamit-truszt —, Harpeni 195.—, Unifikált török járadék 92.75, 4.2 százalékos ezüst-járadék —, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.—, Magyar koronajáradék 92.30, Osztrák-magyar államvasut 146.70, Bécsi váltóár 85.30, Olasz járadék —, Alt. villamosági Edison 225.90, Gelsenkircheni 188.70, Laurakohó 195.70. Renyhe.

Frankfurt, (Zárlat.) november 16. 4-2 százalékos papíriáradék 98.95, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 96.10, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.30, Osztrák hitelintézeti részvény 199.40, Osztrák-magyar államvasut 146.89, Északnyugati vasut —, Busstehrad vasut —, Londoni váltóár 204.37, Bécsi Bankverein 140.—, Villamos részvény —, 3 százalékos magy. aranykölcson 77.—, 4.2 százalékos ezüstjáradék 98.20, Osztrák koronajáradék 93.—, Magyar koronajáradék —, Osztrák-magyar bank 126.—, Déli vasut részvény 22.70, Elbevölgyi vasut —, Bécsi váltóár 85.35, Párisi váltóár 81.50, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény —, Szilárd.

Hamburg, (Zárlat.) november 16. 4-2 százalékos ezüstjáradék 98.70, 1860. sorsjegy 157.—, Déli vasut 22.65, 4 százalékos aranyjáradék 98.—, Osztrák hitelrészvény 199.50, Osztrák-magyar államvasut 146.75, Olasz járadék 103.50, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93.—. Nyugodt.

London, november 16. Angol consol —.

Páris, nov. 16. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 96.87, Osztr. aranyjáradék 98.10, Magyar aranyjáradék 94.50, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 496.—, 3 százalékos Olasz járadék 103.80, Déli vasut elsőbbségi kötv. 287.—, 5 százalékos marokkói járadék 518.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön —, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 89.50, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 90.50, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 99.25, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 526.—, 4 száz. Szerb járadék 1907. —, 4 százalékos spanyol járadék 96.70, 4 százalékos unifikált török jár. 91.76, Török sorsjegy 173.25, Török dohányrészvény —, Osztrák föld-

hitelintézet 1122.—, Osztr. Länderbank 468.—, Magyar jelzálogbank 459.—, Banque de Paris 1520, Banque Ottomane 710.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut 127.—, Meridional vasut —, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 576.—, Rio Tinto 18.54, Sucrerie d'Egypte 34.—, Tula 279.—, Thomson Houston —, Urikányi köcsön 162, Chartered 21.50, De Beers 328.50, East Rand 108.50, Jagersfontein 110.—, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company 61.25, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.12, Váltó német piacokra (rövid) 122.68, Váltó Bécsre (rövid) 104.68, Váltó Belgiumra (rövid) 15/32, Olasz aranyváltó (rövid) 1/16, Váltó Svájcra (rövid) 1/16, Csek Londonra 25.10, Magánkamatláb 2 1/4, Tartott

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Juhvásár.

Budapest, november 16. (Hiv. tud.) A mai vásárra felhajtottak 983 darab juhot. Arjegyzések: elsőrendű ürű 40—43 fillér kgr.-ként, vagy 34—44 korona páronként, középminőségű ürű 34—38 fill., kéként vagy 22—30 korona páronként, anyajuhok 34—36 fillér kéként, vagy 22—37 korona páronként, razzkajuhok — fillérig, vagy 18—29 korona páronként, kiverési juhok — fillérig, vagy — korona páronként, kosok — fillér, vagy — kor. páronként. A kisebb felhajtás következtében az irányzat élénkebb volt, az árak szilárdak maradtak.

Bécsi vágómarhavasár.

St.-Marx, november 16. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A központi vásárcsarnokban ma megtartott marhavasáron felhajtott 2788 darab magyar, 527 drb galicziai, — drb bukovinai, 1093 darab németországi.

Jegyzések kilogrammonként élősúlyban: Magyar hizódkör I-ső minőségű 76—84 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 66—74 fillér, III. min. 48—64 fillér, kivét. — fillér, galicziai hizódkör I-ső minőségű 84—86 fillér, II. minőségű 76—82 fillér, III. minőségű 66—74 német hizódkör I. min. 86—94 fillér, kivételesen — fillér, II. min. 72—84 fillér, III. minőségű 66—73 fillér, legelő ökör 48—70 fillér, parasztökor — fill., bika 50—68 korona, kivétel. — korona, tehén 48—72 korona, bivaly 30—44 korona, 100 kilogrammonként, a fogyasztási adóval együtt.

Sörtéskereskedelmi csarnok.

Budapest—Kőbánya.

Budapest, november 16-án. (Hivatalos tudósítás Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban) — fillér. Fialat nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 114—116 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 116—117 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr.-ig) 117—118 fillér. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogrammon fölül) súlyban) — fillérig, közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) 118—120 fillérig. Könnyű (páronként 240 kgr.) 118—120 fillérig.

Sertéskonzumvásár.

Budapest, nov. 16. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 1228 darab sertés, 81 darab süldő, — darab malacz. Pótfelhajtás — drb sertés, — drb süldő — malacz. Mai napi felhajtás 178 darab sertés, — darab süldő, — darab malacz, összesen 1406 darab sertés, 81 darab süldő, — darab malacz. Eladatott 624 darab sertés, 24 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 728 drb sertés, 57 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül élétsúlyban 94—95 fillér, élétsúlylevonással — fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig, 90—94 fillér, élétsúlylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül — fillérig, élétsúlylevonással 112—118 fillérig; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — fillér, élétsúlylevonással 112—118 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — fillér, élétsúlylevonással 112—120 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül — fill.-ig, könnyű 140—300 kgr.-ig. — fillérig, élétsúlylevonással — fillér. Belföldi süldő 90—108 fillérig, horvát süldő — fillérig. Malacz — fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, élősúlyban értendők. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: RAJORMATYAS

DÖRGE
FRIGYES
főelárusító

Budapest,
Kossuth Lajos-utca 4. sz.
alatt levő
bankházának
kirakataiban
két szivalaku
nyeremény-tabellát
állított ki.

Ott azon sorsjegy is látható, amelylyel az ismert asztaltársaság a főnyereményt megnyerte.

Az új 23-ik sorsjátékon való részvételre ajánljuk, hogy sorsjegyeket mielőbb rendeljenek meg, mert a huzás már a legközelebbi csütörtökön lesz.

Egész K 12.— Fél K 6.—
Negyed K 3.— Nyolcad K 1.50

Table with multiple columns containing market prices for various goods, currencies, and securities. Includes sections for 'Buzi', 'Egyéb gabonaneműek', 'Burgonya', 'Különféle termények', 'Államadósság közközlésnek', 'Bankok részvényei', 'Takarékpénztárak', 'Biztosító társaságok', 'Gőzmalom', and 'Különféle vállalatok'.

A FEKETE GYÉMÁNT

— REGÉNY. —

Írta: FRED. VILLER.

68

— Helyes; tehát holnap este utazunk. Én készen leszek. De biztos vagy afelől, hogy ott találod őt?

— Igen, mert a londoni ügynököm írta, hogy „Deerhound” nevű jachtjával már elvitorlázott Angliából, hogy a Riffke-fjordokban lazacokra halászszon. Slavangerben pedig bevár egy társaság, akik az ott rendszeren kikötni szokott gőzhajóval érkeznek.

Junius hónap kezdetén, egy reggeli napon besiklott a gőzhajó a slavangeri kikötőbe. Az egész idő alatt esett az eső és déli szél fújt. Az éjszakai utazás a Jaederen végig mindennek, csak kellemesnek nem volt mondható, ámbár sem Monkot, sem engem nem kizozott meg a tengeri betegség. Reggel aztán észak felé fordult a szél és esőt, ködöt, felhőt, az Északi tengerbe hajtott maga előtt.

A nap egy csomó tarajos hullámra tűzött, a szeles földnyelv pedig, mely a Byfjordot nyugaton elválasztja a tengertől, olyan zöld színben pompázott, amelyen zöldet festőnek husz évvel ezelőtt nem igen lett volna szabad festenie. Keletre a széles fjorddal szemben kékes hegyek ködiedte csúcsai meredtek az égnek.

A kikötőben levő hajók tömegében két hajó vált ki, amely megragadta a figyelmünket. Az egyik egy szép angol kutter; a kék zászló a hajó hátulsó részén lengett. Csak egy árboczos volt, ámbár ötven tonna sulya lehetett; de a magas alsó árbocz és a nehéz köllöncz elárulta, hogy ezen az egy árboczon olyan vitorlát visz, melyet ha a szél megkap, nem egyhamar ér utól még egy három árboczos sem.

Ugy látszott, hogy nagyobb számú legénység van ezen a hajón, mint az ilyen nagyságu hajókon általában szokás; a fedélzeten hatnyolcz ember foglalatokodott az árboczok kifestésével és szárításával.

A másik hajó hosszú, világosszürke testü, éles vonalakkal és hatalmas sarga kéménnyel. A norvég orlog-zászló lengett a farán, az orrán pedig a „Wiking” név vált láthatóvá.

— A szerencse kedvez nekünk — szolt Monk. — Itt van az ágyunaszád Wiking. A hajó parancsnoka Holst kapitány. Hiszen ismered Frive Holstot?

— Igen, ismerem; de mit segít az rajtunk? Nem tudod őt arra rávenni, hogy elsüllyesztesse az angol hajóit.

— Azt éppen nem; mindannak daczára segítségünkre lesz majd. Monk ismét átvette a vezetést, én pedig beletörődtem.

Első dolgunk volt, amint a gőzhajót elhagytuk, hogy az ágyunaszádon látogatást tétünk és a tisztetek üdvözöltük. Monk a kapitánynyal lement annak kajütjébe, ahol egy nevedórát maradtak. Tudtam, hogy régi jó barátok és Monk most négy szemközt felvilágosítja barátját sorsának fordulatáról.

Azután kiszálltunk és alaposan megnéztük a dómot és tüzvégvázi tornyot.

— Nem látogatjuk meg Hovell urat? — kérdeztem én.

— Igen, de csak pont tizenkettőkor — volt Monk felelete.

— Miért csak akkor?

— Nem szeretted az érdekesítő jelenségeket?

— De igen, azonban — — —

— Akkor ne kérdezzél semmit, valószínűleg át fogsz ilyesmit élni.

Végre tizenkét óra lett és egy félszemű, viharedzett hajós kivezett velünk a jachthoz. Hátral a fedélzeten egy magas, szép termetű, hatalmas bajuszu férfiu állott.

Monk lépett először a fedélzetre és egyen-

sen a jacht tulajdonosa felé indult — mert ő volt az. Én követtem.

Hovell urat ez a látogatás nem érintette valami kellemesen. Önkéntelenül néhány lépést hátrált, az arca pedig elsötétedett; de csak egy pillanatra. A következő perczben már mosolygott és tisztia norvég kiejtéssel felkiáltott:

— Milyen meglepetés! Annyi év után önt üdvözölhetem. Monk ur?

— Igen, sokféle meglepetések vannak a világban, Hovell ur, volt Monk szárazhangu felelete, a kezét pedig nem is lehetett látni, amelyet az angol elébe nyujtott.

— Megengedi, hogy barátomat, Fredrik Villermérnököt bemutassam, Hovell ur?

Az angol mereven meghajolt és közben kutató pillantást vetett rám.

— Mérnök? — ismételte kérdően. De gondolataiban azt látszott mondani: Talán inkább rendőrtisztviselő?

— Igen, mérnök. Itt nálunk Norvégiában mindnyájan vagyunk még valakik, nemcsak — gentlemanek.

Az angolnak nem tetszettek Monk tréfái. Összeránczolta a homlokát, de nem felelt semmit.

— Szeretnék önnel valamit beszélni — szolt Monk nyugodtan; nem lenne alkalmasabb önnök, ha a kajütjébe levzetne minket?

És sokatmondó pillantást vetett néhány matrözra, kik közelünkben valami dologgal foglalatokodtak.

Az angol egy pillanatig gondolkozott; azután kinézett a tengerre, majd a jacht kötélzetére, amelyen a vitorlák voltak. Most egy kis ezüst pipót vett elő és belefújt. Rögtön megjelent egy férfi, aki udvarmester vagy komornyik lehetett és e szavakkal adott át bennünket:

— Vezesd le az urakat a kajütbe, mindjárt jövök én is; a kormányosnak kell még néhány parancsot adnom. Figyeli az angol gőzhajóra és ha megjött, hozassa el az ott levő angol társaságot, akik vendégeim.

(Folyt köv.)

SZÍNHÁZAK

Kedden 1908. november 17-én

Nemzeti Színház

FRANCILLON.

Vígjáték 3 felvonásban. Irtá Ifj. Dumas. Fordította Paulay Riverolles marquis Gál...

III. Kir. Operaház

A hegyek alján.

Opera egy előjattal, 2 felvonásban. Irtá Lothar Rudolt. Zenejét szerelte D'Albert Jenő.

Urániaszínház

Angol élet.

Kezdeté fél 8 órakor.

Királyszínház

Hollandi lány.

Nagy operett 2 felvonásban. Szövegét Irtá Paul Rubens és Augustin Hugen. Zenejét szerelte Paul Rubens. Fordította Bródy Miksa.

Személyek Papp Adrien, Szirmai De Coop, hadnagy Boros Van Vuyt, karmester Király Hook, palintagyáros Hoross Sally, leánya Petráss E. Fieda unokaszája Kosáry E. Szász, gyárvezető Fapir Mína, szakácsné Falmay I. Silus Simon Némot

Kezdeté 1/8 órakor

Magyar Színház

A szerencse fia

Komédia 4 felvonásban. Irtá: Drégely Gábor.

Epreskerti Reiner Vágó Reinerné Forrai R. Emma, leányuk Mesáros G. Varga, szató Kőmendi Irén, leánya Háthori G. Szontágn Márion Garas Kormos Antal Csorosi Réthol Szűcs Adolf könyv. Dobi David, tőzsdéig Rátikál Lili, leánya P. Makal Zarái Zinkó Dani Z. Molnár G. A miniszter Laszlo Sebes György, Papp

Kezdeté fél 8 órakor

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-n. 17.

Ma és minden este: IFJABB SYLVESTER SCHAEFFER

Az artisták királyának fellépte. Sevilla rózsája REGEL II. Képzelt szpanyol balletja. és a nagysebán NOVEMBERI MŰSOR.

Jegyelőrével 10-1 és 8-6 óráig a nappali pénztárnál. PENZTÁRI TELEFON: 93-39.

A télikerben reggeltől 5 óráig VOROS ELEK színgyűzenekara hangverseny.

STEINHARDT MULATO

Telefon 54-23. Rákóczi-ut 63. Telefon 54-23.

Kezdeté 1/8 órakor. Ma és mindennap: eredeti újdonságok

A DEKVILOSKOPIA bohózat, irta: Lucian

Misztelen tények látárai életképek, iriak: Tisztességes lakók Gllinger és Taussig.

Továbbá: Steinhardt, mint újpesti bohó, iria: Széke szakáll. Gyűrás, Solti Hermin és Pápy teljesen új magán-számmal, valamint: Bayla és Benedetto, Mary Beifer, Tunison et Desmoines fellépte.

Jegyek: 0-12-12 és 0-12-12 Rákóczi-ut 63. és Özv. Konfi Józsefné debánpkölönlegességi áradójában Andrássy-ut 29.

A gyűnyörü telikerben táncz reggeltől, kitűnő attrakciók. Hegedős Gyula zenekara játszik.

Vasárnap délután fél 4 órai kezdettel népszerű helyére előadás.

A PARADICSOM KABARET

OLLÓI-UT 46. szám. - Telefonszám: 115-84.

Igazgató Widleschky Rezső József, Karmester Nádor Mihály Révész Ilonka, Kondor Ernő, Bogrády Gizi, Csabai Zsófi Eugeni Jenő, Ellen Wilford, Nagy Tilla, Dalnoky Imre Balint Béla, Tarjan Vilmos, Báltaszékny Lajos konferencier

„RABLOK A BANKBAN“

Aktuális tréfa, előadja az egész személyzet.

Kalap-Király

a legelőnyösebb és új újdonságok megérkeztek, a nagyérdemű közönség figyelmét felhívjuk saját gyártmányú 4, 5 és 6 kos. kalapjainkra. Valánk vásárolt: Kalapok ingyen vasaltatnak

Képzelt gondot fordítottunk Hecses pártfogásért eszedünk műhelyünkben Hársfa-u 33. Oszttermann és Stern női kalapok átalakítására. kalapos mester

Szigoruan szabott árak! Eskü-ut 6. (Kisfal palota.)

Hull a haja? Harsidalya a GARA-tóle Petroleum-hajszesz-t.

Egy eredeti áru az a korona. Főzetkülönd hely Gara Gőza és Tsa drogéria Epeet, VIII. József-tér 79. Tiszta árjegyzéket kérek.

DELI

ÉTTEREM ES KÁVÉHAZ a dunaparti korzón (Wurm-utca sarkán). Az újonnan átalakított étteremben naponta FIVE O'CLOCK. Délután és este a KRAUSE művészkvartett hangversenyt rendez. A fényesen berendezett emeleti diszterem estélyek rendezésére kiválóan alkalmas. A meleg és hideg ételeknek házhoz szállítása, alkalmi ebédek és estélyek rendezése, úgy mint eddig, a legfontosabban és izlőseben eszközöltetnek.

DELI étterem és kávéház Mária Valéria-u. 12.

KOVÁCS GYULA

zongoratermei BUDAPEST, (Gresham-palota)

V., Ferenc József-tér 5-6.

TELEFON 110-66

Női ruha divat-kelme előadás

Oriási készletünkkel 120 cz. széles őszal angol kelmet mérterenként 42 krtól kezdve a legfinomabb minőségig 2-3-4 írtig árusítunk.

Rosenberg és Quitt

női divat, szőnyeg és vászon árak nagy áruháza Budapest, VI. Király-utca 32.

Telefon 528. Alapított 1895.

Iskola hegedűk!

Kitűnően felszerelve jó hanggal 4 frttól feljebb minden árban. Tok-, vonó-, gyantával 6 forint-tól feljebb.

REMÉNYI MIHÁLY

a Nagy. Kir. Zene-Akadémia és fővárosi iskolák ezillitójánál

Budapest, Király-utca 58. sz.

Ezen lapra hivalkozva árjegyzék minden hangszerről külön-külön ingyen küldetük.

„VALUTA“ BRSENY

egy darab borból készülő ára 1 korona kizárólag

„Székely“ bóröndösnél VII. 9 Rákóczi-ut 4

Arjegyzék ingyen

GRAMMOFON-TULAJDONSOK ? ?

ha olcsó áron óhajtják lemezeik-ségletüket felszárni, úgy forduljanak

FRIED GYOZŐ ES TARSÁ grammofon és hanglemezek nagykereskedő-üzéghéz

Ép. ut. VIII., Aggielekl-u. 10. (Rákóczi utról két percz.)

hol az összes létező gyártmányú lemezek eredeti gyári árban kaphatók. Hangszerek javítása saját műhelyünkben szakszerűen és olcsón. Alkatrészek és szerkezetek gyári áron.

GRAMMOFONOK még eddig nem létezett olcsó árakon egy évi jóállással adatként el. Kereskedőknek legelőnyösebb: bevásárlási forrás.

Fonogramok és hangreklámok folyton árcsökkentéssel. Árjegyzék és lemezejegyzék ingyen és bérmentve.

Arjegyzékek felvételnek, Telefon 4-08

A törvény követelményeinek megfelelő

Alföldi fehérkeresztes

Sósorszesz

a legáltalánosabban kedvelt és nélkülözhetetlen háziszser, igen számos esetben kitűnő szolgálatot tesz, mert

erősítő! üdítő! edző!

Barack-pálinka

közkedvelt ital.

Radial Elixir

kitűnő gyomorkeserű

páratlan hatása!

Gyártja:

az Alföldi Cognacgyár

r.-társaság

KECSKEMETEN.

Mindenütt kapható!

Tessék mindenütt csakis eredeti

Alföldi Cognacgyár Kecskemét gyártmányt kérni.

SZÍNHÁZAK

Kedden, 1908. november 17-én

Vigszínház

Tatárjárás.
Operett három felvonásban. Írta Bakonyi Károly, zenéjét Gábor Andor verseire írta Kálmán L. Lohonyay tábornok Vendrey Tresska a leánya Komlósy Riza Keleti J. Lérenthey Hegedűs Imrédy Fonyvesel Mogyoróssy Kornai B. Wallonstein Sarkadi Mihke Dallos J. Turi Thanyi

Kezdetre fél 8 órakor.

Várszínház

Zárva

Apolló - Projektográf

TELEFON 69-39.

Makranczos hölgy

(Modern átalakításban).

A levegő meghódítása. — A festőművész életrajza. — Hamis kártyások. — Az ötletes szolga. — Tolakodó udvarló. — Békeszerető család. — A hálás szercezen. — A Balaton és a magas Tatra. (Saj. felvétel). Svájcz és vidéke.

KEZDETE: 5 órakor, vasár- és ünnepnap 3 órakor.

FOLIES CAPRICE

gazgatók: LEITNER és KELETI Főrendező: ROTT SÁNDOR

Budapest, Révai-utca 18. sz.

Az előadás kezdete fél 9 órakor
9¼ órakor: MA Ujdonság!

A detektívkirály

Bőhózat, írta: X. Y. Z. Rendező: Rott Sándor.
Végül 11 órakor. Végül 11 órakor.

FREIE LIEBE

Közölkép, írta: Satyr. Rendező: Werner Ödön.

Továbbá: Türk Berta, Nauou, Gerő Jozsef és Zöldi Márton új szülő-számaikkal. Trebitsch Sándor mint háromór.

Nappali pénztár d. e. 9-1-ig és d. u. 8-6-ig. Az első emeleti Casino de Parisban előrangú táncz attrakciók

Kezdetre fél 12 órakor.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 31 TELEFON 110-22

F. SZIKLAY SZERÉNA vendégfellépésével

Modern Tantalus

továbbá A csudaszanatorium Hetényi Heidelberg Albert operója és

elsőrangú 12 attrakció

A társulat tükörműben reggeli 5 óráig táncz attrakciók. Jevyárusítás a nappali pénztárban bűvös és Molitor jevyárusításban és Kontino dohányüzletében.

BUDAPESTI CABARET

BONBONNIÉRE 22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100

VI. Teréz-körút 28. Telefon 52-83.

Mindenn este 9¼ órakor

HANS STRICK és MIKA MIKUN

a müncheni „El Scharflichter” csapata tagjai. (Német és francia csapatonok. — Zenei győzelem.) Azonkívül a teljes fényes új novemberi műsor. Turonanyi Olga, Nyáry Antal, Dr. Szalay, Virágh stb. — 3 bohózat. 20 cabaret-szám.

Jegyek az összes jegyárusító helyeken. Bővebbet a plakátok

A tisztelt hölgyközönséghez!

Egy selyemgyárnak

összes selymeit sikerült osodás áron megvennünk, amelyeknek összes minőségeit kivétel nélkül

85, 1.10, 1.25-ért árusítjuk el.

Ezekből e héten újabb minták láthatók kirakatainkban, melyeknek eladása a

nagy karácsonyi occasió

keretében ma megkezdődik.

Szénásy, Hoffmann és Társa

csakis: IV., Bécsi-utca 4. szám.

Újabb meglepetések!
66-os láda kollekció.

Tartalma: 66-féle, összesen 114 db pompás

karácsonyfa-ékesség.

Minden ládában feltétlenül meg van a nagyobb fényező-golyó, 1 ezüst gitár, 1 ezüst pamulgomolyag, 1 remek szűz-olvas brokattal, 1 japán üvegkumpion, 1 fekete golyó, 1 nagy hólabda, 1 tkr. varas-reflektor, 1 zenialls csillom, 1 kvadrat-reflektor, 1 ezüst lortóris szüva, 1 natur brokát körté, 1 karácsonyi narang, 1 gyönyörű kis madár, 1 szerezeg-pomba, 1 paradicsommadár gyémánt karkában, 1 csó arany kukorica, 1 meghajó anyallal, 1 nagy kerű zöds.g., 1 natur brokát alma, 1 óriási havas dió, 1 na végáncsu, 1 nagy ezüst csillag, 1 kis ezüst csillag, 1 óriási angyal csillag, 1 karácsonyi angyalka igazi hajjal, selyemruhában, fronóliával, 10 darabcs. poyó-üzerke, 1 boríték ezüst anyallal, 1 boríték arany anyallal, 1 japán tányér gyertya, 1 csomag aranyfűt (dó-eranyozó) stb. stb. Fennt nem értiketlen apró nelm. Bámulatos olcsó áron, összesen 1 forint 25 krajczar.

Elővásárlóknak november 16-ig.

1. sz. 66-os (114 db) láda 1 fnt 08 kr.
Törösmentes csomagolását garanzia.
Csomagolás 10 kr. Szép láda ingyen.
2. sz. 151 db-os láda 2 fnt. 50 kr. helyett 2 fnt. 05 kr. 11. sz. 241 db 5 fnt helyett 4 fnt., ezek csak november 16-ig kaphatók 16 kr. 06-06 áron.

30 db karácsonyfa-gyertya 24 kr.

Piókl és Haas karácsonyi idényosztálya Andrassy-ut 13.

KÉZIMUNKA

Gobelinek, himzőanyagok és szövetek szabott gyári árakban. Kérjen nagy képes árjegyzéket és kiválasztási küldeményt TELEFON 109-08.

Bérczi D. Sándor

női kézimunka nagyiparos
Budapest, VI., Dessoiffy-utca 5. sz.
(Váci-körút sarokház mellett, villamos megálló)
saját áruházában.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB KÉZIMUNKAÜZLETE.

Tévedés

kikerülőse végett vásároljon óvszer-különlegességet a GUMMI KIRÁLY-nál

HATSCHEK N.

Csakis: Budapest, Károly-körút 6.
ÁRJEGYZÉK TITOKTARTÁSAL INGYEN.

HETI MŰSOR.

November	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Király Színház	Magyar Színház	Orania	Várszínház
18 Szerda	Agglegények	Mignon	Az ördög	Hollandi lány	A tulsó partról	Egyptom	—
19 Csütörtök	Constantin abbé	Szent Erzsébet legendája	Menyőcsapás	Van de — nincs	A tulsó partról	Hogyan mulatunk	A betyár kendője
20 Péntek	Hófehérke	Carmen	Viraszt a szercelem	Hollandi lány	A szerence fia	Hogyan mulatunk	—
21 Szombat	Hófehérke	A hegyek alján	Visszatérés Jeruzsálemből	Hollandi lány	Acsászár katonái	Vizsgaelőadás	Napamasszony
22 Vasárnap d. u. este	Fry Pál Hófehérke	Fidelló	utya van a kertben Visszat. Jeruzs.	A nagymama Hollandi lány	A saskók A tulsó partról	—	—

KÁLYHAVÉDŐK

szemeskosarak, kályhagarnitörök, kályhaerőnyök, tőzforók, szamovárak legolcsóbban és dús választékban kaphatók

GUTTMANN L.

Bpest, IV., Városház-u. 2.

(Kossuth Lajos-utca sarok.)

TELEFON 16. • TELEFON 16.

A LEGSZEBB URI PASSZIÓ:

A VADÁSZAT

csak akkor tökéletes, ha a vadásznak kitűnő vadászete van. Ez irányban kimerítően tájékoztat a

DIEZEL-MIKA-féle remek díszmunka:

A VADÁSZEBEK

különösen a vizslák, idomításuk és vezetésük.

Ez a maga nemében egyedül álló munka közel 200 oldalon tárgyalja a vadászebek összes fajait és nemcsak írásban, hanem tizenöt művészi, színes mellékleten és számos szövegképen is szemlélteti a pompás állatokat. Az összes vizsla-fajokról, az angol-, ir-, skót-, setterek, a spaniel, véreb, kopó, agár, tacskó, foxterrier, pudelpointer tenyésztését, felnevelését, idomítását és bevezetését tökéletes szakismerettel tárgyalja. **Ara kötvé 9. KORONA.**

Megjelent az ATHENAEUM irod. és nyomdai r.-t. kiadásában (VII., Rákóczi-ut 54.) és kapható úgy ott, mint minden hazai könyvkereskedésben.

SZENZACIÓS KÖNYV! IRODALMI GEMEGE! A nemi kérdés és a társadalom.

Tartalom: I. A bevezetés II. A nő és a prostitúció az ó-korban. III. A kereszténység ideje. IV. A mai kor állapota. V. A prostitúció világa. VI. A jövő iránya - Fényes László, a jeles magyar publicista, ezt a kérdést gyönyörű realizmussal rajzolja meg, az igazságok teljesen megkérdőjelezhetetlenül és bátoran áll. Hogy milyen sikere volt a könyvnek, igazi bizonyítéka az, miközben hirtelen gyorsan kelt el az első öt kiadás 40,000 példányra. Ez már a hatodik kiadás. A 114 sűrűn nyomott oldalas könyv ára bármilyen küldéssel csak 90 fillér. Helyegben is be- küldhető. Kapható a „Melnárok Lapja” könyvnyomdájában Budapest, V., Csáky-utca 42.

A legelőnyösebb részletfizetésre **zongorát, pianinót, czím balmot, hegedűt**

készpénzes áron a legújabb rendszerű

bank hitel

utján kizárólag csak a Remény! nagy magyar hangszertelepen. Prospektus és árjegyzék ingyen. Budapest, Király-utca 58. szám.

INGYEN.

+ GUMMI +

és különféle óvszer-árjegyzékben közt tartás mellett ingyen és bérmentve küldjük.

NAKIRA

törvényesen védett írfi GUMMI-különlegesség tuozatja 12.- kor, 8 tuozatból 20% engedély.

Uterus - Spray

legjobb higiénikus nőszor 14 kor.

GUMMI - HALHOLYAG

2, 4, 6, 8, 10, 12 kor. tuozatja.

Mintagyűjtemény 13 darab 4 K. Pess valus 8-8 K-ig.

Irrigator 8 kor. és felejobb.

Bíde vasállványon 3 kor.

Magyar Orvosi Moszertár

Bpest, VII., Rákóczi-ut 33. (a Rókus-kórházzal szemben). Pentes címre és a városkeresztre irányították.

Huzás

Központ:

TÖRÖK

holnapután!

IV., ker. Szervita-tér 3c. Török-palota.

- 1/1 sorsjegy 12.- K
- 1/2 " 6.- K
- 1/4 " 3.- K
- 1/8 " 1.50 K

Fiókok:
Váci-körut 4
Teréz-körut 46

Török A. és Tsa bankház rt. Budapest.

Legnagyobb osztálysorsjáték üzlet.

Grammofonok
Cimbalmok
Citerák
Fuvolák és
egyéb hangszerek
részletfizetésre

kaphatók

Aufrecht és Goldschmied

hangszeráruházában

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Árjegyzék ingyen!

BIZTOS gyógyulást keresőknek

nemi betegségben szenvednek,

mint húgyúti és hólyagbajok, húgyvesztésküldetések, vizeleti zavaro- k, éjjeli magömlések, sebek és bujakeros bántalmak (syphili- s), az önterítés utóbajaitól fellépő idegbajok, korai férfi- erő elgyengülés, bármily borküldések stb. nőknél terhétlyás, méh bajok, alapos, gyors és gyökéres gyógyításra szigo- ruan tudományos és lelkizseretes gyógy módjánál fogva legjobban ajánljuk

DR. GARAI ANTAL

v. or. és kirl osztály főorvos országos hírv és a legregibb, 52 éve fennálló rendelt. intézetét

Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.

Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este, idült húgyúti és hó- lyag bajok vizsgálata villamos húgyvesztésküldő segélyvel. Vidékiek levelekre kimordó választ és szakszerű tanácsot nyer- nek, gyógyszerrel gondoskodva lesz. Titoktartás biztosított.

Nőknek külön váróterem.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerlelt gazda tapasztalatai alapján, melyeket a kórház húgyvesztési és bujakeros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI

specialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos

gyorsan és alaposan gyógyít bármely régi és új nemi

nemi betegséget

(húgyvesztétyást ebeket, syphiliat stb.)

Impotentiát (férfiui gyengeség

mögídebbeknél is meglepő eredménnyel, a rondes foglalkozás megzavarása nélkül.

Biztos akkor folytán a honorarium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz. Kívánatra gyógyszer.

Rendelés: d. e. 9-3-ig és este 6-8-ig.

Budapest, Rákóczi-ut 9/A. szám.

(A Pannónia szállóval szemben.)

Atjéro ház. - Bejárat a lépcsőnél. - Külön várószobák.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK, NŐSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK

A LEGELŐNYÖSEBBEN POLGÁR KÁLMÁN

ÉKSZERESZ-és MŰORÁS-üzletében szerezhetik be.

BUDAPEST, Erzsébet-körut 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK. ÁRJEGYZÉK 20 ÓO RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Ne felejtse el

osztálysorsjegyet

GAEDICKE bankházában

Budapest, Kossuth Lajos-utca 11., vásárolni.

Huzás már holnapután.

Sorsjegy-árak: Egész 12 korona. Fél 6 korona. Negyed 3 korona. Nyolczad 1.50 korona.

Most jelent meg!

A BUDAPESTI UJ LAKÁSBÉRLETI SZABÁLYRENDELET

Jegyzetekkel és magyarázatokkal.

A tör. törvényhatósági bizottsága által elfogadott tervezet.

Kapható: **Ára 60 fillér.**

LAMPÉL R. KÖNYVKERESKEDÉSE (Wodianer F. és Fiai) r.-t. Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. szám és minden könyvkereskedésben.

Titkos betegségek

Biztos és halkiméretű meggyógyításra fértal tapasztalata folytán legjobban ajánljuk

Dr. CZINCZÁR

egyetemi orvosudor specializistát. Igen rövid idő alatt teljes sikerrel gyógyítja a nemi szervek, hólyag vagy idült horultat, vizelet nehézségeket, hólyag-bajt, fekélyeket, syphilist, légy- és hálgérincsbajt és bármily női betegségeket.

Budapest, 10., Karoly-körút 10. I. emele.

Rendel. d. e. 10-4 és este 6-8 óráig.

Videkiakat levél útján is biztos eredményre gyógykezelés és gyógyászati gondoskodás. - Nőknek külön váróterem. Költés kijárat.

BUTOR DUS VÁLASZTÉNDŐSÉG KÉSZLETI FIZETÉSRE RENDKIVÜLI OLCSÓÁRÁKON KAPHATÓ

EHRENTREU TESTVEREKTEL

BUDAPEST, VI. KER., EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-VÁROSI KÖZT. EL. ÁRJÓVÁZSÁN INGYEN). TELEFON 822

Acetylen világítás

50% gázmegtakarítás érhető el.

ha Kelemen Alfréd és Társa acetylenvilágítás berendezés vállalatnál Budapest, VIII., Köztemető-ut 12.

„Carbid a vízben”

rendszerű világítási telepet rendel meg! E fényes világításnál egy 32 gyertyafényű láng óránkint maximum 2 1/2 fillérbe kerül. - Jutányos árak és kedvező fizetési feltételek! Ar-jegyzékkel és költségvetéssel díjmentesen szolgálunk.

ELEKTRO-MOTOROK

minden méretben, olcsó és nagy rakta.

Laub Lipót, BUDAPEST, Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Modern urasági butorok

alkalmi vétele és eladása

háló-, ebédlő-, szalón-ariszoba és irodai teljes berendezések Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárok, vas- és rez-butorokban.

GROSZ SANDOR és társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. sz. szelött Gyár-utca **Telefon 14-09.**

ágy

részletes, jó acélsodrony-ból készült 16-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000-1001-1002-1003-1004-1005-1006-1007-1008-1009-1010-1011-1012-1013-1014-1015-1016-1017-1018-1019-1020-1021-1022-1023-1024-1025-1026-1027-1028-1029-1030-1031-1032-1033-1034-1035-1036-1037-1038-1039-1040-1041-1042-1043-1044-1045-1046-1047-1048-1049-1050-1051-1052-1053-1054-1055-1056-1057-1058-1059-1060-1061-1062-1063-1064-1065-1066-1067-1068-1069-1070-1071-1072-1073-1074-1075-1076-1077-1078-1079-1080-1081-1082-1083-1084-1085-1086-1087-1088-1089-1090-1091-1092-1093-1094-1095-1096-1097-1098-1099-1100-1101-1102-1103-1104-1105-1106-1107-1108-1109-1110-1111-1112-1113-1114-1115-1116-1117-1118-1119-1120-1121-1122-1123-1124-1125-1126-1127-1128-1129-1130-1131-1132-1133-1134-1135-1136-1137-1138-1139-1140-1141-1142-1143-1144-1145-1146-1147-1148-1149-1150-1151-1152-1153-1154-1155-1156-1157-1158-1159-1160-1161-1162-1163-1164-1165-1166-1167-1168-1169-1170-1171-1172-1173-1174-1175-1176-1177-1178-1179-1180-1181-1182-1183-1184-1185-1186-1187-1188-1189-1190-1191-1192-1193-1194-1195-1196-1197-1198-1199-1200-1201-1202-1203-1204-1205-1206-1207-1208-1209-1210-1211-1212-1213-1214-1215-1216-1217-1218-1219-1220-1221-1222-1223-1224-1225-1226-1227-1228-1229-1230-1231-1232-1233-1234-1235-1236-1237-1238-1239-1240-1241-1242-1243-1244-1245-1246-1247-1248-1249-1250-1251-1252-1253-1254-1255-1256-1257-1258-1259-1260-1261-1262-1263-1264-1265-1266-1267-1268-1269-1270-1271-1272-1273-1274-1275-1276-1277-1278-1279-1280-1281-1282-1283-1284-1285-1286-1287-1288-1289-1290-1291-1292-1293-1294-1295-1296-1297-1298-1299-1300-1301-1302-1303-1304-1305-1306-1307-1308-1309-1310-1311-1312-1313-1314-1315-1316-1317-1318-1319-1320-1321-1322-1323-1324-1325-1326-1327-1328-1329-1330-1331-1332-1333-1334-1335-1336-1337-1338-1339-1340-1341-1342-1343-1344-1345-1346-1347-1348-1349-1350-1351-1352-1353-1354-1355-1356-1357-1358-1359-1360-1361-1362-1363-1364-1365-1366-1367-1368-1369-1370-1371-1372-1373-1374-1375-1376-1377-1378-1379-1380-1381-1382-1383-1384-1385-1386-1387-1388-1389-1390-1391-1392-1393-1394-1395-1396-1397-1398-1399-1400-1401-1402-1403-1404-1405-1406-1407-1408-1409-1410-1411-1412-1413-1414-1415-1416-1417-1418-1419-1420-1421-1422-1423-1424-1425-1426-1427-1428-1429-1430-1431-1432-1433-1434-1435-1436-1437-1438-1439-1440-1441-1442-1443-1444-1445-1446-1447-1448-1449-1450-1451-1452-1453-1454-1455-1456-1457-1458-1459-1460-1461-1462-1463-1464-1465-1466-1467-1468-1469-1470-1471-1472-1473-1474-1475-1476-1477-1478-1479-1480-1481-1482-1483-1484-1485-1486-1487-1488-1489-1490-1491-1492-1493-1494-1495-1496-1497-1498-1499-1500-1501-1502-1503-1504-1505-1506-1507-1508-1509-1510-1511-1512-1513-1514-1515-1516-1517-1518-1519-1520-1521-1522-1523-1524-1525-1526-1527-1528-1529-1530-1531-1532-1533-1534-1535-1536-1537-1538-1539-1540-1541-1542-1543-1544-1545-1546-1547-1548-1549-1550-1551-1552-1553-1554-1555-1556-1557-1558-1559-1560-1561-1562-1563-1564-1565-1566-1567-1568-1569-1570-1571-1572-1573-1574-1575-1576-1577-1578-1579-1580-1581-1582-1583-1584-1585-1586-1587-1588-1589-1590-1591-1592-1593-1594-1595-1596-1597-1598-1599-1600-1601-1602-1603-1604-1605-1606-1607-1608-1609-1610-1611-1612-1613-1614-1615-1616-1617-1618-1619-1620-1621-1622-1623-1624-1625-1626-1627-1628-1629-1630-1631-1632-1633-1634-1635-1636-1637-1638-1639-1640-1641-1642-1643-1644-1645-1646-1647-1648-1649-1650-1651-1652-1653-1654-1655-1656-1657-1658-1659-1660-1661-1662-1663-1664-1665-1666-1667-1668-1669-1670-1671-1672-1673-1674-1675-1676-1677-1678-1679-1680-1681-1682-1683-1684-1685-1686-1687-1688-1689-1690-1691-1692-1693-1694-1695-1696-1697-1698-1699-1700-1701-1702-1703-1704-1705-1706-1707-1708-1709-1710-1711-1712-1713-1714-1715-1716-1717-1718-1719-1720-1721-1722-1723-1724-1725-1726-1727-1728-1729-1730-1731-1732-1733-1734-1735-1736-1737-1738-1739-1740-1741-1742-1743-1744-1745-1746-1747-1748-1749-1750-1751-1752-1753-1754-1755-1756-1757-1758-1759-1760-1761-1762-1763-1764-1765-1766-1767-1768-1769-1770-1771-1772-1773-1774-1775-1776-1777-1778-1779-1780-1781-1782-1783-1784-1785-1786-1787-1788-1789-1790-1791-1792-1793-1794-1795-1796-1797-1798-1799-1800-1801-1802-1803-1804-1805-1806-1807-1808-1809-1810-1811-1812-1813-1814-1815-1816-1817-1818-1819-1820-1821-1822-1823-1824-1825-1826-1827-1828-1829-1830-1831-1832-1833-1834-1835-1836-1837-1838-1839-1840-1841-1842-1843-1844-1845-1846-1847-1848-1849-1850-1851-1852-1853-1854-1855-1856-1857-1858-1859-1860-1861-1862-1863-1864-1865-1866-1867-1868-1869-1870-1871-1872-1873-1874-1875-1876-1877-1878-1879-1880-1881-1882-1883-1884-1885-1886-1887-1888-1889-1890-1891-1892-1893-1894-1895-1896-1897-1898-1899-1900-1901-1902-1903-1904-1905-1906-1907-1908-1909-1910-1911-1912-1913-1914-1915-1916-1917-1918-1919-1920-1921-1922-1923-1924-1925-1926-1927-1928-1929-1930-1931-1932-1933-1934-1935-1936-1937-1938-1939-1940-1941-1942-1943-1944-1945-1946-1947-1948-1949-1950-1951-1952-1953-1954-1955-1956-1957-1958-1959-1960-1961-1962-1963-1964-1965-1966-1967-1968-1969-1970-1971-1972-1973-1974-1975-1976-1977-1978-1979-1980-1981-1982-1983-1984-1985-1986-1987-1988-1989-1990-1991-1992-1993-1994-1995-1996-1997-1998-1999-2000-2001-2002-2003-2004-2005-2006-2007-2008-2009-2010-2011-2012-2013-2014-2015-2016-2017-2018-2019-2020-2021-2022-2023-2024-2025-2026-2027-2028-2029-2030-2031-2032-2033-2034-2035-2036-2037-2038-2039-2040-2041-2042-2043-2044-2045-2046-2047-2048-2049-2050-2051-2052-2053-2054-2055-2056-2057-2058-2059-2060-2061-2062-2063-2064-2065-2066-2067-2068-2069-2070-2071-2072-2073-2074-2075-2076-2077-2078-2079-2080-2081-2082-2083-2084-2085-2086-2087-2088-2089-2090-2091-2092-2093-2094-2095-2096-2097-2098-2099-2100-2101-2102-2103-2104-2105-2106-2107-2108-2109-2110-2111-2112-2113-2114-2115-2116-2117-2118-2119-2120-2121-2122-2123-2124-2125-2126-2127-2128-2129-2130-2131-2132-2133-2134-2135-2136-2137-2138-2139-2140-2141-2142-2143-2144-2145-2146-2147-2148-2149-2150-2151-2152-2153-2154-2155-2156-2157-2158-2159-2160-2161-2162-2163-2164-2165-2166-2167-2168-2169-2170-2171-2172-2173-2174-2175-2176-2177-2178-2179-2180-2181-2182-2183-2184-2185-2186-2187-2188-2189-2190-2191-2192-2193-2194-2195-2196-2197-2198-2199-2200-2201-2202-2203-2204-2205-2206-2207-2208-2209-2210-2211-2212-2213-2214-2215-2216-2217-2218-2219-2220-2221-2222-2223-2224-2225-2226-2227-2228-2229-2230-2231-2232-2233-2234-2235-2236-2237-2238-2239-2240-2241-2242-2243-2244-2245-2246-2247-2248-2249-2250-2251-2252-2253-2254-2255-2256-2257-2258-2259-2260-2261-2262-2263-2264-2265-2266-2267-2268-2269-2270-2271-2272-2273-2274-2275-2276-2277-2278-2

Ki még eddig nem nyert, vagy nem tett szerencsekísérletet az osztálysorsjátékban vegyen vagy rendeljen egy szerencse-sorsjegyet

Kiss bankházában

Kossuth Lajos-utca 13.

Fiókhelyek: Rákóczi-ut 55. és Erzsébet-körut 22.

KISS szerencsésje NAGY

Az I. osztályú sorsjegyek hivatalos árai:

Nyolcad	Negyed	Fél	Egész
1 kor. 50 fl.	3 korona	6 korona	12 korona

Huzás már 19-én csütörtökön!

REKTEL

itás
eiő el.
s berendezés
t 12.
ben"
yes világitás-
m 2 1/2 fillérbe
títelek! Ar-
colgálunk.

E hirdetés rovattal minden azo egyszeri beiktatása közönséges peit betükből 4 fillérrel, kompakt betükből szedve 6 fillérrel fizetendó

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovattal minden egyszeri beiktatása közönséges peit betükből 4 fillérrel, kompakt betükből szedve 6 fillérrel fizetendó

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6/C. 28

Pótvizsgákra, Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnázium különbözőre és érettségire előkészít (hölgyeket is) Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyegét kérek. 7808

Téli csomago fajsúlyú fagymentes csomagolással póstakosaraként 2.40, 25 kilónként 10 kor. téli nemes fajtalmak különleges példányok vegyes mázsánként 32 korét, kosaraként 2.40 óriás és nemes birsalmát 25 kilónként 6 korét, póstakosaraként 2 K. Fajborított hektoliterenként 24 nagybűni vételnél 18 korét. Szabó Csongrádról.

Mézédes téli fajsúlyú fagymenteseket mázsánként 32 K. téli különleges fajtalmat csakis válogatott zamatú példányok mázsánként 24, 28, 32 és 36 korét, óriás birsalmát 25 korét, pósta kosaraként bármelyikből 2.40 től körtét 3.20 fajborított hektoliterenként 24 kor-ért nagybani vételnél 20 K-ért. Gyümölcskiv. Csongrádról.

Házilag főzött csukorédes kajszi baracklékvárnak és különleges birsalma-sajtnak kilóját 2 korét, mézédess szilvalekvárnak 1 kor., papirhéjú diót posta zsakonként 3.50 korét szállítja Szabó Csongrádról.

Ananász barack lekvárnak és kiváló finom birsalma-sajtnak kilóját 2 korét. Házilag főzött mézédess szilvalekvárnak 1 korét. Papirhéjú diót postaszakonként 3.50 korét szállítja. Gyümölcskiv. Hívatal Csongrádról.

Legszesz és villmos csillárok legelőnyösebben szerethető be Kulcsár Sándor bronzáru- és csillárgyárában, Budapest, VI. ker., Dessewffy-u. 9-11.

Temetkezési vállalkozók, intézetek, egyletek, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a Budapesti Ravatalgyár Részvénytársaság Nagymező-utca E. 46 279 3 C.

Legfinomabb pergetett akácsméz kapható ólompecsés bádagszelenczékben 5 kilós postacsomagonként franco per 7 korona. Kakucsi Méhtelep. Inárcskakucs Pest megye.

Zalogcédulákat vesznek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100,000 kor. költségmentesen kiváltók és teljes értéket kifizetnek.

SCHILLER ZIDOR ékszerkereskedő BUDAPEST, Sip utca 8. sz.

Pénzszekrények és amerikai irodabútorok használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít Misch és Társa Budapest, VII., Szegényház-tér 5.

12 drb. Makart-fénykép, matt vagy fényes 5 frt. 12 Kabinet, matt vagy fényes 4 frt. 12 Visit 1.50 a legszebb kivitelben HERZ fényképésznél, Budapest, Bakozy-ut 16. Vidéki megrendeléseket bármilyen fénykép után.

«Fidelitas» magánnyomozó intézet VI., Nagymező-utca 45. Elvállal kényes megfigyeléseket, nyomozásokat és házassági információkat.

Egyéves önkéntes lehet minden fiatalember, aki az egyéves önkéntességre képesítő vizsgálatot leteszi Ezen vizsgára mindenki rövidesen legjobb sikerrel elkészülhet. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest Thököly-ut 8. I. 3.

Azonnali pénz-előleggel beraktározunk butort, kocsikat, varrógépeket, autómobil és kereskedelmi árut, száraz raklárainkban „utólagos díj-fizetéssel” és igen mérsékelt díjak mellett. Tauber Armin és Társa, Baross-tér 18. Telefon 97-66.

Gimnáziumi, polgári iskolai magánvizsgákra lelkiismeretesen előkészít »Magánintézet Előkészítései« Rottenbiller-utca 1. 9339

Vadászfegyver gyűjtemény, részben öröksézből származó egyenként is poton aron eladó. Közöttük Toplewer-kulcsu Lancaster 20 forint. Előrefekvő lakatszerkezettel, modern Hammeries 35 forint. Grener-záru, Bücksfinte 40 forint. Schnelleres Mannlicher 28 frt. Ejectoros (tölténykivétel) Hammeries, 105 frt. Drilling, valódi Krupp acélszekekkel 65 frt. Winchester 35 frt Né-hány jobb revolver, mint Brauning Welodoghammerles, ugyanitt Götz Zeiss. Voigtländer és más finom fényképezőgép, perzsa szönyegek és egy motorke-rekpar nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Radónál. (Nem Egyetem-utca. 49082

Szabók részére mindennemű zsinór, gonk és szabó-kellék képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részvénytársaság Nagymező-utca 46 27903.

Ajtók és ablakok régi és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvás rácsok, torzkorfések, keramittlapok, Kőhőmei lapok olcsón kaphatók **Kelemen Mór,** épület-bentés vállalkozó Budapest, Nádor-u. 70-72. Fiók tőlt Szeged-ut 6

Jogi-politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyazintén államszámvevőletani államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: Dr. Kállay Zoltán jogi szeminariuma Bpest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelött VI., Rózsa-u. 44.) Ne tévesztse össze más hirdetéssel

Magán építőipar-iskola előkészít építő, közműves és kőfaragó vizsgához biztos sikerrel. Szerény díjazás mellett elfogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat. Vágl József műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 29110

Gépészet című kiadvány rovata van a hetenként megjelenő „Molnárak Lapja” szíjlapnak (Budapest, V., Csáky-u. 12.) és műtárgyvizsámok ingyen küldetnek azoknak, akik levelezőlapon körik. Minthogy ebben a rovatban a legújabb technikai újításokon kívül mindaz előfordul, amire gépészeknek, művezetőknek, elektrotechnikusoknak, motorosokéknak, itto-nek, gépjárári munkásoknak és fémberes és acron kívül szük-ségük van, annáltozva valószon elragadtatással nyilatkoznak erről a rovatról azok, akik megismer-ték. A hetilap ára egész évre 8 kor. (előre 4 kor. 28877

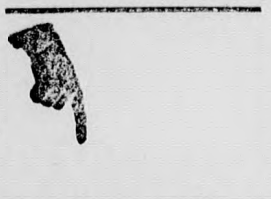
Benzinmotorok 25 lörög méhelyűkben gyártás kijavítva, valamint új motorok is, jóállással és kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók

KALLAI motortelepén Budapest, VI., Nagymező-utca 43. Ugyanitt használt gézcseplőkészítők és átalakítók is kaphatók

Szaktanarok vezetése alatt előkészítettnek felelősséggel, legelőny-debb idő alatt, legjobb sikerrel, díjazás csakis sikeres vizsga esetén, gyermekek és felnőttek (hölgyek is), kik 6 elemít végeztek, polgári iskolai magánvizsgákra, továbbá gimnáziumi, kereskedelmi, reálisiskolai tanulók, javító- vagy pólvizsgákra és mindentéle magánvizsgára. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest, Thököly-ut 8. I. 3 a jelszám.

Saját gyártmányú vas-és rézbutorok Rézgyap - - - 45.-.- 60 Vasgyap matracczal 8.50 • Gyermekgyap - - - 11.50 • Sodronyagy-betét 8.50 • Vas-és rézbutorok 2746 árban. 28048

WEISZ LIPOT Király-utca 98. szám TELEFON 67-03.

FARAGÓ J. műbutorraktár, kárpitos és díszítő Bpest, Váci-utca 2. Elfogad teljes lakberendezéseket, valamint mindennemű kárpitos- és díszítőmunkákat. 27881 Mintaraktár művészi kivitelű butorokból, francia és angol szövetekből, díszítésvétel díjmentesen

Magánnyomozó törv. bejegyzett cég elvállal bizalmi, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutatásokat, személyek, lakások üzemek feltűnés nélkül megfigyelését e el-tűnt egyének és névtelen levelek irónak kinyomozását, bel és külföldön, Barna Lábos János, Budapest, Rákóczi-ut 6. I. 15. Telefon 103-52. 28587

Parlament gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíró-iskola. Díjtalan gépirás-oktatás, magyar, német fogalmazás, Kereskedelmi akadémiaifanarók által oktatott szak-tantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapítottá Markovits Iván 1863-ban. Biztos állásközvetítés. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Szabóherberer szakiskola. Csak Liszt-Ferenc-tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Címre vizgázu-ntka! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépczegektől s más hirdetésünket utánzó plabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-68. Beiratok egész napon át 28944

Zalog-cédulát ingoknál is, brilliántot, aranyat, ezüstöt, ókszort és más értékes tárgyakat. Kérlek azokat az. Budapest, VII. ker., Király-utca 85. sz. Telefonszám 95 48.

BUTOROK kő-, ebéd-, szalonberendezések, továbbá utazóba, irodá berendezéséből és mahagoni butorok, szőnyegok és függönyök salódi angol börgarnitúrák eladása és vételu.

Wechsler Károlyné VII., Király-utca 23. szám I. emelet 268 Kosztov-utca sorok.

Stenográfia Rákóczi-ut 60. Magyar, német gyorsírás oktatás ingyenes gépirás tanítás az összes rendszerű írógépeken. A »Stenográfia« Országos Szabóherberer gyorsíró és gépiró iskolában havonta új magyar, német gyorsírás, gépirási, kereskedelmi és szakszorosítási tanfolyamok nyitnak. Levelező és vitairási tanfolyamok. Okleveles gyorsíró és kereskedelmi iskolai rendez tanarok. Az írászet sokszorosító és másoló irodája elvállal mindennemű írás és díszmunkák elkészítését és sokszorosítását. A »Stenográfia« szíjlapot oktatásban fényesen bevált gyakorlati módszer következtében minden esetben sikeres szíjprásoktatás. Mersékelt tandíj. Beiratások naponta kizárólag Rákóczy-ut 60. I. em. Nem tévesztendő össze hasonló hangzású iskolákkal. Kérjen tájékoztatót.

Rekedtség zlos és kellemes orvosga a Réthy-féle czurka, 60 fillérért minde-t kapható. 721k

Legszebb és legértékesebb **KARÁCSONYI AJÁNDÉK**

Ha Ön családját, gyermekeit, barátját, ismerőst egy pompás és értékes ajándékkal akarja meglepni, rendelje meg a legszebb díszművet, az **Erzsébet királyné asszony emlékére**

kiadásunkban megjelenő könyvet, amely a királyi család tagjainak, főpapoknak, főembereknek, írónak és műszeknek eredeti kéziratain kívül 50 nagy fejezetben megdicsőített Erzsébet királyné élettörténetét születésétől haláláig érdekes elbeszélés alakjában ismerteti legjelesebb írónk tollából. A mű számos rajzzal és műmelléklettel 200 oldal jóval meghaladó terjedelemben, pompás aranyozott dombornyomástú angol vászon díszkötésben, a királyné sikerült relief arcképével **ára 20 korona.** Nem kevésbé értékes és ajándéknak kiválóan alkalmas a legnagyobb magyar költőnk emlékére a »Petőfi társaság« megbízásából szerkesztett és kiadott vaskos kötet, a

Petőfi Album is, mely remek angol vászon díszkötésben, dombornyomással, több mint 300 oldal terjedelemben, számos rajzzal, eredeti okmányok sikerült másolataival, képekkel, műmellékletekkel, Petőfi Sándor életére vonatkozó minden nevezetesebb eseményt legjelesebb írónk tollából érdekes elbeszélés alakjában adja elő. Ennek a pompás és értékes díszműnek megrendelési ára 16 korona. Mind a két díszmű egyszerre megrendelve csak 30 kor.

Megrendelhető az **Erzsébet Királyné Album** kiadói hivatalában Budapest, Erzsébet-körnt 50 Megrendelések utánvétel, vagy a pénz előzetes bekltdése ellenében pontosan eszközöltetnek. Könyvtáru-nyók helyben és vidéken felvételnek.

MEGHODITOTUK A VILAGOT! **30 forint. Varrógépek** egy új valódi család Singer varrógép szerkezérenyel 5 évi jótállással osakia **SINGER A.** műgépésznel Budapest, főú-let Akácia-utca 55. Minden-nemű varrógépek javítását legutányosabb árban elvállalóm. Arlagvnyák inven.

Jogtudomány és államtudományi szigorlatokra, alapvizsgákra, államvizsgákra előkészít biztos sikerrel

Dr. Erős Vilmos jogi szeminariuma. Budapest, Wesselényi-utca 18 szám.

Soványaság Az egyedüli eredménytől kísért szer a dr. William Hartley tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblet. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jótállást. Verszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyors morhajosoknakkülöztözetlen tápszert. Kínntette: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden orszagból. — Dobozon-ként 1 iri 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Falays Mór E. Budapest, VII. István-ut 11. II. eme e 1.

INGYEN DRÁGABB, MINT NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP **NAGYTASOK** ADUNK EGY ÉLETNAGYSÁG KÉPET 5 KORONÁÉRT DÍSZES PASZPARTYVAL 55-68 cm. MAGYSÁGBAN CSOMAGOLVA SZINES **OLAJKEP** ÁRA 10 KORONA. KÉPVISELŐM KÜNDENÜTT FELVÉTELNEK. **STAVATOSSÁG** MINDEN IRÁNYBAN FÉNYKÉPNAGYITÓ és RAFAEL FÉNYKÉP KÜLTÉREM BUDAPEST, VI. NOTTENBILÉD-0-66 KÜNTÉNYVE AZ 1908. évi PÁRSI NEMZETKÖZI KIÁLLITÁSON DÍSZKÖZLÉVEL KERESZTTEL ÉS ARANY-ÉREMMEL.